

Prijeten kotiček, ki ga je izdelala renomirana tvrdka
I. I. NAGLAS, Ljubljana, Turjaški trg šte. 6

ŽENA IN DOM

Prva knjiga: «Za pridne roke — šivanje» je priložena

9

1932 • SEPTEMBER •

Kakšno pohištvo potrebujete Vi?

Moderno
lepo
praktično
iz suhega, mirnega lesa
in primerne cene

Vsem tem želim
ustrezajo izdelki trdke

ANTON ZALOKAR

Š t. V i d n a d L j u b l j a n o

Takile so zavitki pravih

domačih izdelkov

jugoslovanske tvornice Dr. A. Oetkerja

Dr. A. Oetker-jev
vanilinov sladkor
za kuhinjo.

Ta zavitek zadostuje, da zadobi velik puding, kremo, kolač ali 1 liter likerja prijeten vaniljev aroma.
Vsečina tega zavitka nadomestuje 2-3 stroke dobrih vanilije.

Doktor Oetker-jev
pecilni prašek
je najboljši!
Zakonito zaščiten pod imenom

Backin

Od gospodinj pohvaljen in
milionkrat izkušan

Bactamid

(nadomestek za jajca)
od Dr. Crata in Dr. Oetkerja

nadomestila moč za zbijanje testa in barvo jajc; noževa konica tega praška vsebuje moč barve enega rumenjaka kakor tudi moč enega beljaka.
Bactamid se koristno doda vsaki moči, nati jedi in pecivu, posebno omeletam, sliznilkom, rezancem, kopicam, omakom, kuhinjskim, kolučem, maslenam in krehcem, jastu itd. naku se dobi čisto obliko in je lahko prebavljivo.

Dr. Oetker-jev
PRIPOMOČEK
ZA
VKUHAVANJE
za gospodinjo.

Vsečina tega zavojčka uporabljena po enostranskem navodilu, da 5 kg vkuhanega sadja, želele, marmelade, sadnega sokovja, kumaram in slivom stalnost in zabran njih kvarjenje po nenasobi ter kislosti.

Dr. Oetkerjevi šartilji kakor tudi pudingi, kreme in drugi izdelki
se dobe v vseh trgovinah

Ksi že vejo...

...novosti pri
F.K. Souvanu

Ljubljana, Mestni trg
24.

Lepi jesenski dnevi prihajajo

in potrebno je, da si preskrbite toplejša oblačila zase in za svoje drage. — Pri nas dobite veliko izbiro po Vašem okusu. — Oglejte si zalogo

DRAGO GORUP & Co., Ljubljana

Miklošičeva cesta števil. 16/1. Hiša Del. tisk. (Bamberg).

Telefon 32-33.

VSE, KAR STE SHRANILI:

zimsko obleko, ki ste jo odložili, volneno perilo, svitre, nogavice, preproge, Vam uničijo v kratkem času mol. i.

Zato kupite še danes **TARMOL**,
v lekarni ali drogeriji

ki Vam uniči prav vso zalogo.

Lahko pa naročite **TARMOL**
pri Chemotechni, d. z o. z. v Ljubljani,
Mestni trg št. 10 (Skabernetova hiša, na dvorišču).

SVOJE OBLEKE

KEMIČNO ČISTITI ALI BARVATI
IZVRŠITEV V 24 URAH.

OHRANITE VEDNO KOT NOVE, AKO JIH DASTE
V TOVARNI **JOS. REICH**
LJUBLJANA, POLJANSKI NASIP 4—6

ČE HOČETE, DA BO VAŠA DECA ZDRAVA
POTEM POMNITE, DA JE

3^a otroke

Dr. Pirceva
SLADNA KAVA Z ZRNJIH

ZAHTEVAJTE JO PRI SVOJEM TRGOVCU!

VPRAŠUJEM

Odgovori

Bolniško zavarovanje. Ako postrežnica ni imela več ko po Din 200— na mesec, Vam je ni bilo treba prijaviti Okrožnemu uradu v zavarovanje. L. K.

Skrb za sina. Vaš sin je sedaj v pubertetni dobi in postaja iz otroka fant. To so tako imenovana nerodna leta. V tem času so vsi otroci bolj ali manj podvrženi notranjim duševnim izpremembam. Da bi ravnali s fantom grdo, Vam odločno odsvetujem. Vsak otrok potrebuje v takem času svetovalca. In kam naj se otrok obrne, kadar je razdvojen, kakor na mater. Zato ga sedaj poučite o vsem, kar še ne ve, da ne bo delal neumnosti. Z resno besedo ga navajajte k delu. Ko bo ta prehodna doba v kraju, bo Vaš sin gotovo zopet dober dijak. R. P.

Hudobni sosed. Ako Vam senca sosedovih topolov dela škodo, lahko dosežete, da bo moral sosed drevje posekati. Svetujem Vam pa, da se s sosedom poravnate, to je najboljši izhod. Lepa beseda lepo mesto najde. In videli boste, da bo sosed na prijazno besedo topole posekal.

Obrtna pravica. Po obrtnem zakonu ne morete izvrševati samostojnega obrta, ako nimate učnega izpovedala. Stopite k sreskemu poglavarju in mu razložite svoj položaj. Mogoče bo našel izhod, da Vam ne bo treba ustaviti obrta.

Vprašanja

Ali je lepoticje potrebno? Moja hči je poročena z zdravnikom, ki zahteva od nje, da se zaradi zunanjega videza lepoticji. Čeprav se moji hčerki šminka in puder upirata, pa vendar oboje uporablja, da ustreže možu. Meni se pa kot preprosti ženi neumno zdi, da se človek umetno polepšava. Kaj je za boljše kroge lepoticenje res tako nujno potrebno?

Ločitev zakona. Zaradi nevzdržnih razmer sem vložila tožbo za ločitev zakona. Sedaj mi hoče mož sedemletnega sinka vzeti. Kaj naj storim, da se to ne zgodi?

TI ODGOVARJAJ

Hranilne vloge. V neki hranilnici imam večjo vsoto denarja. Ker se pa bojim, da bi denarja ne izgubila, sem hotela vlogo dvigniti. Hranilnica mi je pa neče izplačati, čeprav sem jo o pravem času odpovedala.

Odgovor. Ako denarja ne potrebujete, ga le mirno pustite v hranilnici. Zavod, ki ste nam ga navedli, je povsem varen, saj jamči zanj občina z vsem premoženjem. Prav nič ne boste izgubili. Če ga pa dvignete in kje shranite, Vam ga lahko kdo ukrade, pa tudi obresti ne bo nobenih. Ravno zaradi tega, ker so nekateri nerazsodni ljudje začeli dvigati vloge, je moralo priti tako, da se ljudje prisilijo k pameti s tem, da se vloge ne izplačujejo.

V tujino. Po dolgem iskanju sem dobila službo v Beogradu, ki jo moram nastopiti prvega oktobra. Starši mi pa branijo, češ da se bom v takem velikem mestu pokvarila. Stara pa sem 20 let. Ali mi lahko starši zabranijo prevzeti službo v tujem mestu?

Dediščina. Po stricu sem podedovala precejšnjo vsoto, ki jo nameravam naložiti v korist otrokom. Moj mož, ki je sedaj v državni službi, pa hoče s tem denarjem prirediti trgovino. S tem bo seveda izgubil pokojnino. Trdi, da bo v desetih letih toliko zaslužil, da bo lahko živel od dobička. Jaz pa prav nič ne verjamem, da bi se s trgovino še kaj dalo zaslužiti. Prosim Vas, svetujte mi, kaj naj storim.

Kajenje. Moj mož je strasten kadilec in se cigaret ne more odvaditi, čeprav dobro ve, da mu močno škodujejo. Zaradi kajenja ne more spati ali pa spi zelo nemirno, ima želodčne težave, nima teka in srce mu nagaja pri vsakem naporu. Kaj ni nobenega sredstva, da bi ga odvadila kajenja?

*

Nekaj vprašanj nismo mogli objaviti, ker niso za javnost. Pošiljateljice naj pošljejo svoj naslov, da jim v zaprtem pismu odgovorimo.

Našim čitateljicam

Med tem časom, ko sem bila odsotna, so vse zadeve reševale naše uradnice. Upam, da so vse prav storile in da je vsaka dobila vse, kar je želela. Tudi pisma, ki sem jih dobila na svoj naslov, sem že vse rešila. Če kateri ni bilo v vsem ustrezno, pa prosim, da se name obrne. Vse bom storila, da bo vsaka zadovoljna. Naročnice, ki so v Ljubljani, lahko uporabijo telefon štev. 24-87.

Sedaj na jesen bo ugoden čas za pridobivanje novih naročnic. Prosim Vas, prečitajte še enkrat naš razpis v osmi številki, stran 287. Meni osebno zelo ustrežete, če vsaka izmed Vas pridobi vsaj po eno novo naročnico. Čim več bo naročnic, tem popolnejši in lepši bo list.

Od 3. do 12. septembra bomo razstavili naše knjige in liste na ljubljanskem velesejmu v paviljonu I. Obiščite nas takrat. Na velesejmu bom vsak dan od 11. do 13. ure, drugače me pa dobite v pisarni, Dalmatinova ulica 10.

Nekaj naročnic je še, ki še niso plačale letošnjih knjig. Prosim jih, naj to takoj store. Za

37 dinarjev dobe pet knjig. Te so zelo važne in poučne za vsako ženo.

Prva knjiga «Za pridne roke, II. del (Šivanje)», je danes priložena. Preglejte jo in vem, da jo boste pohvalili. S prihodnjo številko Vam pošljemo knjigo «Vzgoja za zakon» (Sitni možje). Ostale tri knjige pa meseca novembra in decembra. Vseh pet knjig bo imelo nad 500 strani in je torej cena 37 dinarjev za toliko dobrega in praktičnega čtiva res malenkostna.

Cena je tako preračunjena, da moremo knjige poslati samo tistim, ki jih imajo plačane.

Zato prosim še tiste, ki niso nakazale naročnine za knjige, da to še danes store.

Ko sem potovala po svetu, sem videla veliko bogastva in izobilja, še več pa bede in uboštva. Videla sem, da se pri nas v Jugoslaviji povprečno veliko bolj živi, kakor žive ljudje v drugih državah. Povem naj le toliko, da morajo žene v nekaterih mestih prodajati svojo čast za kosček kruha in da pobirajo otroci odpadke jedi iz pomij, moški pa begajo za delom, ki ga le s težavo dobe.

SLATINSKE TABLETE • ZA HUJŠANJE

Pazite na linijo . . .

Napočil je čas dopusta. Vsi si želimo iti za nekaj dni na oddih, da si odpočijemo dušo in telo od prekomernega dela. Oj kako prijeten je tak počitek! Nič ne delamo, nič ne mislimo. Edina naša skrb je, kako se bomo zabavali in kaj bomo — jedli.

Toda posledice vsega tega so neprijetne. Lenarjenje, brezmejni apetit in izvrstna hrana nas odebelijo.

Ko pridemo domov, je prva naša skrb, da se stehtamo. Prvi hip sploh mislimo, da je tehtnica pokvarjena. Ko pa nas še druga in tretja tehtnica prepričata, da smo se za toliko kilogramov zredili, nas minejo vsi lepi spomini, ki smo jih prinesli z dopusta.

Linije ni več . . .

Kar nerodno nam je. Ne vemo, kaj bi storili. Doslej se je taka maščoba težko odpravila. Zdaj pa imamo za shujšanje posebne SLATINSKE TABLETE Bahovec, ki so uspešno in neškodljivo sredstvo proti debelosti (korpulenci).

Uživajo se zjutraj, opoldne in zvečer po eno ali dve tableti po jedi.

Nabavite si torej še danes SLATINSKE TABLETE v najbližji lekarni. Uspeh Vas bo prijetno presenetil!

Doza s 100 tabletami Din 46.—, velika doza z 200 tabletami Din 74.—.

Izdeluje jih apoteka:

Mr. BAHOVEC, LJUBLJANA

Kongresni trg 12

Ako bi ne bilo škoda prostora v našem listu, bi Vam svoje vtiske popisala. Toda prostor lahko uporabim za koristnejše članke.

Namen potovanja je pa bil v prvi vrsti ta, da si ogledam moderne uprave in redakcije velikih listov. Vse, kar sem videla dobrega, bomo uvedli tudi pri «Ženi in domu».

Seveda se bomo pri tem ozirali tudi na razmere in želje naših naročnic. Preden pričnemo z izpremembami, Vas prosim, da mi sporočite še ta mesec, kaj naj «Žena in dom» še prinaša, kako naj se list izpopolni in kaj naj se opusti. Le s skupnim sodelovanjem bo mogoče ustreči vsaki posamezni naročnici. Zato mi pomagajte pri «Ženi in domu» s preudarnim nasvetom, s širjenjem in pridobivanjem naročnic in s prispevki.

Stojim na stališču, da imajo naročnice pravico sodelovanja pri svojem listu.

Vas lepo pozdravljam. Rija Podkrajškova.

Vaš dom bo prijetnejš z dobro razsvetljavo.

Električne svetilke, lestence, ampule za stanovanje in za splošno razsvetljavo v veliki izbi in tovarniški ceni nudi

ELEKTROINDUSTRIJA, d. d., Ljubljana

Telefon 2-14

Gospodarska cesta 13

Telefon 23-14

Žena je lepa, če ima zdrave negovane zobe.

Neprijeten duh odbija vsakega človeka. Nič ne pomaga, če je dama po videzu še tako lepa, če pa nima v redu svojih zob.

ZOBNI ATELJE DENTIST BEVC JOŽKO

LJUBLJANA, Gospodarska 4₁
tel. 3296

ordinira od 9- $\frac{1}{2}$ 1, 2 - $\frac{1}{2}$ 6
po dogovoru tudi izven teh ur. ob sobotah
se ordinira le do 4

LUTZ

Žara, stroški in mrak so preči
odkar imam Lutzo peč!

ING. GUZELJ, Ljubljana VII.

Beljaška ulica št. 4.

Tel. 32-52.

ŽENA IN DOM

Letnik III.

V Ljubljani, dne 1. septembra 1932

Štev. 9.

Ivan Albrecht:

Petrinov nagrobnik

Noč je vlažno soparna in nekje se leno oglašajo čuk. Na vasi včasih zalaja pes, sicer je vse mrtvo. S farnega zvonika v mesečini poblesteva križ. Kakor nenadoma vzdramljeno se zgame in zaskriplje kolesje cerkvene ure in kladivo enajstkrat udari na zvon. Na pokopališču za cerkvijo se zganeta čuvarja Petrinovega groba in se hkratu prekrižata. Vzlic toplini oba izpreletava mraz in se stiskata drug k drugemu.

«Če pride,» šklepetaje šepetaje dolgoroki Franc, daleč naokrog najmočnejši orjak in na glasu, da bi se po svoji moči lahko menda kosal s samim živim vragom, «morava oba hkratu lopniti po njem.»

«In če je duh?» se prihuljeno ozira proti križu sredi pokopališča Jernej Balantač, ki ga nista izvabila na stražo niti pogum niti želja po nenavadnih doživljajih, ampak zgolj obilna nagrada, kakršno je obljubila Petrinka tistemu, kdor bi izsledil nočnega skrunilca. Jošt Petrin je namreč na pokopališču dobil nagrobni spomenik, dasi njegove kosti niso počivale v tej zemlji, ampak Bog ve kje daleč na Ruskem. Tedaj se je zgodilo nekajkrat zapored, da je nekdo čez noč prevrnil ta spomenik. Dogodek ni razburil samo Petrinke, ampak vso vas in še ljudstvo daleč po okolici.

Jošt Petrin je bil leta 1914. odrinil na vojno in ga potlej ni bilo nič več na izpregled. Vse čakanje, povpraševanje in poizvedovanje je bilo zaman. Ko se je slednjič vojna vihrala v lastni grozoti ugonobila in so se jeli pomalem vračati ujetniki in pohabljeni, je povedal Končanov Andrej, da je videl Jošta Petrino, kako je padel v Karpatih. Tik kraj njega da je bil vzkliknil:

«Jezus Marija, Alenka —»

Samo to, in ni ga bilo več. Andrej je še pokleknil k njemu, toda krogla je bila trpinu predrla srce.

Štefonov Matevž, ki je bil prišel tam od nekod s Kitajskega, se je na žive in mrtve dušal, da sta bila z Joštom v Sibiriji skupaj in da je tamkaj Petrino legar spravil pod rušo. Z zavezanimi očmi da bi še zdaj našel njegov grob.

Razen teh jih je bilo še več, ki so vsak drugače poročali o ubogem Joštu Petrinu. Alenka je jokaje poslušala strahotna pripovedovanja in ni mogla verjeti ne temu ne onemu. Saj je vendar poznala samo enega Jošta Petrino! Kako da bi nenadoma ta ubogi, ta njen edini Jošt umiral v

Karpatih in v Sibiriji, daleč na Sahalinu ali kje doli na Črnem morju?! Ne, Alenka ni mogla verjeti in je čakala in čakala, da je minilo leto in dve ter se je že tretje nagibalo čez pol. Tedaj je začejala spoznavati, da ne bo nikoli pričakala trenutka, ki je tolikanj hrepenela po njem. Župljani so bili sklenili, da postavijo skupen spomenik svojim žrtvam svetovne vojne, in so jeli zbirati prispevke. Tudi Petrinka je dala svoj del, poleg tega pa se je odločila, da postavi izginulemu možu še posebej nagrobnik, ki naj priča o njeni ljubezni in bolečini. Ker otroka ne bosta nikoli poznala niti očeta niti ne njegovega groba, naj jima vsaj v skalo vklesane besede vedno obujajo misel nanj. Tako je na pokopališču že tretje leto po vojni s črnega kamna o vseh svetih v zlatih črkah blestelo upanje, da bo nekoč večna Ljubezna zopet v nerazdružni ljubezni zedinila, kar je tako kruto ločil srd vojnega viharja. Alenka je s črno ruto na glavi kakor živa bolečina stala pred to nemo pričo svojega gorja, medtem ko sta otroka, Aleš in Lenkica, prižigala sveče. Ko je prišel duhovnik tudi semkaj opraviti bilje, je žena z otrokoma tako bridko zaihtela, da se je v grenkem ganotju zganila vsa srenja, zbrana na tem smrtnem vrtu. Slednje oko je bilo rosno; še samemu duhovnemu gospodu je podhrteval glas, ko je po končanem obredu izkušal z bodrilno besedo potolažiti ubogo ženo.

Polagoma se je Alenka potlej vdala v usodo in kmetija sama ni niti preveč pogrešala gospodarja. K Petrinovim se je bil preselil Alenkin brat, Kožarjev Šimon, ki je v vojni izgubil desno nogo. Prevzeti bi bil imel doma kmetijo, a se ji je odpovedal in jo prepustil mlajšemu bratu, češ, kako naj bi se takšen ženil?! Sestra Alenka se mu je smilila in ji je na moč pomagal, kakor je vedel in znal, tako res, da sta ga otroka imela kakor za očeta. Zlasti Lenkica, ki je bila prišla na svet šele nekaj tednov po Joštovem odhodu, ga je klicala kar za ata. In je tedaj čas polagoma celil skelečo rano, a gospodarili so tako dobro, da je Petrinka kmalu celo nekaj zemlje dokupila h gruntu. Lenkica je bila tedaj v devetem letu in kesno spomladi je bilo, ko sta se mati in stric odpravila v trg k notarju zastran kupnega pisma. Aleš je bil odgnal živino na pašo in je bila tedaj deklica čisto sama za varuha v hiši. Popoldne, ko se je bilo sonce že močno ponižalo, se je izpred hiše

ozirala po klancu, če se morda že ne vrača mama s stricem. Tedaj vidi, da prihaja po brežini proti hiši neznanec, ki je bil tak, da jo je kar streslo. Vse je viselo z njega in leva noga mu je na vsak korak tako čudno zanihala vstran, da bi se bila Lenkica vzlic preplašenosti najrajša zasmejala. Ali ko je tujec prišel bliže, deklici ni bilo nič več do smeha. Prišlečev obraz je bil tako neznan-ski in spačen, da je Lenkica samo kriknila in se zaklenila v hišo. Pod mizo se je celo skrila, ko je oni začel trkati in butati na večna vrata:

«Hoj, ali ni nikogar pod Petrinovo streho?»

Čez malo se je trepetaje splazila, da bi ušla skozi okno in priklicala koga na pomoč, a grozni človek jo je zgrabil, ko je planila venkaj. In joj, pod čelom se mu je izmed gub in nabreklih obronkov svetilo eno samo oko, kjer bi bilo moralo biti drugo, pa je samo sluzasto zijala slepa votlina.

«Kam bežiš?» je hreščal. «Čigava pa si?»

«Petrinova», je dahnila v smrtni grozi in ga s sklenjenimi rokami nemo prosila, naj ji prizanes. Povedala mu je še, ko je le hreščal, da je mama odšla z atom v trg k notarju, a tedajci je prihajač zaškripal z zobmi:

«Z atom, praviš?»

Ona je plaho prikimala, možak pa jo je pri tej priči popustil in dirjaje odkolovratil po rebri. Lenkica je bila vsa iz sebe in kakor brez uma. Pod oknom, kjer je bila, je počenila in začela šele zdaj na vse grlo jokati. Tamkaj je prevekala, dokler se nista vrnila mati in stric, ki sta po dolgotrajnem izpraševanju komaj izvlekla iz nje, kaj se je zgodilo. Alenka je prebledela in stric Šimon je začel zmajevati z glavo. Potlej se je materi svetlo utrnilo v očeh:

«Kaj deš —»

Šimon je skomignil z rameni:

«Klatečev je sedaj povsod dosti —»

«Ne, ne,» se je Petrinki tresel glas, «ko bi bil on, mislim —»

In je sklenila roke. Noge so se ji začele šibiti v kolenih in kakor izpodrezana jelka je omahnila na brata.

«Ko bi bil on, Šimon, moj brat,» je krčevito podhrtevala, «ko bi bil on, ne veš, kako bi bila srečna —»

Lenkica je strme gledala mater in z odprtimi usti poslušala strica:

«Če je tudi on, se mi zdi, da ne bo čisto pri pameti —»

«Tak ali tak, za skozbog te prosim, Šimon, pojdi in ga poišči! Jošt, moj ubogi Jošt! je jecljala mati Alenka in krčevito stisnila k sebi hčerko, ki nikakor ni mogla razumeti, čemu si mati tako želi odvratnega tujca.

Šimon je vzdihnil in odšepal na vas, a kakor bi bil tudi rad kaj izvedel, se je hkratu le bal novice, ki bi utegnila sestro zadeti hujše mimo vse te pričakovanja polne negotovosti. Kakor da nosi breme za tilnikom, se je molče sklanjal v tla in krenil naravnost k županu. Ta mu je stopil na-proti, ko ga je zagledal skozi okno, češ:

«Kakor nalašč, Šimon, da si prišel! Prejle je bil prinorel k nam pokveka in trščil po vsej sili, da je Jošt Petrin in da naj mu pomagam do pravic.»

Šimona je zadelo, da se je malone opotekel.

«Kaj si ga v trgu preveč srebnil?» je bil župan dobre volje, ko sta odhajala v hišo. Grede mu je smehljaje se pravil, kako je bilo. Opisal je tujca kakor malo poprej Lenkica, Petrinkin brat pa je gubančil čelo in samo skimaval z glavo.

«In veš, kaj je še čvekal?» je župan hlastno bušil v smeh.

«No?»

«Da je Alenka vnovič omožena, čeprav še živi on, njen edino pravi mož!»

«Se mi je zdelo —» se je izvilo Šimonu, župan pa ga je debelo pogledal, češ:

«Kaj praviš?»

«No, da ni čisto pri pameti ta, naj bo že kdorkoli —»

«Si že morebiti kje kaj slišal?»

Ko je Šimon povedal o tujcu, ki je bil prišel k Petrinovim, tudi županu ni hotelo v glavo, kdo in odkod naj bi se bil priklatil s takimi trditvami in zahtevami.

«Za nocoj smo ga zaprli kar pri nas tjale v pastirjevo izbo poleg svinjske kuhinje. Postelja je itak tam, da se bo lahko prespal, jesti sem mu pa tudi ponujal, a se spak ni maral dotakniti nobene jedi», je zdaj nekam v zadregi razlagal župan. Ko je bila že trda tema, je streslo Šimona:

«Ali bi ga lahko videl?»

Župan je nažgal luč in segel po ključu:

«Zastran mene, kolikor hočeš, a to mi že lahko verjameš, da prismuknjenec ni Jošt Petrin. Nak, še malo ne! Ne glas ne postava ne nič ni njegovega na tem! O, saj sem vendar dobro poznal Jošta! Kar poglej!»

Odklenil je vrata, toda izba je bila prazna, okno široko odprto in železna mreža izrvana. Županu bi bila skoraj padla svetiljka iz rok, Šimon pa se je samo prijemal za vrat, tako ga je dušilo — — —

Poslej ni bilo o čudaškem tujcu sledu, a na pokopališču je bil že tri dni kesneje Petrinov nagrobnik prevrnjen. Alenka je od groze in žalosti kopnela, ko je to izvedela, ali komaj je dala možev spomenik nanovo postaviti, so ga kmalu zopet našli zjutraj podrtega. Blizu in daleč je vse govorilo zgolj o tem in ljudi se je čez in čez lotevala groza. Kakor čez noč so se jele dramiti govorice, da Jošt Petrin na onem svetu ne najde pokoja. Alenka je dala opraviti črno mašo in iznova urediti nagrobnik, nakar je bil res nekaj časa mir, že kmalu po svetem Petru pa se je neko noč ponovilo. Ljudje, ki so prihajali k rani maši, so se v grozi križali, ko so videli, da leži Joštov nagrobnik v travi.

Petrinko bi bilo skoraj ugonobilo, ko je izvedela in videla, kaj se je zgodilo. Noč in dan je jokala in si očitala, da je morda ona s čimerkoli zakrivila gorje. Stotero neznatnih malenkosti iz sožitja z možem si je klicala v spomin, češ:

«Tokrat in tokrat sem ga brez pravega vzroka razjezila, tedaj in tedaj sem mu to in ono po krivem očitala...»

Bilo je vse tako neznamito in ničevno, da se Šimon ni mogel premagati.

«Bodi pametna, Alenka, pa malo na otroka misli! Ali ni najboljša, da daš čez noč zastražiti nagrobnik? S tem bo kmalu za vselej pojasnjeno, kdo je neznan zločinec.»

Dolgo je trajalo, preden si je zbegana in potrta žena dala dopovedati. Slednjič je najela Francona in Balantača, ki sta krog in krog bila edina tolikanj drzna, da sta si upala na tak kraj...

Noč je bila topla in v brezvetrju se ni ganil niti list. Z zvonika je čuti škrivanje kolesja v cerkveni uri. Zdajle se je zganilo in kladivo začne oznanjati polnoč.

Balantač in Francon sta kakor okamenela. Čez zid je hušknila senca in se jima počasi bliža. Jerneju glasno šklepetajo zobje in samo v mislih še izgovarja pobožne vzdihljaje; jezik mu je čisto trd od groze. Tudi Francona zazebe in roka se trdno oprime plankače. Senca se majavo bliža in se z vriščečim, blaznim smehom zaleti v nagrobnik. Balantač krikne, izpusti bat in zdirja, Francon lopne po senci in plankača težko pade z ušesi na trdo. Ali je bila senca ali nagrobnik? Nekaj je zarjulo, nekaj omahnilo, toda oba čuvarja sta že daleč od groznega kraja.

Ko se je pričelo svitati, sta se oba napotila k Petrinovim.

«Komaj sva se rešila», se je ustil Jernej Balantač.

«Je res kdo prišel?» je strmel Šimon, a Francon je iztegnil dolge roke:

«Kakor resnično vidiš zdaj mene, tako sem v resnici videl pošast. Lopnil sem, kar sem mogel, pa ni nič pomagalo —»

«Greva pogledat?»

«Za ves svet ne grem več tja —»

Oba sta tedaj ostala pri Petrinski, medtem ko je Šimon sam krenil na pokopališče. Nebo je že rdelo na vzhodu in po vrteh so gostoleli ptiči. Previdno je stopal med grobovi, a pri Petrinovem nagrobniku je zagomazelo po njem. V travi je ležalo truplo. Isti človek, kakor sta ga opisovala Lenkica in župan.

Šimon se je sklonil. Srce ležečega je mirovalo. Osivele lase je po temenu in sencih zlepila kri. Kakor je gledal, je v Šimonu rasla groza. Najsi je bil tale obraz na tleh spačen, poln brazgotin in strašnih sledov vojnega gorja in bogve kakšnega trpljenja, so zdaj v smrtnem miru le dobile poteze nekaj svojega nekdanjega izraza. Šimon je tipal in tipal. V hlačnem pasu je bil vшит trd predmet. Z drhtečo roko si je Šimon izrezal tisti štirioglati medeninasti medaljonček in ga odprl. Na listku, shranjenem v njem, je bilo še vedno čitljivo: Jošt Petrin, roj. 1886. V trpki boli je omahnil na kolena in se razjokal nad mrtvim svakom.

*

Na Šimonovo željo so pokopali tujega mrliča pred Petrinov nagrobnik. Ko so padale prve grude na revno krsto, so se Šimonu udrle solze. Hlastno je s prstjo vrdel nekaj svetlega v grob. Alenka se je bila tisti trenutek ozrla in v slutnji, ki je ni bila ves ta čas zapustila, zakrila obraz:

«Šimon, Šimon, ali je res?»

Brat jo je prijel za roko in molčal. Pogrebci so se spogledovali. Zvonovi so utihnili, otroka sta v začudenju strmela zdaj v mater, zdaj v strica, zdaj zopet v grob, ki se je naglo zapiral.

Z neba je sijalo sonce in vabilo mlade kali, naj hitro prerasejo rano v zrahljani zemlji.

Jošt Petrin se je umiril; njegov nagrobnik tudi. Oba sta negibna v senci snivajočih cipres.

Ina Slockanova:

Cigareta

Sredi bele ceste je ležala še bolj bela od ceste same. Na nji so se v zlatem žigu vabljivo bleščale zlate črke: Vardar.

Morda jo je izgubil gospod, bogat in uslužen, ki je med potjo ponudil prijatelju cigarete, pa mu je pri tem ena padla iz prepolne doze. Mogoče pa je tudi, da jo je izgubil le siromašen vajenec. Iz trafike grede je tekkel, da bi čimprej ustregel delodajalcu, pa jo je izgubil med potjo. Sedaj siromak gotovo ždi v temnem kotu kake delavnice in jo objokuje. Lahko pa je, da jo je izgubila gospodična,

mlada in lepa, kajti mnogo je dandanes gospodičen, ki kade cigarete, zlasti Vardar.

Pa naj bo to že kakorkoli, cigareta je ležala na cesti. Ležala bo, dokler ne pride kdo, ki jo zagleda in pobere. In potem bo njegova, najsi jo pobere kdorkoli, čeprav ubog vajenec.

Ante, Tonče in Bine so šli iz šole. Ante in Tonče sta bila v šoli med najboljšimi. Sedaj sta vneto razpravljala, kako napravita matematično nalogo, in tako nista opazila cigarete. Bine, ki je šel za njima sam, je pa poleg drugih grdih navad imel

tudi to, da je v šoli, na cesti in doma vselej gledal v tla. Za to je seveda imel tudi tehtne vzroke, ki so bili v šoli, ker se nikoli ni naučil naloge, doma ga je zato pekla vest in je spet gledal v tla, da bi se ne srečal s strogimi očetovimi in očitajočimi materinimi očmi, na cesti pa, ker se je sramoval pred prezirljivimi in posmehljivimi pogledi sošolcev. In ti tehtni in žalostni vzroki so mu danes pripomogli do imenitne najdbe: zagledal je cigareto. Cigareta!

Kako si je Bine vedno želel, da bi mogel kaditi cigareto. Doslej kljub vroči želji še ni bil tako srečen. Pred meseci je kupil za dinar cigaret. Toda komaj je doma v svoji sobici potegnil prvi dim, že ga je zasačil oče. Zapela je palica tako silovito, da je Binetu izbila ves pogum, da bi ponovno pozkušal kaj takega. Kaditi mu tudi sicer nikakor ni bilo mogoče, kajti od takrat mu oče ne mati nista dala nobenega dinarja več. Ostala pa je zatrta želja po kajenju. Zavidal je učence višjih razredov, ki so kadili. Večkrat je slišal govoriti, da kdor kadi, je odrasel. In on si je tako želel biti odrasel, velik, močan. Samo cigarete mu je še treba, je mislil. In sedaj je nenadoma ležala pred njim cigareta, sladki, prepovedani sad. Samo roko je bilo treba iztegniti, se skloniti, in njegova bo.

Pobral jo je.

Njegova sreča je bila prevelika. Ni mogel molče spraviti cigarete, ni mogel prenesti, da bi ne vino nalogo in da je Bine najslabši učenec v šoli, da najbolj preziran, našel nekaj imenitnega, dragocenega, česar nima izmed njih nihče. Visoko je zamahnil s cigareto in zakričal:

— Hej, hej, pogledjte kaj sem našel! Cigareto, cigaretooo!

Ante in Tonče sta v hipu pozabila na matematično nalogo in da je Bine najslabši učenec v šoli, da sedi v oslovski klopi in da zaradi tega sploh nikoli nočeta z njim govoriti.

— Pokaži!

Tri glave so se sklonile nad cigareto. Troje ust je slovkovalo, kakor sebi ne verujoč, počasi razbiralo zlate črke v zlatem žigu: Var-dar!

Tonče se je prvi zavedel.

— Kaj nameravaš s cigareto? je vprašal oklevajoče.

— I, pokadil jo bom!

— Kaj ne veš, da ne smemo kaditi? se je silno razjezil Ante.

— Če vem, kaj zato? Pa jo bom le pokadil.

— Zaprt boš!

— Grajan boš!

— V vedenju boš dobil zadostno!

— Izključili te bodo!

Tako sta z grožnjami drug drugega prehitevala Ante in Tonče, hoteč ostrašiti Bineta, ki sta mu silno zavidala cigareto. Bine pa se je na vse le smejal in neprestano ponavljal eno in isto:

— Pa jo bom le pokadil.

Ko sta uvidela, da vse grožnje nič ne zaležejo, sta začela v drugem tonu.

— Čuj, Bine, bodi no pameten in daj cigareto meni, da jo bom dal očetu, je svetoval Ante. Seveda

so to govorile le ustnice, mislil je pa prav tako kakor Bine.

— Meni, meni, daj jo meni! je planil Tonče in odrinil Anteja. Jaz jo bom nesel stricu, veš, tistemu, ki prodaja knjige. On tako rad kadi, gotovo ti bo kako lepo knjigo podaril zanjo. Njegovo moledovanje je silno kačilo Anteja.

— Kaj se čeljustiš s tistim skopuškim stricem, ko vendar veš, da še nikomur ni podaril niti počene pare. Pa bi dal za pohojeno cigareto celo knjigo? Ne rečem, moj oče bi mu gotovo dal zanjo dinar.

— Lažnivec lažnivi, dinar, kakšen dinar neki. Ti bi očetu cigarete niti ne pokazal. Sam bi jo pokadil, misliš, da te ne poznam?

— Misliš, da govoriš s sebi enakim? Bahač ogabni!

— Kaj pa si ti, kaj? V šoli tablo brišeš in prah čistiš, pa misliš, da si nekaj, šolska dekla si, da veš.

— Ha, ha, ha, šolska dekla! se je zasmel Bine, ki ju je ves čas prej molče opazoval.

Ante ves zelen od jeze se je zaletel v Tonča, da se je ta opotekel in padel. Bine se je še vedno smejal in tiščal v pesti cigareto. Ante se mu je tesno približal in siknil:

— Takoj mi daj cigareto, če ne ti razbijem betico za tvoje posmehovanje.

Bine se je zasukal na peti in se zasmel na ves glas: — Misliš, da sem neumen kakor sta vidva?

— Le počakaj, boš takoj videl, kdo je neumen, lenuh ošabni! S pestmi in brcami sta Ante in Tonče, ki je pravkar vstal, navalila na Bineta. Zavalili so se v cestni prah. Zvezki in knjige so sfrčali v cestni jarek. Oni pa so se rvali, grizli, tolkli in suvali — za cigareto.

Ker je Bine uganil, da ne gre toliko za drugo kakor za cigareto, jo je v neopaznem trenutku zagugal nazaj na cesto. In tako je obležala zopet sredi ceste, nekoliko zmečkana sicer, vendar še prav tako bela z blesteče zlatim žigom.

Ob cesti pa je hropla, se premetavala in brcala živa kopica treh deških teles, — molče, le tu pa tam je kateremu ušel sikajoč vzklik:

— Na, tu imaš, da boš vedel, kdo je neumen, na, na! — Boš dal cigareto, boooš? Boš dal takoj? — Ne, ne, ne! — Še rad, le počakaj, na, na, na!

Po sredi ceste jo je mahal berač, siv in raztrgan. Na palico se je opiral in gledal na tla. Berači navadno gledajo v tla. Morda zato, da ne gledajo ljudi, sitih in lepo oblečenih, gotovo pa tudi zaradi tega, da ne prezrejo na tleh kakega dinarja, ki bi slučajno padel iz torbice kake nervozne gospe ali iz raztrganega žepa kakega uradnika. Seveda se zadovoljijo tudi s čiki, kajti tudi čik je vreden, da se upogne star hrbet in ga pobere tresoč se roka. So paž skromni nekateri berači. In prav tak je bil tudi ta. Zagledal je cigareto. Postal je, jo brcnil s palico in si pomel oči, češ, starč oči so pogosto brljave. Toda to pot niso bile. Pred njim je ležala prava, pravcata, cela cigareta.

Pobral jo je in ponesel prav pred oči. In kakor prej Bine, Ante in Tonče je slovkovalje bral: — Var-dar.

— Nocoj bom pa kadil imenitno, ime-niitno, kakor grof, hahaha!

V stotero zadovoljnih gub se mu je raztegnil obraz, ko je skrbno shranil cigareto v naprsni žep obnošenega suknjiča.

Živa kopica kraj ceste pa je še vedno hropla in sikala:

— Daš? Daaaš? Ne! Ne, ne! — Na tu imaš, na, na, na!

— Šššš, fantiči, vi ste pa hudi kakor sam šment, saj se boste še zgrizli — jih je prestrašil berač, s palico bijoč ob tla.

— O, mladost! Kakor živo srebro je mlada kri, — je modroval sam sebi, ko je krevsal dalje.

— Kje imaš cigareto, kje?

— Vrgel sem jo!

— Kam?

— Proč!

Roke so namah popustile, živa kopica se je razletela in se razdelila v tri povaljane, obtolčene postavice, ki so kakor volkovi planili po cesti in iskali, iskali... Zaman.

— Lažeš! Skril si jo. Za norca naju hočeš imeti! sta ponovno planila k Binetu Ante in Tonče še srditejša. Ta je obračal žepe in žalostno ponavljal:

— Res, res, prav res! Vrgel sem jo na cesto. Nekdo jo je moral pobrati.

— Kdo?

Razgledali so se vzdolž ceste. V daljavi se je opotekal berač.

— Nihče drug je ni pobral kakor berač. — Berač! — Berač!

Bine se je udaril po čelu.

— O, zakaj sem bil tako neumen, da sem jo vrgel na cesto!

Tonče in Ante sta ponavljala za njim:

— Zakaj smo bili tako neumni, da smo se topli.

Pobrali so knjige in zvezke ter z žalostno sklonjenimi glavami složno odšli domov.

Tudi v taki fotografiji je lepota.

Kolumbovo jajce

Ko sem bil v tretjem razredu vadnice mariborskega učiteljskega, nekega dne ni bilo učitelja. Nadomestoval ga je kandidat iz četrtega letnika.

Otroci se vedno vesele, če namesto učitelja pride kdo drug, ker ta nikoli ne izprašuje, pač pa mnogokrat pripoveduje pravljice ali kaj podobnega.

Precej, ko je kandidat stopil v razred, smo ga prosili, naj nam kaj pripoveduje.

Kandidat je sedel na prvo klopi in nam pripovedoval o Kolumbu.

Pazno in napeto smo poslušali, kako se je Kolumb odpravil, da bi odkril pot do Indije, pa se je po težkih mukah in težavah izkrcał na drugi — do takrat neznan celini — v Ameriki. Kako je potem prišel Kolumb nazaj v Spanijo in pred zbranim zborom poročal o svojem odkritju.

Mi otroci smo prav vse doživljali s Kolumbom, ki je bil naš vodja...

In grdo se nam je zdelo, da so rojaki Kolumba zasmejevali, češ da to, kar je storil, ni nič posebnega.

Kandidat je pripovedoval: «Ko je Kolumb videl, kako mislijo njegovi rojaki, je zahteval, da mu prinese jajce. In ko so mu ga prinesli, je pozval rojake, naj postavijo jajce na konico. Rjaki so sicer dejali, da to ni mogoče, vendar pa je ta in oni poizkušal, a uspelo ni nikomur.

Teda je Kolumb zagrabil jajce, ga s silo postavil na mizo in odločno dejal: 'lako!'

Saj razumete, kako je to napravil? Kar močno je postavil jajce na mizo, tako da se je na konici ubilo in obstalo.»

Dvignil sem roko.

«Potem boš vprašal, Novak! Sedaj počakaj, da povem do konca!»

Ko so rojaki to videli, so se prezirljivo zasmejali. 'To zna vsaki!' so mu dejali.

Kolumb pa jim je odgovoril: 'Zakaj pa potem vi niste storili tega? Potem ko je delo opravljeno, lahko vsakdo govori kakor vi: 'To zna vsaki!' In kakor je z jajcem, tako je z mojim odkritjem! Preden sem se odpravil na morje, ste tudi dejali: 'To ni mogoče! To je neumnost!' Sedaj pa, ko sem se vrnil, pravite, da zna to vsak. Seveda zna vsak. Tudi jajce zna vsak postaviti na konico, ampak šele sedaj, ko sem vam jaz pokazal, kako!

Takrat so rojaki obmolknili.

Vidite, tako je bilo, ko je Krištof Kolumb odkril Ameriko.»

«No, Novak, kaj hočeš?»

«Gospod kandidat, Kolumb ni prav storil, ko je ubil jajce!»

«Zakaj pa ne?»

«On bi bil moral zares postaviti jajce na konico!»

«Že, že, pa to se ne da!»

«O pač, gospod kandidat, se da!»

«Ne otrok dragi, to se ne da! Sedi!»

«Pa, gospod kandidat, zares se da!»

«Kdo pa ti je to natvezel?» Gospod kandidat je postajal nestrpen.

«Nihče mi tega ni natvezel! Oče mi je sam pokazal!»

Tedaj se je bodoči gospod učitelj zasmejal in z njim se je smejal ves razred. Meni pa so stopile solze v oči.

«Veš, Novak, takih storij si pa nikar več ne izmisli! Sedi!»

Po teh besedah sem se pa ujezil:

«Ničesar si nisem izmisli! Jajce se da res postaviti na konico! Moj oče je to že večkrat napravil! In jaz tudi!»

Razred se je krohotal.

«Le dajte mi jajce — pa boste videli!»

Kandidat pa me je osorno zavrnil: «Molči in sedi! Jajce se ne da postaviti na konico!»

«Se da!»

«Ne! Se ne da!»

«Pa se da!»

«Se ne da!»

«Se da!»

Tedaj je gospod kandidat skočil k meni, me zagrabil za ušesi in me dvignil iz klopi. Tako me je držal za ušesi in me tresel v zraku, da sem si želel smrti...

«Tako! Sedaj boš verjel, da se jajce ne da postaviti na konico!...»

Čeprav sem bil majhen dovzetni otrok, nisem verjel. Pozabil sem na bolečino, šel domov, vzel jajce in ga po potrpežljivem balansiranju postavil na konico. Nasmešnil sem se. Toda še danes čutim, kako trpek je bil ta nasmeš.

Mati me je klicala, pa je nisem slišal. In ko me je našla, sem jokal. Govorila je z menoj, jaz pa sem obračal glavo. Tedaj je opazila, da sta ušesi zabuhli.

Ničesar ji nisem hotel povedati, pa je prišel še oče.

Moral sem pojasniti.

«Nič ne slišim na levo uho,» sem rekel vzdihovaje, in v desnem mi brni... Gospod kandidat...»

Oče se je razburil. Razgrajal je in kričal:

«Zakaj pa nisi molčal?»

«Če je pa dejal, da se jajce ne da postaviti na konico!»

In oče mi je na to odvrnil: «Če je gospod kandidat tako dejal, bo že res tako!»

Zastokal sem. Ta krivica je zvrhala kupo.

Pokazal sem jajce, ki je še vedno stalo na konici.

«Da, da, že, že» je dejal oče, «že gre! Saj vem! Toda molčati bi bil moral!»

Potem je opasal sabljo in odšel.

«Kam gre oče, mama?» me je zaskrbelo.

«V šolo gre, otrok!»

«Bo kandidata tepel?» sem vprašal boječe.

«Ne, dragi, samo lepo bo govoril z njim!»

«Da! Povedal mu bo, da se da jajce res postaviti na konico! Gospod kandidat tega pač ni vedel, zato se je malo razhudil. Kajne, da nisi hud nanj!»

«Ne, mama!»

In potem sva z materjo še mnogo govorila. Tako toplo je zavelo v moji duši... Vsega me je pomirila. Mati.

Spoznala sva se v gledališču. Sedel sem v loži in poslušal «Carmen», pogled pa mi je begal po dvorani, zakaj kakor mi ugaja ta opera in kakor jo hodim rad poslušat, mi interpretacija znamenitega alta gospe de Brionove ni podajala dovolj jasne in temperamentne španjolke pa sem se zato dolgočasil in jezil. Pogled mi je uhajal preko foteljskih vrst in se mi je zviškoma ustavil. Mlada ženska, zavita v dragocen pisan šal, je gledala vame. Nisem se motil. Njene oči, ki so se skrivnostno svetile v polmraku, so se vpile v moje lice s komaj opaznim izrazom porogljivosti, skoraj prezirljivosti. Bil sem iznenaden. Te dame nisem nikdar prej videl niti srečal. Zakaj je gledala prav mene in prav s tem čudnim pogledom? To me je toliko zanimalo, da nisem mogel pričakati odmora, in ko sem zapazil, da je moja čudna neznanka odšla v foyer, sem pohitel tja tudi jaz.

V dolgi dvorani, polni palm in eksotičnih rastlin, skrit za zaveso dolgih lian, sem spremljal vsak gib dame v pisanem šalu.

Videlo se je, da nekoga išče. Nezaupno se je obračala, stopala po dvorani z nemirnim korakom, pogledala v vsak kot, a ko me je zagledala, je vzdiknila in mi stekla nasproti.

— Viktor! je vzdiknila. Kaj tukaj se dobiva!

— Viktor? Jaz nisem Viktor, sem odgovoril začudeno.

— Nikar se ne skrivaj pred menoj! Dasi obžalujem tvoje jadro ravnanje — ti odpuščam vse.

— Gospa... sem ves zmeden zajeceljal, gospa, vi se motite.

— Viktor! je še glasneje vzdiknila, ali jaz te imam še vedno rada!

Občinstvo se je zgrinjalo okrog naju. Počutil sem se tako neprijetno pod vprašujočimi pogledi občinstva, da sem, ne da bi mislil na posledice, prijel neznanke izpod roke in zavil z njo k izhodu. Ona se je obesila z vso težo telesa name in se blaženo smehljala, pri tem pa neprestano vzdikala: Viktor, moj Viktor!

Nervozen od negotovosti, sem jo potisnil hitro v avto in, želeč razvozlati uganko, stopil tudi sam vanj, šoferju pa sem naročil, naj počasi vozi po ulicah.

Brž ko je avto krenil, sta se mi ovili dve topli roki okoli vratu in še toplejša usta so mi ovlažila obraz.

Moja nevolja se je plegla. Doživljal ni bil brez vsake prijetnosti. Lepa dama v šalu je bila temperamentna in strastna. Poljube je prekinila s celo kopo besedi, iz katerih sem spoznal, da je bil zloglasni Viktor defraudant, s katerim je bila ona v ljubezenski zvezi, in da jo je zapustil in pobegnil v Ameriko, ko je storil zločin.

Ko smo se ustavili pred nekim hotelom, sem bil že izurjen v novi vlogi in sem ljubeznivo ponudil dami, da večerjava. Z veseljem je sprejela moje povabilo. Ali ko je zagledala uniformirane služabnike, je vzdiknila in me potegnila za roko nazaj.

Njen strah me je iznenadil, zato sem jo odvedel v separe, kjer sem naročil najboljše jedi in vina.

Radio je prenašal glasbo z vseh koncev sveta in ona je po taktu melodije nalahno majala z glavo.

Hipoma pa je osoren, raskav speakerjev glas presekala glasbo, prav tedaj, ko je ona vstala in ovila obe roki okoli mojega vratu.

— Halo! Halo! je javljal z vznemirjenim glasom. Vse policijske stražnice in vsi poslušalci se opozarjajo, da so danes v tukajšnji blaznici priredili zabavo in koncert za blaznike, na katerem je bilo tudi blaz-

nikom dovoljeno, da poslušajo v svoji obleki. Ena izmed najnevarnejših blaznic, visoko dekle zagorele polti, oblečena v rumenkasto obleko in ogrnjena s pisanim perzijskim šalom, je pobegnila v mesto.

Poslušal sem okamenel od groze in si nisem upal odmekniti oči, ki sem jih imel uprte v njene motne uporne zenice.

Tudi ona je pozorno poslušala. Nekakšen krč je izpreletel njen obraz, usta je skrivila, da so se pokazali zobje, a tiste nežne, tople roke so hipoma dobile nadčloveško moč in prsti so se mi z ostrimi nohti zasadili v grlo.

Obupen vzvik je presekala tišino. Viknil sem iz zadnjih moči in sunil besno žensko od sebe. Borba je bila huda. Kakor kača je sikala in se ovila okoli mene.

— Našla sem te! Ubijem te!

Ko so jo ločili od mene, je bila za čuda mirna. Gledala je predse z izrazom nedolžne žrtve, ne da bi se še ozrla name.

Krvave krotovice na mojih rokah, na obrazu in na vratu so pričale, da ta ženska ni mirno bitje, ampak nevarna blaznica.

Odtlej se strašno bojim novih slučajnih poznanstev in avantur.

Blaznica v rumeni obleki in perzijskem šalu mi je neprestano pred očmi.

Zakaj se nam zeha

Zehanje je za zdravega človeka užitek, in zato ves svet rad zeha, kadarkoli more in kadar mu ne branijo kakšni posebni oziri.

Zehanje ni vselej posledica dolgega časa. Včasih je zehanje največji izraz priznanja našega poslušalca.

Novorojenček zeha. Toliko da je pogledal na svet, ves nebogljen še leži tam, in že ga nenadoma prevzame nekakšen nagon. Starši gledajo vsi v skrbeh, kako se mu lica krčijo, kako se mu očesne veke njegovih zaprtih oči vedno bolj zapirajo. Rožnata usteca se mu široko odpro, ročke se mu stisnejo v pest, prsni koš se vzdigne, nato se pesti razklenejo, telo iztegne. Solze se prikažejo in usteca mu postanejo vlažna.

Zasliši se nekakšen «uah», starši pa se divijo čudesu, ki so mu bili poklonili življenje. Zehanje je eden prvih vzvišenih in čudnih doživljanjev, ki jih dete doživi. Prav pogostokrat je to za dete pravi zajtrk: polna usta najcenejšega in najdragocenejšega daru življenja, zraka. Vprašali se bomo: čemu vse to?

Vsi zehamo, dosti in radi. Kaj si moremo?

Zehanje je nehoteno dejanje. Vzlic najboljši volji se ne moremo premagati. Edino, kar lahko storimo, je, da

Ali zeha ta gospodična, ker se dolgočasi? Ne, nji se zeha zato, ker je razburjena.

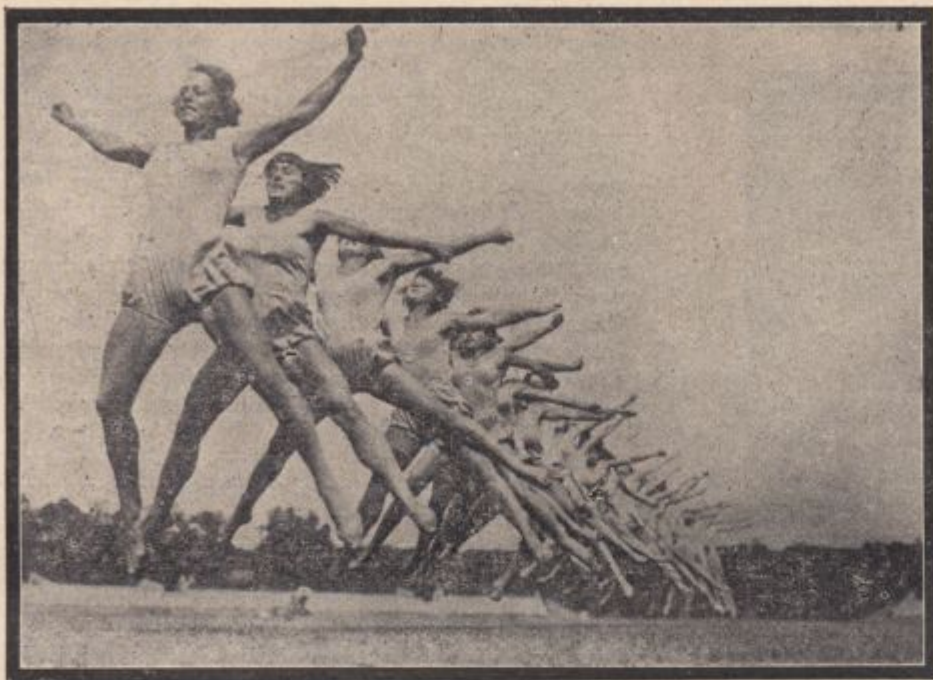
Dasi je videti obličje tega človeka, ki sedi na sredi, ravnodušno, vendar ga zehanje izdaja, da je razburjen.

zazehamo skoz nos. Zehanje je lahko v zvezi z najrazličnejšimi vzroki. Zeha se nam, kadar nam je dolgčas, a zeha se nam tudi, kadar smo vznemirjeni; zehamo, kadar smo zaspani, pa tudi po dolgem spanju. Zeha se nam, kadar smo popolnoma zdravi in kadar se kažejo znaki te ali one bolezni. Čudno, da se človeku zeha tudi, kadar je utrujen. Najrazličnejše reči nas lahko pripravijo do zehanja. Resna, pusta družba, nalezljivost, kadar se komu drugemu zeha, nervozna razdraženost, ljubezen, prevelika pozornost, pa tudi raztresenost. Ali vse to, kar omogoča refleks mišic, je utemeljeno v resničnih vzrokih zehanja, to je, kadar telo nujno potrebuje zraka. Zehanje ni prav za prav nič drugega kakor globoko vdihavanje zraka. Mehanizem je isti kakor pri normalnem dihanju. Gibanje istih mišic, seveda z večjim naporom, pri čemer dela hkrati tudi telo.

Zdravniki trde, da upravljajo zehanje možgani. Ako bi se ob zdravih dihalnih organih odstranili možgani, bi ne mogli dihati in bi se zadušili brez vidnega vzroka. Odtod si lahko razlagamo tudi zehanje. Denimo, da vam preseda dolgočasen posetnik ali da ste duševno in telesno utrujeni ali pa da vas katera druga oseba,

Zehanje je lahko tudi simptom bolezni. Ta gospod na sliki n. pr. zeha, ker je preveč ali premalo spal ali pa ker mu živci nagajajo.

Zehanje je nalezljivo. V tej dolgi vrsti mladih deklic se je eni zazehalo, nakar so začele zehati še vse ostale.

ki zeha, okuži z zehanjem. Vselej je potrebna vaši krvi določna množina svežega kisika, da se osvežite. Ta potreba se takoj prenese preko živcev k centru dihanja. Center dihanja opravlja globoko vdihavanje, kakor hitro »nervus vagus« tako hoče. Tako se prične zehanje. Po močnejšem zehanju se telo zaradi zvišanja kisika oprostí tegob, ki utrujajo, in človek se počuti veliko ugodneje. Poglejmo človeka, ki igra poker. Igra z izpremenljivo srečo, dokler nazadnje ne dobi srečnih kart. Kot izkušen igralec se neče takoj izdati. Vloga je vedno večja in »komar« se čudi, kako se more igralec z dobrimi kartami tako premagovati, ki mora na vsak način dobiti, pa je videti tako miren, dasi drži »dinamitno granato« v rokah, s katero bo razbil banko.

»Komarjevo« začudenje pa doseže svoj vrhunec, kadar začne človek s srečnimi kartami povrh tega še nenadoma zehati. Ko pomaši igralec, ki se mu je zehalo, svoj dobiček v žep, ne more »komar« prehlaliti igralčeve mirnosti. Zlasti njegovega zehanja za časa razburljive situacije. To pa ni tako. Zehanje se dá v tem primeru čisto naravno in lahko pojasniti. Kakor hitro je igralec privzdignil dobre karte, se je njegovo srce za nekaj trenutkov ustavilo in je začelo potem močneje utripati. Prevzelo ga je nekakšno razburjenje. Naravno bi bilo, da bi bil dal duška svojemu velikemu veselju, toda udušil je z vso silo svojo razburjenost in kazal čudovito mirnost.

Ta napeta notranja borba je potrošila ves kisik, tako da ga je zmanjkalo. »Takoj malo kisika!« zakliče srce malim možganom in pri tisti priči nastane krčevito zehanje.

Poglejmo si drug primer! Plašen mladenič gre k svoji

izvoljenki v vas. Dobi jo doma. Njeni starši so slučajno z doma. Prilika je kakor ustvarjena zanj. Toda mladeniča veže vsiljeni mu pogovor namesto nameravane ljubezenske izjave in osrečujočih besed: »Ali hočeš biti moja?« Sempatja se oju-nači, in prav tedaj, ko jo hoče ujeti za roko in ji pogledati globoko v oči, pokrije ona z roko usta, da bi potlačila zehanje. Mladenič izgubi glavo in je kakor bi ga kdo polil z mrzlo vodo. »Tako je torej?« pomisli on in mu takoj upade pogum. Nobene nade ni več! Zakaj je morala kakor zanašča prav tedaj zazehati? To je tako kakor pri srečnem kvartopircu. Zmanjkalo ji je kisika zaradi razburjenja, in njeno srce, ki je tako gorelo za njenega oboževalca, je hotelo »zraka, več zraka«.

Značino je zehanje za razne bolezni. Zdravniki vedo, da je zehanje večkrat vzrok utrujenosti, nezvesti, žalosti ali kakšne druge bolezni. Kaj pogostem se pojavlja pri srčnih boleznih (vnetje srčne mrene ali kadar aorta ni v redu). Zehanje je tudi lahko posledica motnje v krvnem obtoku ali pa duševne utrujenosti. Oče zdravilstva Hipokrat je smatral zehanje za prvi znak mrzlice, zlasti malarije in drugih mrzličnih bolezni (škrlatinka, osipice, koze). V nasprotju s tem naziranjem, da upravljajo zehanje naši možgani, je teorija znanega angleškega zdravnika Levisa. Dr. Levis trdi, da so vzrok zehanja mišice, ne duh.

Ali lahko gledate vsaj eno minuto to sliko, ne da bi se vam zehalo?

Bebi se zeha že prve dni njenega življenja.

Pretekli mesec je praznoval svoj petdeseti rojstni dan goriški poet dr. Alojz Gradnik, avtor pesmi: «Padajoče zvezde», «Pot bolesti» in «De profundis». Poleg teh lastnih pesnitev se imamo njemu zahvaliti za odlične prepesnitve in prevode srbskih, hrvaških, francoskih, italijanskih, nemških in drugih del.

Mila Scholiová - Zupančeva:

V zapuščenem stanovanju genialne češke umetnice

Jasna solnčna svetloba se je razlila čez zlato mesto... Rezek zrak se nemirno giblje... Tok Vltave se je zaklenil pod ledeno plast... Oko obstane z nekakim zadovoljstvom na snežni belini in skoraj žal mi je, da jo je solnce obsodilo že v skorajšnji eksil...

Misel zablodi v umazano stanovanje, kjer tudi ubogo bitje žaluje za snegom. Brezposelni ne bodo več pričakovali snega drhteč v nemirnem pričakovanju... Noge, onemogle od gladi, ne bodo drsele k oknu, srce ne bo vriskalo: zapadel je sneg... tlak je pokrit z belim kruhom...

Blodim po nabrežju... Reka počiva... Galebi režejo z ostrino belih peruti razdaljo od štitkovskih mlinov prav tja do sivega stolpa... Petřín in Nebozízek se mi nasmihata vsa lisasta. Razgledni stolp sili v nebo... moja objestna misel se vzpenja ob njem...

Zavijem v ulico na levo... Stolpič cerkvice sv. Vojtěcha je razril s svojo ostrino modro višino, ožarjeno od solnčne luči...

Obstanem... Pštrosova ulica št. 3. Pred menoj se dviga tipično renesančno poslopje... Stopam po stopnišču... Drugo nadstropje... Z vrat se mi zablščita dve vizitki: Václav Hübner... Marie Hübnerová... Prvi je odšel za večno pred desetimi leti in zapustil svojo ženo v brezmejni žalosti... Mesto na njeni strani je ostalo prazno... Ljubezen njena je živela njegovemu spominu... In ljubezen do umetnosti in odra se je podvojila...

Marija Hübnerová je odšla pred nekoliko meseci... Pisatelji so pisali zanjo svoja dela, toda ona je odšla prej, preden so jih dokončali... Odšla je... In na vratih njenega stanovanja je ostalo njeno ime, zgolj nekoliko črk na belem papirju... Moj pogled obstane nad vrati na treh črkah, ki jih veže križec... Z blagoslovljeno kredo je napisano: K+M+B (Kašpar, Melichar, Baltazar). Tudi to je še ostalo od takrat, ko je še živela... Stanovanje je prazno in vendar duh obeh se ni umaknil odtod... z nevidnimi je tu ostala dobra duša Fanyinka, ki je stregla obema prav do smrti. Ona je skrbela, da je imela umetnica vse, kakor je želela, in da ni bil izgubljen niti trenutek njenega dragega časa... Bila ji je več ko samo družabnica, dobra hči ji je bila. Spremljala jo je na izprehodih, v letovišče in v filmski atelje... In ko stopim v sobo, govori Fanyinka samo o svoji gospe... Naša gospa ni nikdar študirala vloge na glas (Fanyinka vse to pripoveduje v izbranih izrazih), na kolenih je imela vlogo in jo čitala... Saj je bilo znano, da je Marija Hübnerová, ko je ovladala tekst, ovladala in imela v popolni moči slednji ženski lik... V ustih genialne umetnice je oživela vsaka beseda dvojno... Vsaka beseda se je prelila v prepričljivo resnico, saj jo je spremljala najprepričevalnejša gesta...

S Fanyinko se pogovarjava o njej... Vidim jo pred seboj smehljajočo se in zdi se mi, da je skoraj nemogoče, da bi nikdar več ne izpregovorila... Hipoma se oglasi ostro lajanje psička, njenega psička... «Žužák» priskoči k meni in se vzpenja po kolenih... Spomnim se, kako pogosto sem srečavala Marijo Hübnerovo s tem sivkastim psičkom, njenim zvestim spremljevalcem. In «Žužák» je osirotel, Fanyinka pripoveduje, da ni izgubil upanja, vedno čaka in čaka... Zadnjič je slišal pogovor na hodniku. Glas se mu je zdel znan in bežal je k vratom. Ko mu jih je Fanyinka odprla, je zbežal po stopnicah v najvišje nadstropje in vse preiskal... Ubogi «Žužák»... Misli, da se je njegova gospa nekam odpeljala in da se zopet vrne... Zvesti psiček čaka zaman...

Na besedo najvišjega režiserja je umetnica zapustila svoje sobane, Fanyinka in «Žužáka»... Počiva na Olšanskem pokopališču... Preprost grob s sivim spomenikom je kakor božja pot, kamor tako pogosto roma hvaležna mladina, ki ni pozabila do danes njenih pravljic, ki jih je pripovedovala pokojna umetnica res edinstveno... Zato ji še danes prinašajo rože, kakor so jih ji nekdanj prinašali v gledališče... Kako bi bila vesela tega cvetličnega bogastva! Fanyinki je pogosto rekla: Ko bom umrla, mi morate prinesiti na grob vedno veliko, veliko rož...

In Fanyinka nosi rože, ki jih kropi s svojimi solzami... Žaluje in živi spominom...

Ako bi bila naša gospa vsaj dočakala sedemdesetletnico! Ta nesrečni film! Marija Hübnerová je podpisala pogodbo, pri filmanju ji je obolela noga... Zdravnik je rekel, da mora počivati. Toda bilo je črno na belem, in Marija Hübnerová je bila vedno tako vestna...

Ko je bil film narejen, je rekla: Če ne vsega, pol življenja pa me je prav gotovo stal ta film...

In mi danes občudujemo na platnu njeno edinstveno umetnost, z naslodo poslušamo njen glas... Marsikomu se utrne solza, toda malokdo si je svest, kako drago odkupnino je umetnica plačala, da je lahko poznim generacijam zapustila dokaz svoje genialne umetnosti...

Izkušnjavec

Sodobna stanovanjska kultura

Dosti je že pri nas ljudi, ki so se sprijaznili z moderno strujo v arhitekturi, toda na žalost je še veliko tistih, ki te struje niti poznati nečejo. Vzrokov za to je mnogo; eden najvažnejših je dejstvo, da ta večina ne najde nikjer tiste priložnosti, ki bi ji odkrila vsa lepa in človeka vredna načela današnjega stremljenja. Premalo se o vsem tem pri nas piše, in še to, kar se, so po večini članki, nanašajoči se le na gotov del celotnega stanovanja. Človek prihaja nehoti do prepričanja, da manjka vezi med sodobnim hotenjem in med vso ogromno večino. Pomisliti moramo namreč, da ljudje pri nas izkušajo vsako stvar doumeti, le povedati jim je treba in razložiti. Niti prepričevati jih ni dosti treba, ker uvidijo prej sami, preden privleče človek še zadnji adut na dan. Glede na to dejstvo in glede na vzroke, zakaj odklanja ta večina moderno strujo, pa je jasno, da manjka enega člena v verigi razvoja. In ta manjkajoči člen je glavno; navedeni vzroki so le pretveza in zadrega.

Po vseh večjih državah so v vprašanju stanovanjske kulture gotovo naprednejši ko mi, to je res, toda če pogledamo, s kakšnim aparatom si to napredovanje utira pot med narod, se nam temu ni treba čuditi. Vsaka revija, vsak časopis, vsak magazin prinaša razprave o stanovanju in mobiljarju, in če pade od vsega tega zrna devet in devetdeset zrn na nerodovitna tla, eno le vzklje v drevo. Celo pri nas imajo inozemske revije, to so gospodinjske, modne, umetnostne in sportne velik delež na tem, da se pomikamo z mrtve točke. Slične domače revije vršijo enako z uspehom to nalogo, le škoda, da jih je premalo. Pozabiti ne smemo dejstva, da imajo prav domače revije v tem pogledu težko nalogo, ker nismo imeli prilike zasledovati razvoja, ko se je vršil, da torej nismo mogli sami v sebi postopoma, to je naravno priti do tega spoznanja. Med stopnjo, ki jo je dosegel razvoj, in med stopnjo, kjer smo ostali mi, je vsled tega dejstva nastal majhen prepad. Tako nima večina člankov, ki je pisana z današnje stopnje razvoja, pravega odnošaja do ljudi. Izkratka, manjka nam osnova. Večina ljudi gleda pri nas na sodobno stremljenje za zdaj še nezaupno. Današnjega stremljenja, ki ubira pota po pravcu zahtev današnjega človeka, ki nima torej samo potrebe, ampak celo dolžnost do obstoja, torej ne smemo primerjati mogoče z žalostnim polomom secesije ali z raznimi poizkusi, ustvariti nove oblike, ki niso imele notranje potrebe in upravičenosti. Ni zato čuda, če naletimo na ljudi, ki ne vedo, zakaj so nezaupni, dasi mora imeti vsako odklanjanje svoj tehtni vzrok. Neštetočrat čujemo pomisleke, ki pa niso prav nič drugega ko dokaz nerednosti oziroma opravičilo za neorientiranost. Glavni vzroki odklanjanja naj bi bili trije:

- 1.) Nečemo takega pohištva, ki je danes moderno, jutri pa lahko že staro, oziroma nečemo pohištva, s tako izrazito letnico.
- 2.) Nečemo pohištva, ki je brezizrazno, ravno in gladko in v svoji obliki podobno skladišču zabojev.
- 3.) Nečemo moderno urejenega stanovanja, ker je mrzlo, podobno prej sanatoriju kakor človeškemu prebivališču.

Pa pogledjmo prvo točko:

Na jasnem si moramo biti predvsem, da ima vsak pristen slog svojo letnico, tako barok v vseh svojih odtenkih kakor današnji povojni slog. Nima pa prav

nobene letnice vse tisto, kar je površna kopija nekdanjega pristnega sloga, ker je dandanes vsako tako delo neobčuteno, brez življenske upravičenosti. K potvorbi sloga pripomorejo običajno še različni kosi, ki so današnjemu življenju potrebni, ki pa jih tedanja doba niti poznala ni. Taka potvorba sloga res nima letnice, ne bo imela pa čez leta niti starinske vrednosti, ker ne bo niti barok, recimo, niti današnji slog. Original, pa bodisi iz katerekoli dobe, je gotovo dragocena stvar, ki bi je sam ne zamenjal za nobeno moderno pohištvo. Ampak samo original ima to prednost, ker predstavlja resnično občuteno pristnost, zgodovino, lepoto, dragocenost in vrednost. Da bi si pa danes dal izdelati natančno kopijo kateregakoli sloga, bi predstavljala vso njegovo vrednost le material in delo. Vsekakor bi to bila silo draga kaprica. Gotovo je iz tega jasno, da je bilo svoječasno pohištvo precej drago in da je tekmovalo med seboj le v lepoti in dragocenosti — ne pa v ceni. Še jasneje je iz tega razvidno, kdo si je nabavljal te lepote, če ni imel denar pri tem nobenega pomena. Pohištvo, ki so ga imeli tedaj manj premožni sloji in kmečko ljudstvo, to pohištvo ni imelo v slogih nobenega pomena, razen pri nas nekoliko v bidermajerju. Toda časi se izpreminjajo — ni več gradov in grofov in nima več samo peščica ljudi pravice do življenja.

Civilizacija in kultura sta dali širokim plastem naroda potrebo po udobnostih in lepoti, tehnika dosegljivo možnost teh udobnosti in lepote z materialom in s stroji. Slog, ki je nastal iz teh potreb široke mase in je njegovo izhodišče v nalogi, napraviti življenje udobno čim širšim slojem, tak slog je današnji povojni slog.

S tehničnimi pridobitvami, to je z vezanimi ploščami na eni, z jasnimi nalogami pohištva na drugi strani, pocenjuje ta slog pohištvo in prehaja zaradi tega do tako imenovane — stvarnosti. Kar je odveč, naj odpade, ker podraži. Čisto gotovo je seveda, da je pohištvo, narejeno po teh pravcih, lahko tudi zelo drago, vendar ne smemo tu pozabiti glavnega smotra, namreč, da je pohištvo, narejeno v tem slogu, lahko tudi čisto poceni in solidno. Te čudovite lastnosti vsi prejšnji slogi niso imeli, ker sta doba in tedanje mišljenje nasprotovala današnjemu. Vsi prejšnji mogočni slogi so bili vedno in samo — za gospodo. Sodobna stvarnost izključuje podražitve z vsem nepotrebnim okrasom na pohištvo, ker te navlake kratko ne priznava, in prav v tem je moč in garancija, da te pridobitve ne bodo doživele poloma kakor n. pr. secesija. Premočno zadeva interese vsega ponižanega človeštva.

Iz vsega tega so jasne ravne oblike edina možna rezultanta.

Nečemo torej prav takega pohištva, je druga trditev, ki jo čujemo dan za dnem.

Pa pogledjmo prednosti in svojevrstne lepote tega pohištva.

Najvažnejša prednost je pač udobnost v dvojnem smislu, namreč kolikor služi človeku direktno in kolikor hrani njegovo delovno moč. Direktno mu služi z vsemi kosi, ki naj bodo individualni, kolikor se tiče individualnih potreb in zahtev gospodinje. Njeno moč pa hrani pri upravljanju stanovanja. Če pomislimo le s stališča higiene v stanovanju. Svoj čas je bilo izrezljano pohištvo pravo skrivališče in zaloga prahu, sodobno pohištvo pa je prav v tem oziru razodetje.

Nadalje, koliko nepotrebnega in zamudnega dela je zahtevalo vsakdanje snajenje takega izrezljane pahištva — človek je bil pravi suženj vseh tistih nekdanih lepote. Vprašanje služinčadi ni imelo za dobe rokokoja, baroka, renesance itd. prav nobenega pomena. Dandanes je stvar drugačna. Za tisto, kar danes z lahkoto opravi ena človeška moč, je bilo nekoč potrebnih pri tedanjem slogu po več človeških moči. In to so stvari, ki jih pri nas upošteva sleherna rodbina v vprašanju gospodinjstva, a ne zaradi racionalnosti, ampak le zaradi finančne možnosti. Večina gospodinj pri nas preživlja vsak dan v trdem trpljenju in delu in v svoji čudoviti konservativnosti ne vidi napredka, ki ji nudi lažje življenje in več svobode. Ne samo da ga ne vidi — še zanikuje ga!

Lepote, ki nam jih odkriva novodobno pohištvo, so zlasti v lepoti lesa. Vse večje ploskve so v modernem pohištvu furnirane z najrazličnejšimi lesovi, ki dajejo ali po naravni strukturi lesa ali po naravni barvi potrební efekt pohištva. Uporablja se za furniranje samo pristen les, ki je po večini tuj — eksotičen. Kakšne čudovite lepote se morejo ustvariti ravno z nebroj možnostmi v načinu furniranja, kažejo razstave. In ne smemo pozabiti, da so to same naravne lepote možnosti, katerih nobena prejšnjih dob ni poznala. So pa še druge lepote sodobnega pohištva, ki se upoštevajo v kombinaciji s prostorom — sobo. Toda o tem pozneje.

Oglejmo si sedaj še tretjo točko, kjer se očita, da je moderno urejeno stanovanje prej sanatorij kakor stanovanje.

V vsakem razvoju so struje in vsaka struja ima svoje privržence in med temi privrženci so v vsaki struji fanatiki, ki jih imenujemo v katerikoli struji — ekstremiste. V sodobni arhitekturi jih imamo v vseh področjih mnogo, in vsi ti računajo s človekom le še kot bitjem, ki stremi za materialnimi, zgolj telesnimi dobrinami. Do neke mere so njih naziranja povsem v redu, brž pa ko prezrejo pri človeku tudi njegovo duševno plat, se nam zdi, da so zašli s cesarske ceste na stezo. Stanovanje naj nam bo več ko le kraj, kjer spimo in jemo, stanovanje naj nam bo kraj, kjer živimo. Življenski optimizem ni v skladu s sanatorijem, človek ne s strojem. Res je sicer, da je človek dostikrat resničen stroj v svoji službi, doma pa je le človek. Zato so za uradne in poslovne prostore v splošnem do neke mere umestne take ekstremne ureditve, kjer gladke svetle stene brez slik in okrasov ter jekleno pohištvo ne motijo človeka pri izvrševanju njegovega poklica. Za dom pa to ni umestno. Želeli bi, da bi bilo v vseh uradih tudi v resnici tako, vendar z drugega stališča, ne da bi bil človek v poslovnih prostorih nemoten, temveč da bi občutil razliko med praznim, pustim in mrzlim birojem in med toplim in prijaznim domom. Tako bi vedel ceniti drugače svoj dom. In to, da bi sleherni znal ceniti in uživati svoj dom, to je prava tendenca sodobne notranje arhitekture. Stvar o sanatoriju kljub ekstremnemu jeklenemu pohištvu ne drži, čeprav je sodobna notranja arhitektura povsem prelomila s tradicijo. Posluži se v svojem stremljenju le novih načinov, da zadovolji in — ozdravi sodobnega človeka.

Današnja stvarnost nam je odkrila v stanovanju nove vidike — posebno prostor kot tak. In to dejstvo zadeva razen tretje naše točke predvsem še drugo, kjer je govor o pohištvu, ki je nameščeno »podobno skladišču zabojev«.

Ni več pohištvo glavno, ne slikarija, ne zavese, ampak vsako zase je del tiste popolnosti, ki ji pravimo soba. Naravno, da mora biti zato neka organska vez

med vsemi deli, neko razmerje, neka odvisnost. Zato morajo vsi ti deli dati celoto, ki vpliva ugodno in prijetno na stanovaleca. Nobeden teh posameznih delov ne prevladuje več, nobeden ni sam zase več umetniška popolnost. Delimo jih v dve vrsti, v tiste, ki služijo direktno človeku, in v tiste, ki mu služijo indirektno. Tisti, ki služijo stanovalecu direktno, mu morajo izpolnjevati vse zahteve, zlasti kar se tiče njegovih potreb in ugodnosti. Ta del celote je tudi pohištvo, ki se deli v posamezne kose, katerih vsak je v funkcijskem oziru popolnost, v umetniškem pa le drobec enega tistih delov, ki tvorijo skupno harmonijo prostora — sobe. Naravno, da so ti posamezni drobci pohištva usmerjeni predvsem na svojo nalogo, kar je imelo za posledico uničenje simetrije v pohištvu. Človek sam kot najpopolnejša stvar na svetu je funkcijsko tudi asimetričen, saj izpolnjuje levica čisto drugo nalogo ko desnica itd.

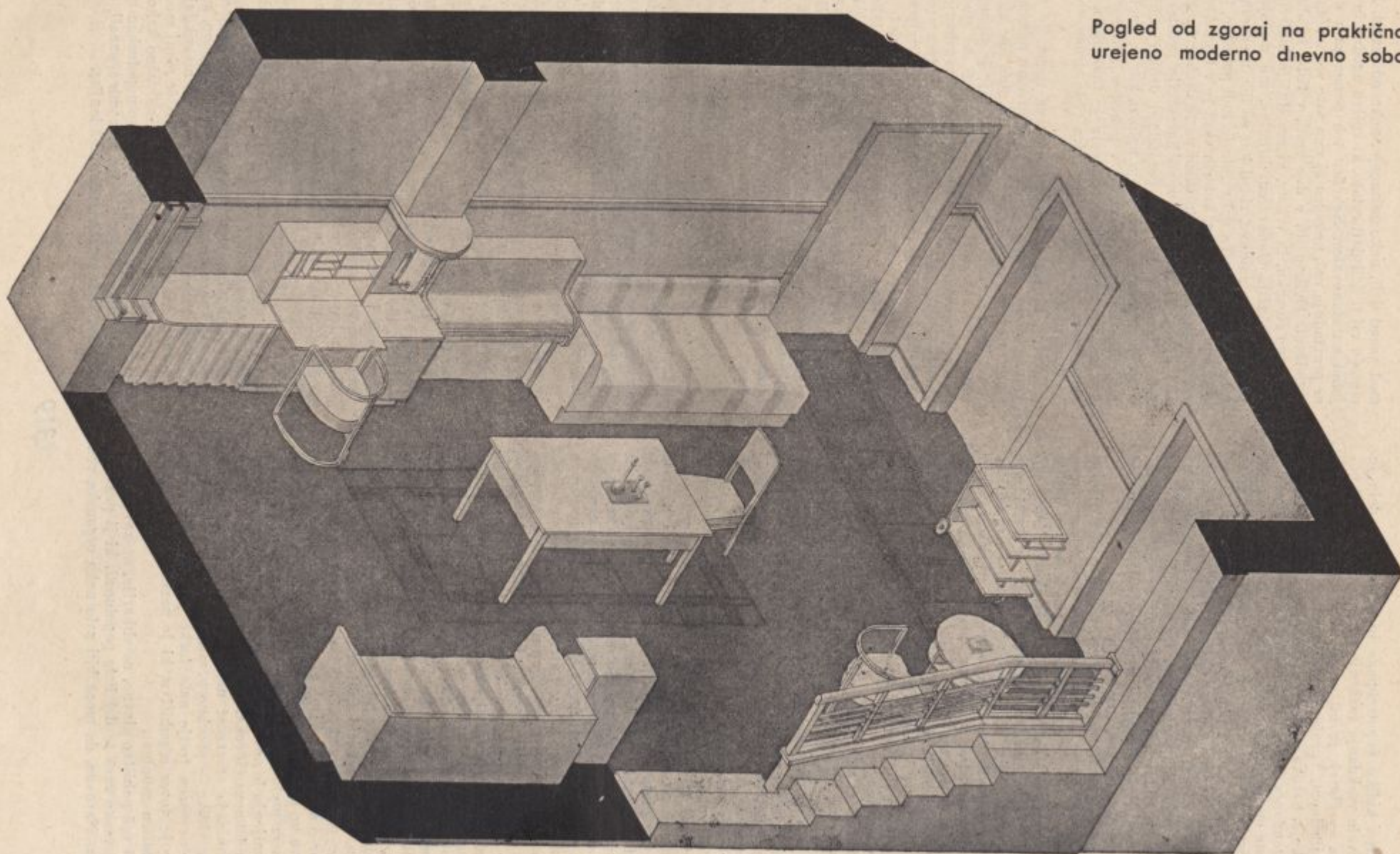
Prostor, ki je bistvo materialnega doma, je torej glavni faktor, in tega je treba njegovemu namenu in stanovalcu ustrezajoče opremiti, da dobi vse skupaj pravi izraz resničnega — doma. Življenje je gibanje in dom je del našega življenja — torej tudi del gibanja. Je torej naravno, če si arhitektura prav to gibanje postavlja za cilj, ki naj ga kaže vsak opremljen prostor. Dinamika pravimo temu hotenju, ki hoče življenja v vsakem prostoru. In v čem se izraža to hotenje?

Sodobna soba je že v projektu oblikovana tako, da je možno z namestitvijo pohištva doseči tisti cilj, ki ga moderno urejen prostor zahteva. Široka mogočna okna odpirajo živi naravi pot v sobe; med zunanjim življenjem in notranjim posreduje živ pas rastlin, ki daje občutek, kakor da ni prostor ograničen, ampak da se razteza kljub svojim mejam daleč preko njih. Pohištvo je nameščeno kakor zahteva potreba, brez simetrije, toda z možnostjo vzdajanja, da ostane prostor, v katerem se gibljemo, še dovolj velik, ker za prostor gre in za življenje, ki ga naj neoviranega živimo v takem prostoru. S pohištvom v organski zvezi gre slikarija sten, ki izpolnjujejo prazne vmesne prostore v stenah, tako da se nam ne zdi kakor pri monotono barvanih stenah, da ostro omejujejo prostor, ampak da s svojimi barvnimi efekti približujejo in oddaljujejo steno. Vso mehko in čar prostoru dajejo zavese, ki so bogato nameščene ne samo pri oknih, ampak celo pri vratih in kjer je treba — včasih je celo vsa stena pregrnjena z njimi. Barve same prevladujejo tople, žive, ki imajo moč nastrojenja v sebi in del tistega življenskega optimizma, ki smo ga prav danes vsi tako potrebni. Da je razpoloženje človeka odvisno od okolice barv in svetlob, s tem vsem računa sodobna notranja arhitektura bolj ko z vprašanjem, ali je en sam kos pohištva preveč sličen zaboju ali ne. Celo tla imamo danes že prevlečena z raznobarnimi pliši, ker se arhitektura dobro zaveda, da je potreba za vse izgubljene nepraktične in predrage nekdane lepote (izrezljano, zavito pohištvo, izrezljani okviri, lestenci itd.) nadomestila. In vsa ta nadomestila išče v naravi, barvi in svetlobi.

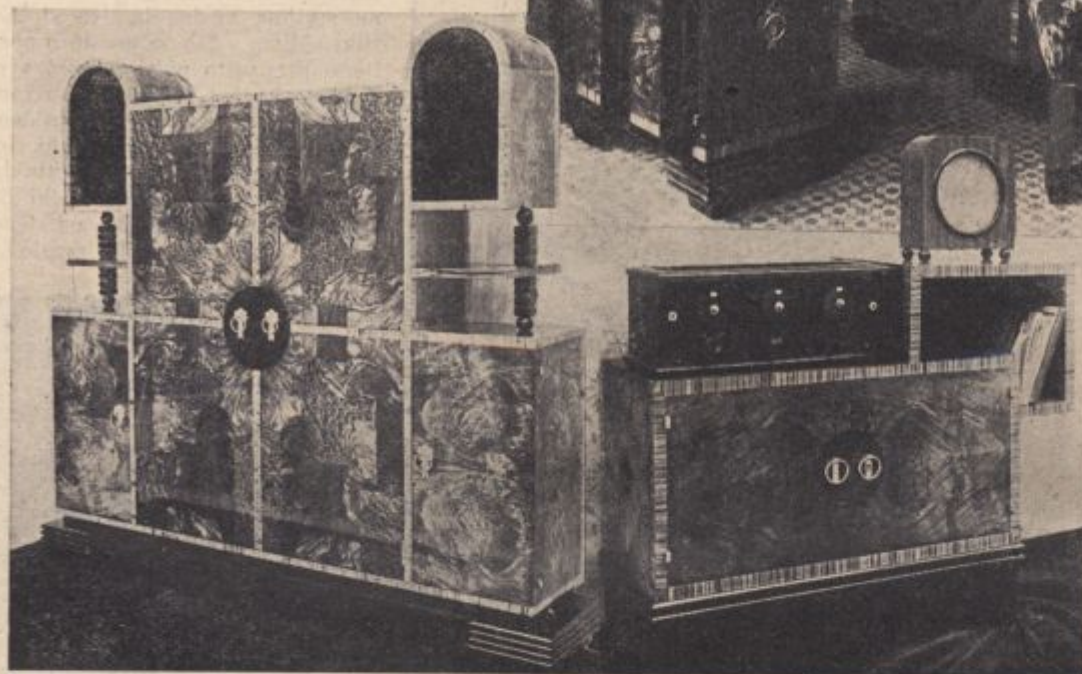
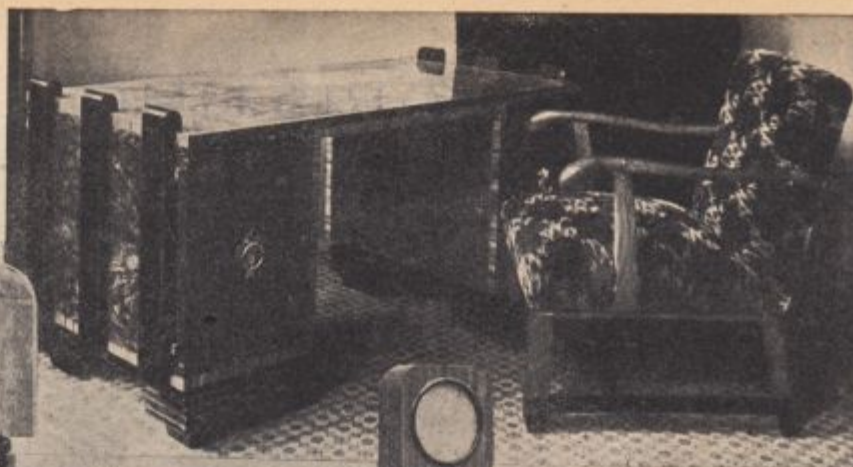
Kje je torej upravičen občutek, da je moderno opremljeno stanovanje sanatorij, da je moderno pohištvo podobno zaboju itd.?

Če si nabavimo moderno pohištvo in ne storimo drugega nič kakor da ga postavimo v staro sobo, seveda ni potem pravega navdušenja, pač pa marsikdaj razočaranje. Ali tega ni krivo pohištvo, še manj moderna sodobna struja. Vse ostalo je toliko važno kakor pohištvo, in če bomo to upoštevali, bo nepotrebna marsikatera kritika in slaba volja in bomo spoznali, da so še lepote, ki so enakovredne nekdanim.

Pogled od zgoraj na praktično
urejeno moderno dnevno sobo }

Odlična gospodova soba
iz delavnice D. Lancoša
Ljubljana, Wolfova ul. 12

Zgoraj: Pisalna miza
Levo: Knjižna omara
Desno: Omarica za radio

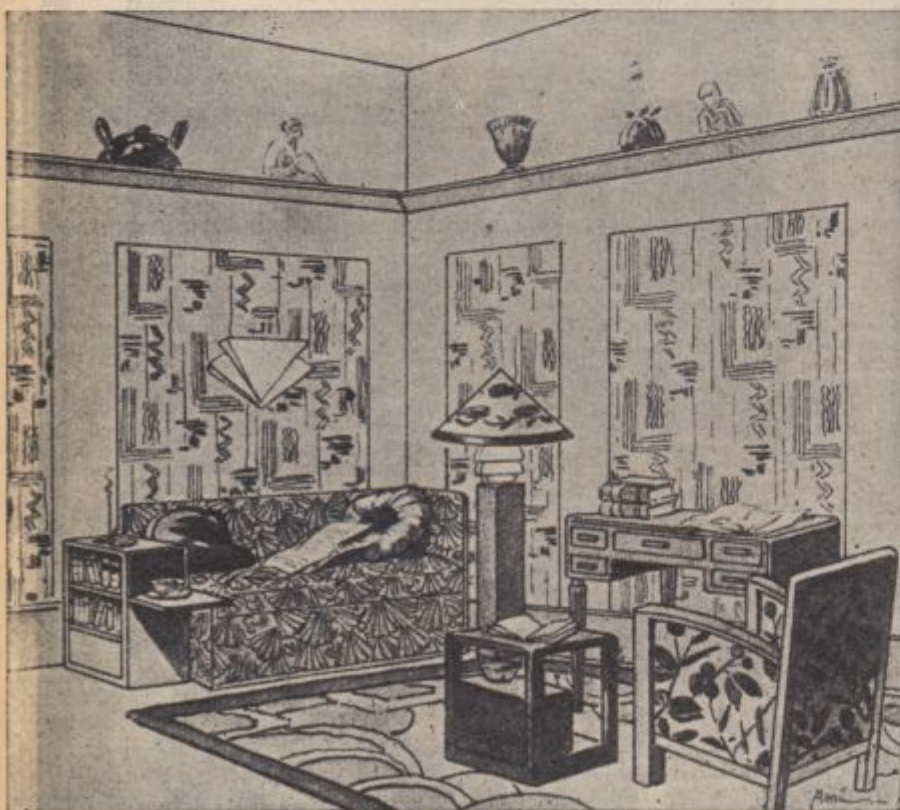
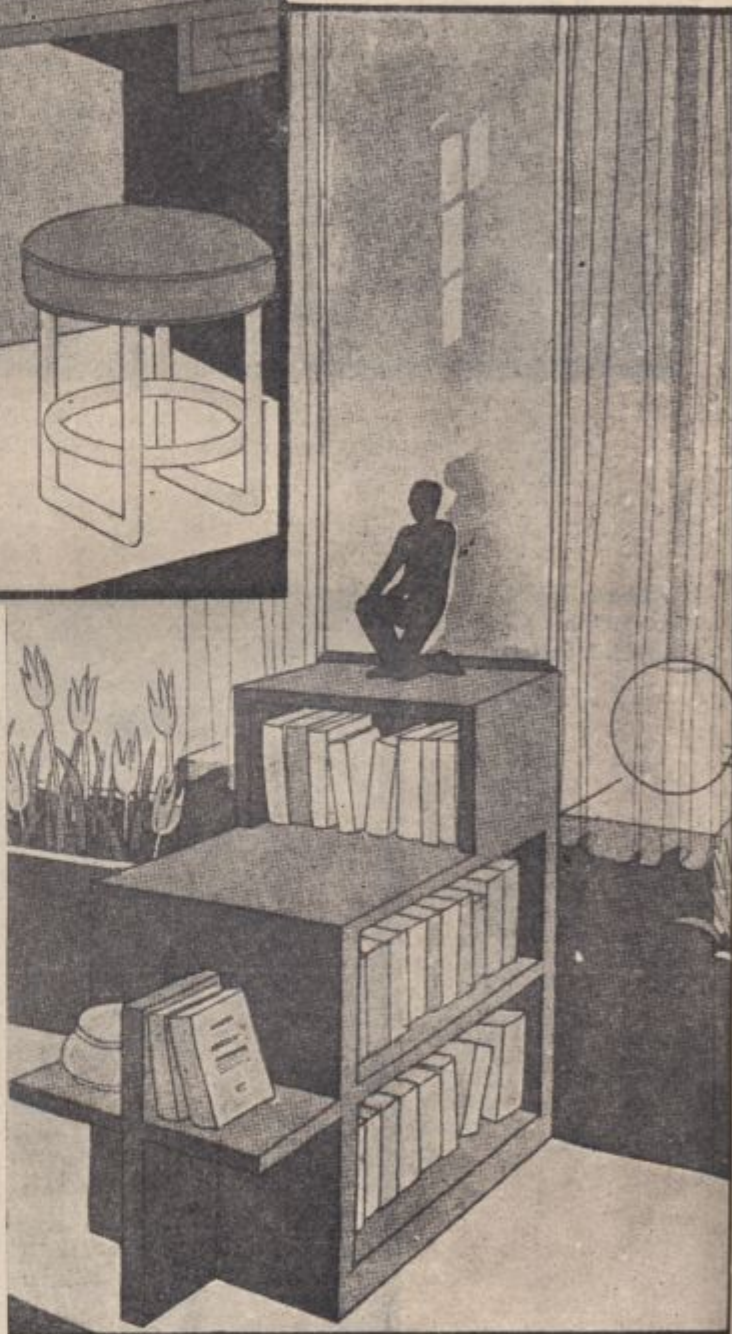
Orehova spalnica.
Po načrtih I. Miklavca
Izdelal I. Sedej

KAKO IZKORISTIMO PROSTOR

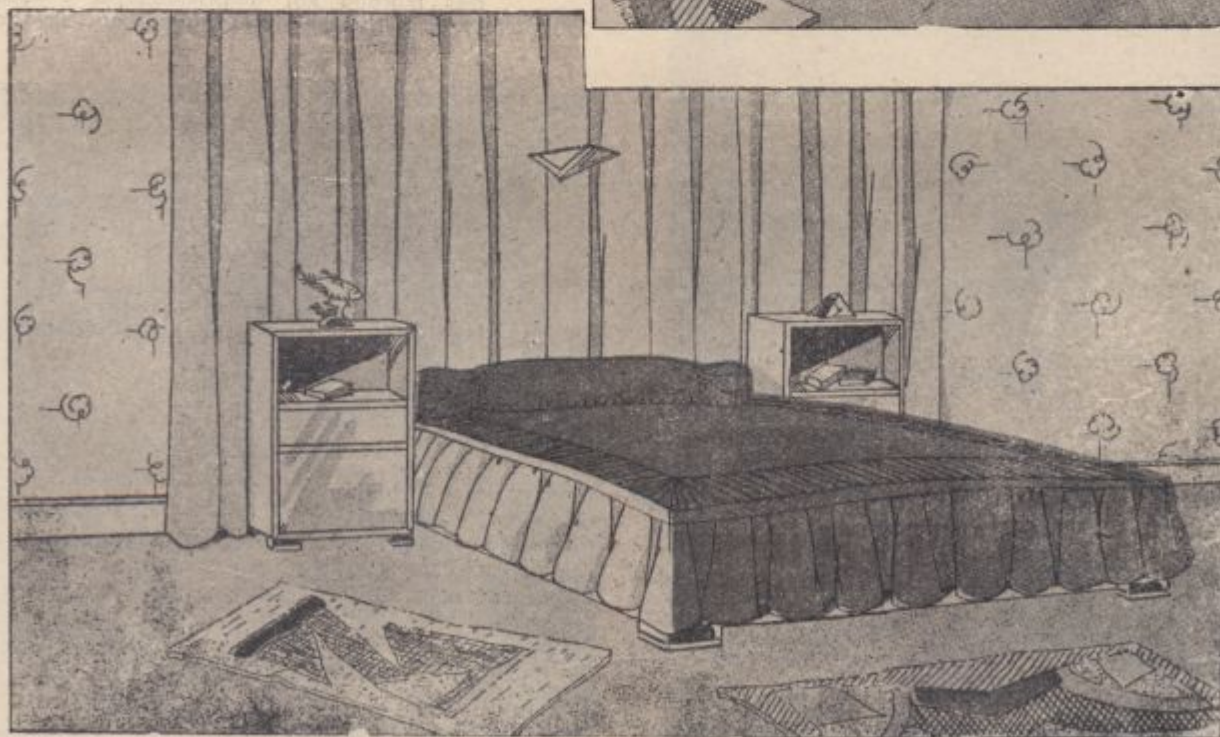
Prostor med okni se lahko različno izkoristi. Če je malo širši, se vanj postavi pisalna miza, visoka omara ali pa majhna mizica in dva stola. Na sliki vidimo v takem prostoru postavljeno preprosto pisalno mizo s policami za knjige, le na desni strani je zaprt predal. Kako se praktično izkoristi ožji prostor med okni, je videti na drugi sliki. Tu je postavljena moderna omara za knjige, ki nadomešča obenem tudi mizo, na steno pa je pritrjeno visoko zrcalo.

Takole se lahko uredi prijeten kot v sobi. Otomana je obenem tudi postelja, mala knjižnica je lahko mizica, če je pa na razpolago še udoben fotelj in pa primerna svetiljka ob pisalni mizi, preteče v takem kotu marsikatera prijetna urica.

ZA POČITEK I

Prinašamo sliko prijaznega kota z udobnim divanom, ki nanj radi ležemo v prostem času, kadar lahko malo čitamo. Prav čedno je videti, če je zavesa iz enakega blaga kakor divan ali pa vsaj v barvni harmoniji. Cvetje v moderni vazi, slike na steni, knjižna polica in pa prijetna toplota od peči v kotu oslajajo prijetni počitek.

Pri nas takele spalnice še niso posebno udomačene, čeprav se v njih najbrže prav dobro spi. Široka postelja je popolnoma gladka in pregrnjena z enobarvnim pregrinjalom, obrobjenim s širokim volanom, tako da jo lahko uporabljamo čez dan za divan. Posebnost so posteljne omarice z odprtim predalom za knjige in časnike. Preproge, ki so tudi prav dekorativne, so sešite iz ostankov raznobarnega blaga.

Ena izmed mnogih slik iz novega kataloga pohištva «Novodobna oprema», ki ga je izdala tvrdka ROK ARHAR v St. Vidu nad Ljubljano in ga razpošilja proti naprejšnjemu plačilu Din 20— vsakemu interesentu. (Plačilo lanko znamke v pismu.)

Za svetovno znane peči g. Lutza je ustanovljena v Jugoslaviji tovarna Ing. Guzelj, Ljubljana, Beljaška ulica 4.

Levo: Prijeten kotiček ob Lutzovski. Soba gđe. Hiter, Ljubljana-Siška.

Desno: Od čuvarjev narodnega zdravja je bila Lutzova peč izbrana kot najprikladnejša v vseh ozirih! Urad direktorja, Higijenskega zavoda g. dr. Pirca.

Pismo, ki je Vam namenjeno

Ljuba naročnica!

Ko sem prejšnji mesec potovala po tujih krajih, sem mislila tudi na Vas. Saj veste, da nas tesno veže naš list „Žena in dom“. Skupne skrbi in težave imamo in skoraj vse smo ene misli, da naj se „Žena in dom“ čim lepše razvija.

V inozemstvu sem si ogledala nekaj velikih založb. Videla sem marsikaj dobrega, kar bom lahko uporabila pri našem listu. Ugotovila pa sem, da se dajo izvesti koristne stvari samo pri takih založbah, ki imajo veliko naročnic. Posamezna žena nikjer nič ne opravi. Če jih je pa pet in dvajset ali trideset tisoč, potem taka armada že veliko stori.

Svoje misli Vam bom razodela v prihodnji številki.

Je nekaj imam na srečo. V svojem božičnem pismu, ki je v prvi številki na strani 7., sem prosila, naj si naroče gospodinjske knjige prav vse naročnice. Tej moji želji so se odzvale skoraj vse čitateljice. Tamo nekaj sto naročnic je prezrlo mojo prošnjo. Tudi Vaše naročilnice nisem dobila. Morda si mislite, da teh petih gospodinjskih knjig ne boste potrebovali. Povem Vam pa, da dobite za Din 37.— toliko koristnega berila, da svojega naročila prav gotovo ne boste obžalovali. Če Vam pa knjige ne bodo po volji, mi jih lahko vrnete, jaz pa Vam potem vrnem nakazani znesek. Zato Vas prosim, da si naročite teh pet knjig in da mi nakažete gori omenjeni znesek.

Če lani niste dobili knjig „Postanek otroka in njegov razvoj“ in „Kako naj kuham“, si obe te dve knjigi zdaj lahko naročite, ker sta izšli te dni v drugi izdaji. Cena za obe je Din 30.—.

Vsak dan bom sama pregledala pošto in bom srečna, če dobim Vašo naročilnico. Prosim, preberite popis teh knjig, ki je na naslednjih straneh.

Vas lepo pozdravljam

Rija Podkrajškova

Ali bosta ta dva vedno srečna?

Pred tremi tedni sta se vzela. Vsak dan, ko gre on v službo, si imata še toliko povedati. Mlada sta in srečna. Kakor so srečni vsi novoporočenci. Ali pa bosta tudi znanprej srečna?

Vsi vemo, da je veliko zakonov nesrečnih. Pred zakonom ne moreta živeti drug brez drugega, po nekaj letih skupnega življenja ali pa še prej, sta si tuja. Nekateri pa se celo z isto strastjo mrze, s kakršno so se prej ljubili.

Kdo je kriv, da se ljubezen izpremeni v besno sovrašтво? Žena ali mož?

Ko sta se vzela, nista bila dovolj poučena o vseh težavah zakonskega življenja. Potem se pa dostikrat zaradi malenkostnih stvari začne prepir in sovrašтво.

Le tisti zakoni so srečni, kjer je sporazumnost, kjer se oba prilagodita drug drugemu, kjer sta oba zakonca kolikor toliko poučena o zakonskih zadevah.

Kakor se moramo izobraziti za svoj poklic, tako se moremo vzgojiti tudi za zakon.

Znameniti filozof Reinhold Gerling je spisal knjigo »Vzgoja za zakon«. To knjigo, ki je izšla v dru-

gih jezikih v sto in stotisočih izvodih, smo sedaj izdali v slovenskem jeziku.

Knjiga obravnava tale poglavja: Uvodna beseda materam. Beseda dekletom. Telesni in duševni razločki spolov. Prebujenje ljubezni in ljubezensko življenje. Smisel in bistvo zakona. Izbira moža. Vzgoja za zakon. Nevestovanje. Ženitvovanje. Mlada žena in bodoča mati. Srečni in nesrečni zakon. Žena v boju za obstanek.

Knjiga stane Din 30.—. Vi jo pa dobite za Din 6'20.

Kako naj kuham, da bo mož zadovoljen.

To vprašanje dela vsaki gospodinji skrbi. Teh skrbi se pa iznebijo, ako si naročite knjigo »Kako naj kuham«. Iz te knjige se boste naučili, kako se pripravljajo preproste jedi, okusne in tečne, da Vam bo hvaležna vsa družina. Vse kuharske tajnosti se Vam bodo odkrile.

Z dragimi sredstvi kuhati ni nobena umetnost. Naša knjiga Vam bo povedala, da je mogoče tudi za majhen denar napraviti jed, ki je boste Vi sami veselili, še bolj pa Vaš mož in otroci. Seveda so v knjigi tudi recepti za slavnostne prilike, tako da Vam priprava eksotične jedi ne bo delala težav.

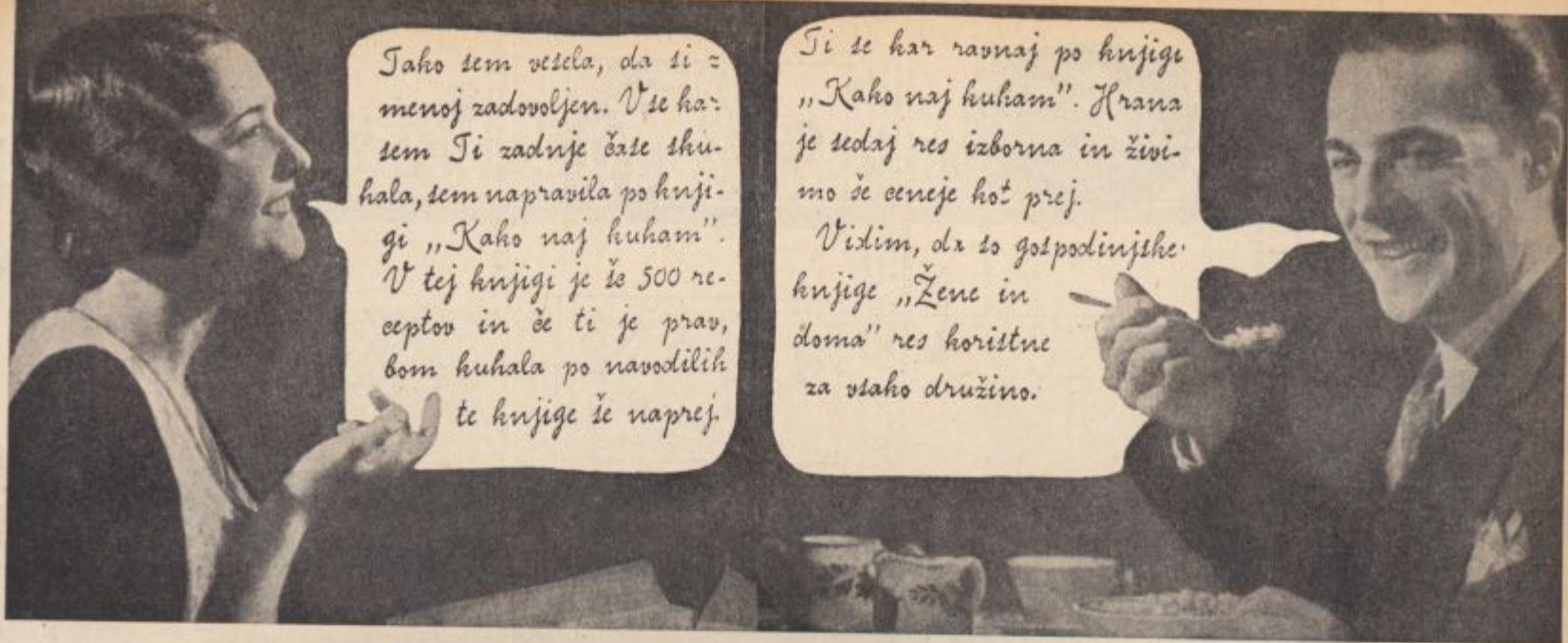
Če še niste poročeni, pa pomnite, da pravi star, resničen pregovor: »Ljubezen gre skozi želodec«.

Prvo naklado knjige »Kako naj kuham«, ki smo jo izdali lansko leto, je bila v treh mesecih razprodana. Sedaj je izšla druga naklada. Podoba je, da bo tudi druga naklada kmalu razprodana. Knjiga ima 524 preizkušenih receptov na 116 straneh. Poleg teh receptov so v knjigi še splošni nasveti o kuhanju na plin in na štedilniku, o varčevanju, o sestavljanju jedilnikov, navodila, kako se je treba vesti pri mizi, kako se pripravi miza, kako serviramo jedila in pijače, kako kavo in čaj, kako se prirejajo čajanke, večerne prireditve, routi in obedi ter kakšen naj bo jedilni red. Knjiga ima tudi praktičen jedilnik za razne mesece v meščanski kuhinji (za vsak teden in dan posebej), 10 obedov za delavsko kuhinjo, 10 obedov za kmetiško kuhinjo in, kar je za vsako gospodinjino najbolj važno, tudi proračune za posamezne obede.

Knjiga stane za nenaročnice Din 30.—, Vi pa jo dobite za Din 15.—. Zato jo takoj naročite, da ne bo prepozno. Ako ste položnico založili, dobite drugo pri svojem poštnem uradu. Na to položnico zapišite: »Žena in dom« Ljubljana, šte. 15.490.

Naše knjige Vas pouče, kako morete biti srečni in Vaši dragi zadovoljni in kako se hitreje, lažje in ceneje izvršujejo gospodinjska dela. To je več vredno kakor pa sedem in trideset dinarjev.

Tako sem vesela, da si z
menoj zadovoljen. Vse kar
sem Ti zadnje čiste shu-
hala, sem napravila po knji-
gi „Kako naj kuham“.
V tej knjigi je še 500 re-
ceptov in če ti je prav,
bom kuhala po navodilih
te knjige še naprej.

Ti se kar ravnaj po knjigi
„Kako naj kuham“. Hrana
je sedaj res izborna in živi-
mo še ceneje kot prej.

Vidim, da to gospodinjske
knjige „Žene in
doma“ res koristne
za vsako družino.

«Postanek otroka in njegov razvoj.»

Otrok je največja zakonska sreča. Ljubezen, ki jo goji mati do svoje dece, je tako vzvišena in čudo-
vito lepa, da jo upravičeno opevajo vsi veliki pes-
niki. Kaj vse stori mati za svoje dete! Žrtvuje sebe,
žrtvuje vse dobrine tega sveta za srečo tistega, ki
mu je dala življenje.

Zato je razumljivo, da se hoče vsaka žena poučiti
o postanku otroka, o njegovem rojstvu in razvoju.

Vse pa nimajo sred-
stev in prilike, da bi si
nabavile drage knjige
in da bi se dale poučiti
po zdravnikih, ampak
si pomagajo pač tako,
kakor so jih poučile
matere ali sosede.

Knjiga «Postanek
otroka in njegov
razvoj» Vam bo dala
pojasnila, ki jih kot
žena in mati ali pa kot
dekle potrebujete.

Tudi ta knjiga je bila
lansko leto v nekaj me-
secih razprodana in smo jo dali zaradi številnih
naročil ponovno natisniti.

O letošnjih petih knjigah smo že pisali v prejšnji
številki. Prvo knjigo «Za pridne roke (Šiva-

nje)» smo danes priložili vsem tistim, ki so jo na-
ročile in plačale.

Vam jo pošljemo takoj, kakor hitro nam nakažete
naročnino za teh 5 knjig, t. j. Din 37.—.

Drugo knjigo «Vzgoja za zakon» pa Vam
pošljemo 1. oktobra.

Najbolj važna knjiga pa je «Kako vzgojim
svojo deco». To je prva slovenska knjiga, ki
temeljito obravnava vsa vprašanja o pravilni vzgoji
otrok.

Knjigo «Naše zdravje» je spisal zdravnik
dr. Karel Petrič. Zdravniških knjig bomo izdali pet.
Prva knjiga «Postanek otroka in njegov
razvoj» je izšla lansko leto, letošnja knjiga pa
bo vsebovala opis človeka in ogrodja človeškega
telesa. Zato je ta druga zdravniška knjiga važna za
razumevanje nadaljnjih treh knjig.

«Gospodinjski koledar za leto 1933.»
dobite še pred Božičem. Koledar bo imel poleg za-
bavnega in poučnega čtiva veliko praktičnih na-
svetov.

Kakor vidite iz tega popisa, potrebuje gospodinjs-
ke knjige vsaka žena in vsako dekle.

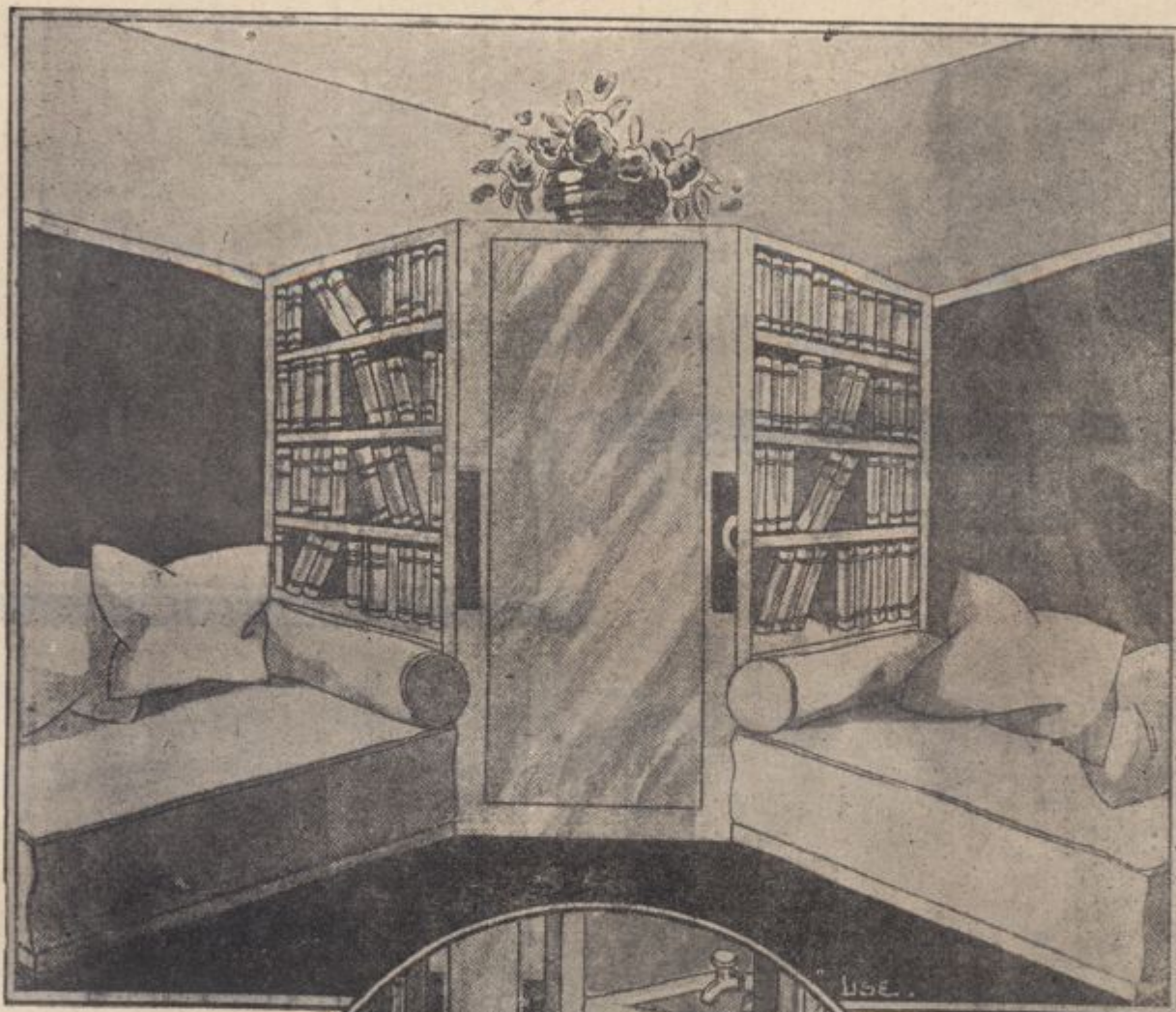
Zato nikar ne odlašajte in nam nakažite za letoš-
njih 5 knjig Din 37.—
za knjigi «Postanek otroka in
«Kako naj kuham» pa Din 30.—
skupaj torej za vseh 7 knjig Din 67.—

Opozarjamo Vas, da bo veljala posamezna knjiga
Din 30.—.

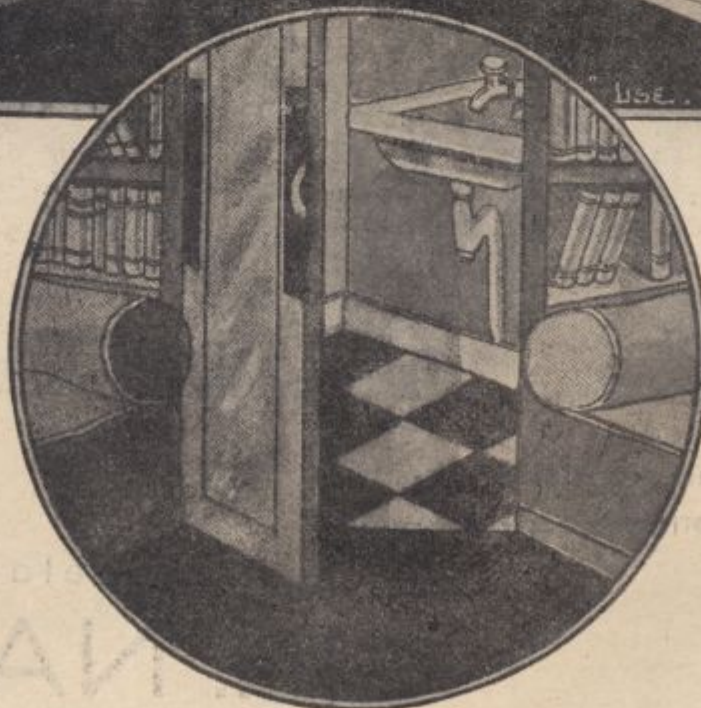

Narava je uvela teskотно modro, ko je doletela materino telo di za izločevalno otroško hrano in kak tako odredila vseh po-
anjelinskih skrbi za otrokopa. Nas nikoli druge, uvela
ruk ob polnih materinskih prsi; tako naloga je torej, da obravnajo
arjavni vs mleka za otroka v zdravem stanju. Kako dosežemo to?
Prej, s pravilnim prehranjevanjem in nego matere, drugič, s pre-
mišljenim ravnanjem s dojkami, ki so pogostejši vzgajni k bo-
lezim.

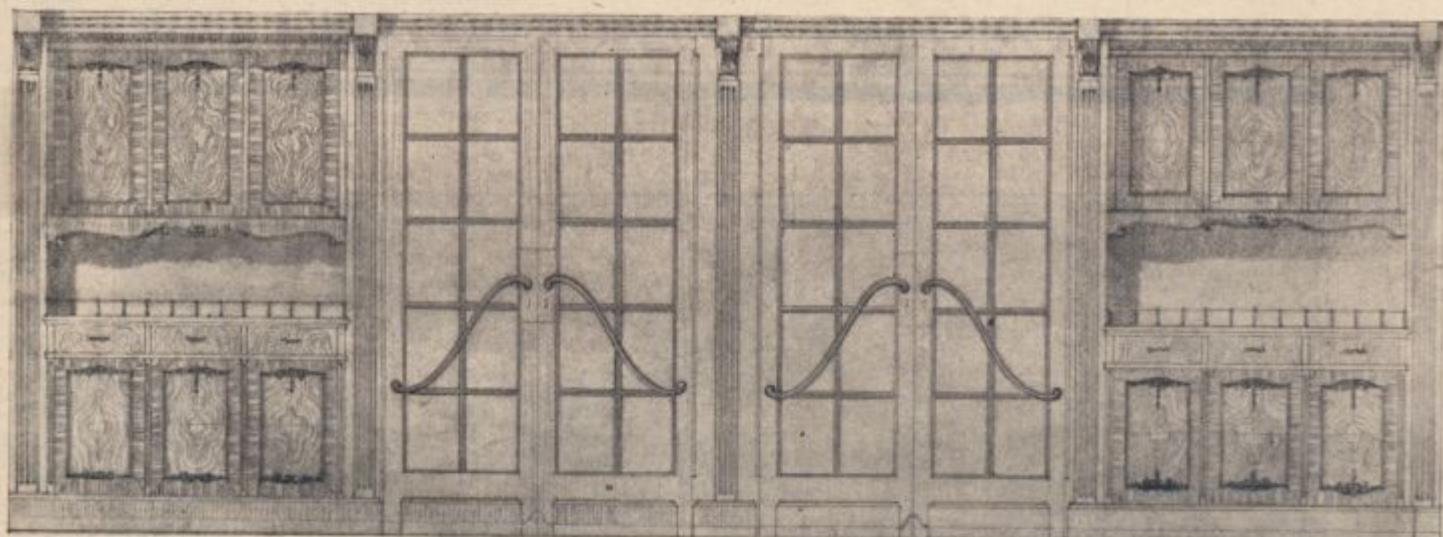
KAKO IZKORISTIMO PROSTOR V VELIKI SOBI

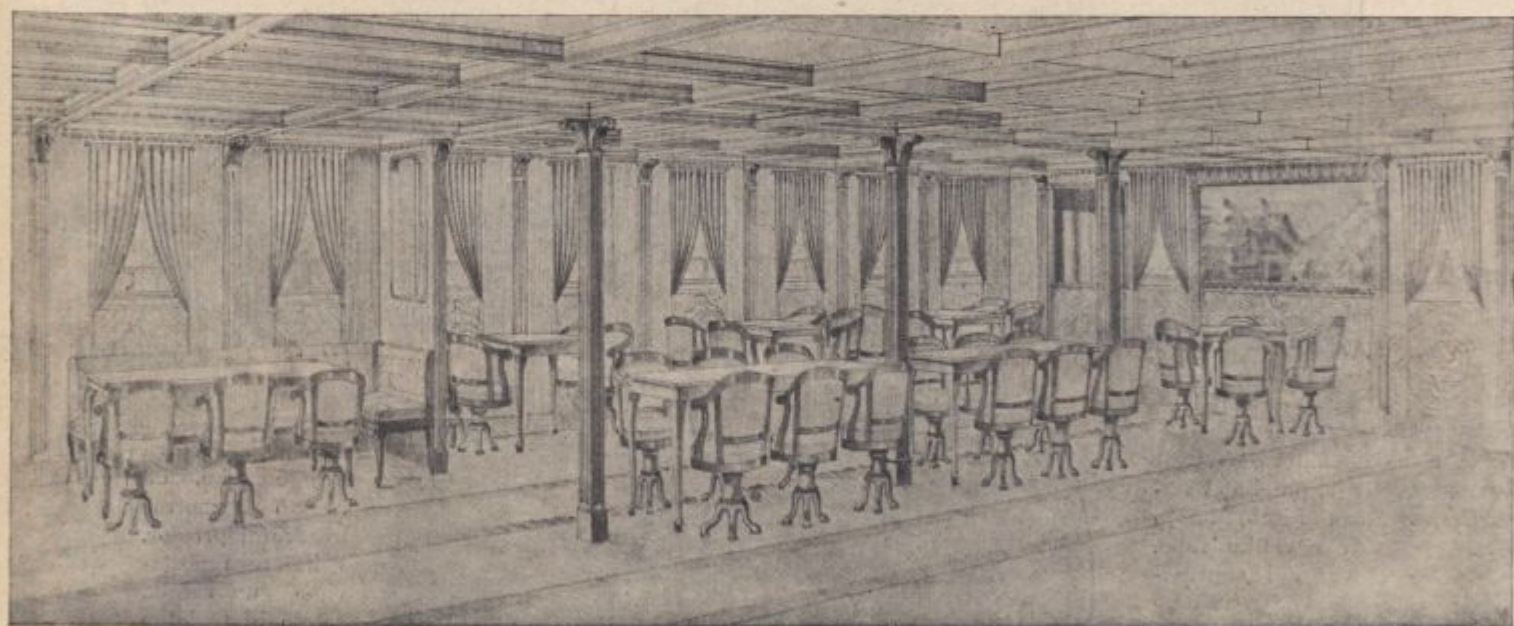
Nekatera stanovanja, posebno v starih hišah, imajo zelo velike sobe. Kaj naj napravimo s tako viteško dvorano, v kateri zase prav za prav nimamo nobenega kotička? Te dve sliki nam kažeta posrečen način opreme kote v taki sobi. Ogradimo ga z dvema omarama

ali policama za knjige tako, da imamo znotraj kvadratni prostor, v katerega postavimo umivalnik, zrcalo in toaletno mizo. Prostor med omarama zapremo z dvokrilno špansko steno ali pa s težko zaveso. Tla pogrnemo s preprogo iz linoleja.

✱

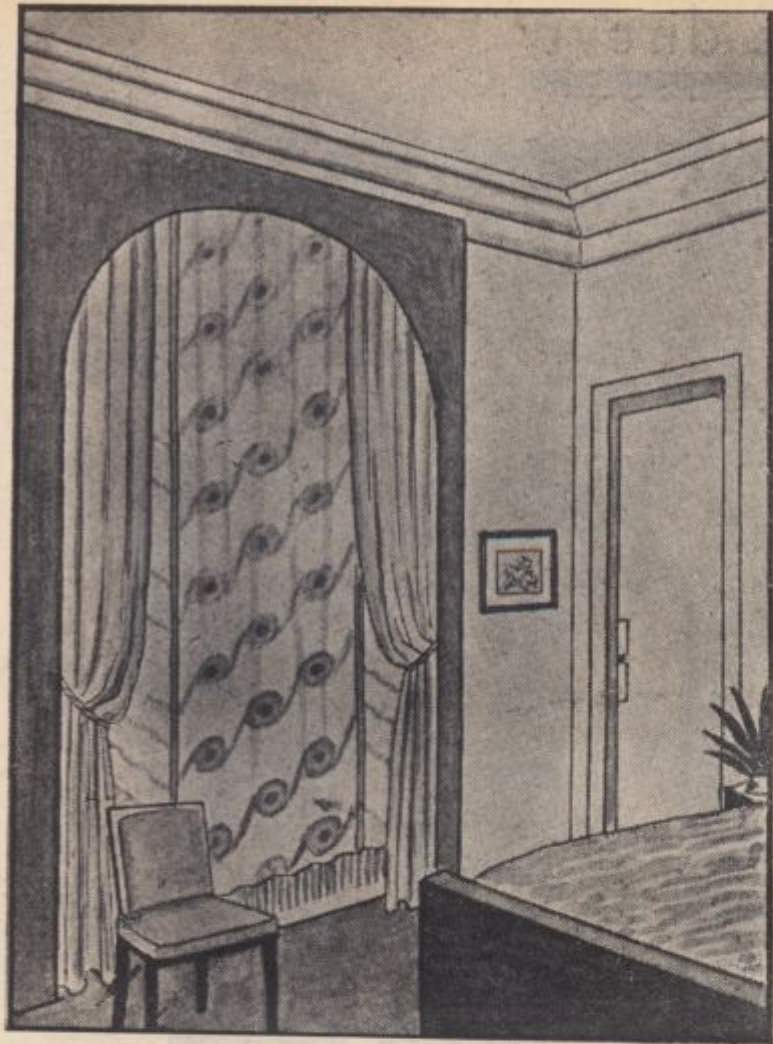

Načrti za salon, steno in kredence, ki so bile naprav-
ljene za I. razred novega parnika S. S. «Jugoslavija»

Vse je izdelala znana tvrdka

I. I. NAGLAS

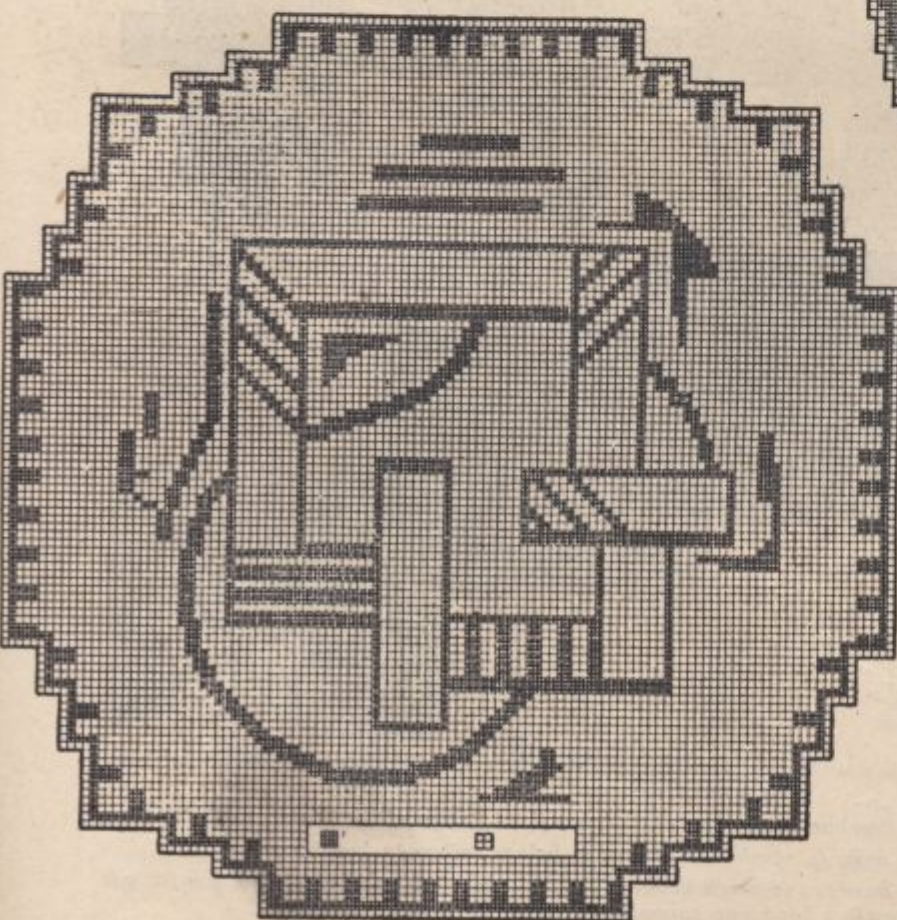
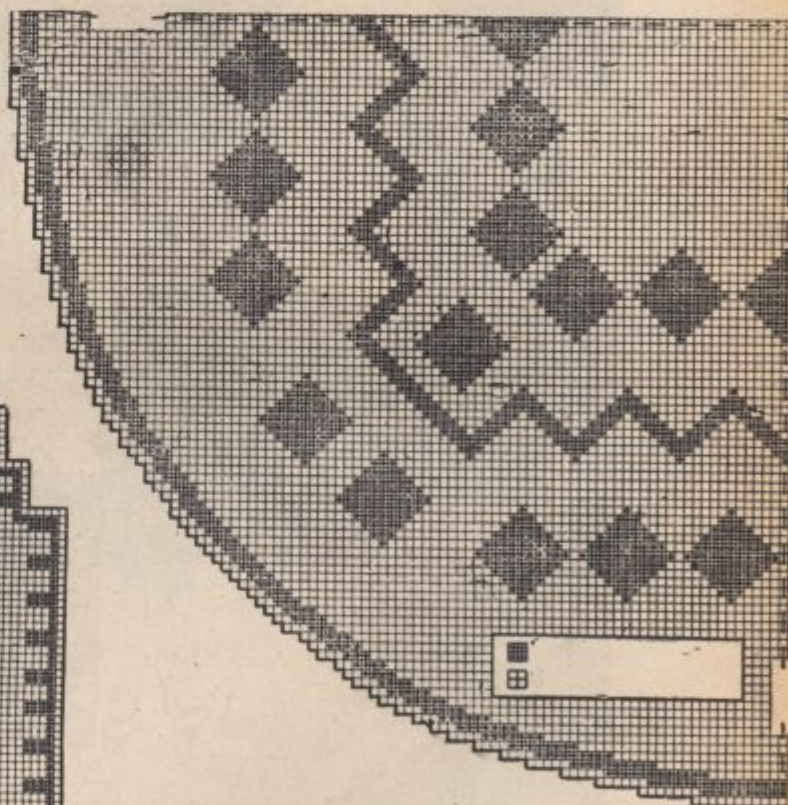
LJUBLJANA, TURJAŠKI TRG 6

Stor iz močnega bombažastega tila, okrašen z motivi, izšitimi z vozlički v dveh barvah, in inkrustacije.

Mrežan namizni prt, okrašen z geometričnimi motivi.

Bel ali enobarven mrežan prt za okroglo mizico. Modni vzorec je izšit na beli mreži v redkem platnenem vbodu z lanenim sukancem, na barvasti mreži pa z barvasto prejico v temnejši barvi.

Za hladne dneve

Kostum iz modnega angleškega blaga. Kratki jopič je popolnoma gladek in priležen, krilo pa ima spredaj globoko zalikano gubo.

Kostum iz blaga pepita z drobnim vzorcem. Posebno apartni so široki reverji, ki dajejo videz širokih ramen.

Obleka v videzu kostuma. Široko sedlo in spodnji rokavi so iz belega svilenega krepa.

Obleka, kombinirana iz modne volne in svetle svile. Za okras so svetli kovinasti gumbi, našiti ob robu plastrona. Usnjen pas se zapenja s kovinasto zaponko.

Kostum iz modnega diagonalala. Posebnost je zapenjanje, podobno kakor pri vojaški suknji.

Za solnčno jesen

Kostum iz črtastega lahkega volnenega ali svilenega blaga s kratkimi rokavi. Ovratnik je iz lahke bele svile z rdečimi ali črnimi pikami.

Letni kostum, sešit iz dveh vrst svil. Krilo je iz črne, jopič pa iz pikčaste svile na črni osnovi. Pod njim se nosi bela svileni bluzi.

Bel letni kostum iz svile ali platna. Jopič ima kratke kimono-rokave in je v pasu priležen. Pisan šal okrog vratu v barvi, ki pristoja obrazu, tak kostum prav prijetno požiivi.

Kombiniran svilen kostum. Jopič je iz svetle, zaplestniki, ovratnik in krilo pa iz temne svile.

Kostum iz široko črtaste svile ali lahkega volnenega blaga. Krilo ima spredaj ošite globoke gube, zadnji del je pa gladek. Jopič je okrašen s svilenim plastronom, ki ima dečji ovratnik s petljo. Žepi na jopiču so samo markirani.

Za Vaše šolarice

Dekliška obleka, sešita iz lahkega volnenega ripsa. Okrašena je z drobnimi robčki in majhnimi gumbi, krilo pa je položeno v gube.

Oblekica za tri do pet let starega fantka. Bluza je iz belega ripsa, hlačke pa iz temnomodrega ševiota.

Obleka za šolarico, kombinirana iz dolge bluze in v gube položenega krila.

Nedeljska oblekica, sestavljena iz belega svilenega životka in temnomodrega volnenega krilca.

Letna oblekica iz rožastega etamina. Plastron je iz enobarvnega etamina.

Nedeljska oblekica iz svetlozelenega volnenega blaga. Bluzica je iz belega batista.

Obleka iz temnorjavega gabardena, plastron je iz svetle soile.

Ljubka otroška oblekica iz lahkega volnenega blaga.

Otroška oblekica, kombinirana iz enobarvnega in karirane blaga in okrašena z ozkim volanom.

Moja srčna zadeva je «Nicotless».

Z Nico lessom uničim strupeni nikotin. Mirno lahko kadim, ker vem, da mi cigareta z dvema kapljicama Nicotlessa ne more škodovati. — Nicotless stane 10 Din, se dobi v vsaki lekarni ali pa pri «Nicotless», Ljubljana, Dalmatinova ulica 10/c. — Pišite po brezplačni popis.

Praktični ansambel in plašč

Plašč za vsak dan iz gladkega polnenega blaga, ki se zapenja na dve vrsti gumbov. Ovrtnik in zapestniki so okrašeni s prešivanjem.

Ansambel s kratkimi rokavi za poletne večere. Obleka je iz vzorčastega, plašč pa iz gladkega krepdešina. Oboji rokavi so krojeni kimono, le da so rokavi od obleke spodaj nabrani, od plašča pa zvončasto razširjeni.

Bluze
za vse prilike

Modna bluza iz črtastega blaga, ki se kroji iz več kosov po širini in dolžini, tako da se s sestavljanjem dosežejo efekti.

Modna bluza, sestavljena iz črno-pikčastega belega in belopikčastega črnega blaga, je prav originalna. Modna bluza iz rožnato barvaste soile. Ovrtnik, petlja in vsi deli so obrobljeni z entlanjem.

Lahka poletna bluza brez rokavov, ovrtnik se zavezuje z veliko petljo.

Modna bluza iz belega krepdešina, okrašena s plisiranjem.

Bluza iz črtaste soile.

Modna bluza iz krepdešina z velikimi pikami ali okroglimi vzorci.

Mira Zorova:

Pridna roka tiho veze ...

Arhitekt nam sezida lep dom, opremi prostore z modernim pohištrom, stene z ustrezajočo slikarijo. Potem pa pripomni, da spada v tako lepo spalnico še lepa, na roko vezena pregrinjalka, lepa stora, v jedilnico vezene zavese, prti, blazine in druge vezenine. To delo pa je prepuščeno pridnim ženskim rokam ali pa — denarnici.

Lepa vezenina je kakor lepa slika. Vrednost ima, če je narejena na roko.

Moški tega ne razumejo. To je samo ženska zadeva. Smisel za vezenje je kos inteligence vsake žene. Sicer je ta čut skoraj pri vsaki ženi razvit, ker je ni, ki bi zaljubljeno ne vzdihnila ob pogledu na lepo in okusno vezenino. Nekaj žen je še, ki vezenja ne cenijo, ker ga ali same ne znajo izdelovati ali pa ker nimajo nobenega okusa.

Res je dandanašnji težko govoriti o dragocenih vezeninah za okras stanovanja, zlasti še če gospodinja sama ne pozna vsaj nekaterih tehnik finejšega veziva. Nekaj zaradi slabih časov, nekaj pa zaradi tega, ker ni med vsemi ženami pravega razumevanja za vezenino. Le tista, ki zna sama vesti, zna tudi oceniti vrednost vezenine, zna pretehtati trud, ki ga je zahtevalo delo, in je vedno mnenja, da lepo žensko ročno delo ne more biti preplačano.

Pričela sem to rubriko, da uvedem marljive naročnice v to lepo žensko udejstvovanje, da si bodo znale same okrasiti svoj dom, da bodo vzljubile vezenine in se izživljale v njih, kakor so se žene vseh tisočletij človeške zgodovine. V časih, ko je bilo vezenje privilegij kraljic in plemkinj, ker sta bila strokovna izobrazba in material tako draga, da tega žena iz siromašnejših slojev sploh doseči ni mogla. Pozneje so se razmere izboljšale in posihmal je bilo vezenje edino, s čimer se je ukvarjala žena izven svojega gospodinjstva in vzgoje otrok.

Pri nabiranju in sestavi gradiva za to rubriko sem prosila gospo urednico, da je stopila v stike z raznimi strokovnjaki in ustanovami, ki so nam priskočili na pomoč ob pomanjkanju lepih slovenskih izrazov in razlage raznih vbodov. Predvsem s hvaležnostjo omenjam požrtvovalnega ravnatelja Osrednjega zavoda za ženski domači obrt g. Boža Račiča.

V tej rubriki bomo prinašali razlago raznih tehnik in pojasnjevali uporabo, omenjali zgodovinske zanimivosti, razlagali kombinacijo vezenin s pohištrom, razne sloge vezenja, spoznavali različen material, ki se za vezenje uporablja, in se učili sestavljati razne barve itd. Vse to dovolj obširno in po najboljših virih. Zakaj vsaka naročnica »žene in doma« mora biti dobra vezilja.

Kako moramo prilagoditi vezenine pohištvu.

Ni vseeno, kakšne vezenine uporabljamo za okrasitev svojega doma. Pri tem se moramo v prvi vrsti ozirati na kakovost in slog pohištva. V drugi vrsti pa moramo upoštevati praktične razloge in zlasti higieno. Dandanes so minili časi, ko se je z vezeninami lovil prah po stanovanjih, ko se je s težkimi zavesami zastirala pot solnčnim žarkom v stanovanje, ko so imeli ljudje svoja stanovanja prenatrpana z vezeninami. Večjo važnost polaga dandanašnja moda na kakovost vezenine. Pohištvena industrija je na visoki stopnji. Vse vidne ploskve so izdelane v umetnih kombinacijah slikovitih furnir-

jev, v lesnih intarzijah itd. Velik greh bi torej bil, ko bi pokrivali te mizarske umotvore s težkimi prti in prtici, skozi katere bi ne bilo videti krasnih oblik in slik lesa. Zato polagajo sedaj majhne prtice (miljeje) v sredino mize kot nekakšen podložek za vazo s cvetjci. Ti miljeji morajo biti mrežani, izdelani na tilu ali prosojnih tkaninah (etamin, batist, tusor in podobno, vse seveda redko). Vzorci so sedaj najbolj priljubljeni v geometrijskih oblikah, najmodernejši osnutki pa imajo celo radi nesomernost (asimetrijo). Prtici morajo biti obrobljeni z nežnimi čipkami ali volanami. Največ se uporabljajo bele vezenine. Priljubljene so aplikacije ecru (rjavkaste) in bele barve. Namesto teh pogostoma vidimo na rjavkasti tkanini bele oblike, izvezene v ploščatem vbodu. Isto velja tudi za zavese, store, vitraže itd.

Če se ozremo po posameznih prostorih v stanovanju, je dobro, da se držimo tehle načel:

V sedanjih kuhinjah prevladuje bela barva pohištva in so jako močno poudarjene higienske zahteve. Stene so večinoma do človeške višine prepleskane z oljnato barvo, da jih lahko umivamo z vodo. Živahne bordure krase prehod na navadni belež, ki je res najbolj higienn in dela kuhinjo svetlo. Kaj bi torej z vezeninami? Tako imenovane »kuharice« (stenski prtici) so že precej izginile, ker zapuščajo na stenah lise, zakaj barva, ki je pokrita, se drugače razkroji od tiste, ki je izpostavljena svetlobi. Prtici spadajo kvečjemu na kredenco, v košarico za kruh, potem vezene pasice na police v kredenci ali zunaj. Za vezenine važno je samo okno. Tega krasi po navadi snežnobela draperija, ki se končava, zvezana z ozkim vložkom, v lahno volano. Spodnji deli oken pa so zastrti z vitražami. Jako radi vijejo v te vitraže mrežane ali kleklane vložke, da učinkujejo kot transparent in puščajo v notranjost dosti svetlobe.

Za jedilnice sem že omenila majhne prtice, ki le deloma pokrivajo vodoravne ploskve mize, bufeta itd. Zavese so priljubljene iz rjavkastega platna ali tusora. Všiti naj bodo v njih okusni vložki z belo ali pisano vezenino. Tehnika je lahko poljubna, vendar prevladujejo geometrične oblike. Isto velja za salon ali sprejemnico. Popolnoma napačno je, če obešate na stole, fotelje in divane kake prtice. To ni več moderno. Namesto tega uporabljajo dandanes okusne in dragocene blazine. Te so porabne tudi za verande ali vrtno lopo. Praktično je močnejše platno, povezano s trpežno vezenino. Mnogo uporabljajo v ta namen rišlje in druge izrezane vezenine, ki jih potem podlagajo z živo umetno svilo. Tudi na samo svilo vezejo radi z volneno ali svilenom barvastom nitjo v ploščatem in drugem vbodu. Posebno elegantne pa so blazine v »kelimu«, katerih vzorci predstavljajo izvirne orientalske ornamentne motive. Pri »kelimu« je velike važnosti izbiranje barv. Prav tako pri blazinah, ki so izdelane z gobelinom ali križci. Te blazine radi montirajo z baržunom, ki pa mora biti v barvi jako dobro izbran in mora ustrezati celotni harmoniji desena.

In spalnica? Pol življenja preživite v njej, zato zasluzi, da jo res lepo opremite. Okno naj zagrinja lahna prosojna stora iz etamina, tusora, tila ali podobne tkanine. Moderna je barva ecru. Krase naj jo lepi mrežani vložki, dragocenost vezenine pa naj se ravna po kakovosti pohištva. Velike važnosti v spalnici je posteljna pregrinjalka. Propuščati mora čimveč zraka, da ustreza higienskimi zahtevam. Zato ne prekrivajte postelj z debelimi in gostimi tkaninami. To tudi ni več moderno. Kakor pri stori, naj bo tkanina redka in lahka. Povezana naj bo z izrezanimi vezeninami. Na sredi naj bo lep mrežan vložek. Bordure ob strani postelj niso več moderne, zelo priljubljene pa so volane, včasih kar v dveh, treh ali več vzporednih vrstah. V zgornje radi

polagajo dolgo blazino, nad zglavje na steno pa lepo vezeno zaveso, ki čisto nadomestuje sliko. Ta zavesa, pogrinjalka in stora pa morajo biti izdelane v istem slogu. Na posteljne omare in psiho polagajo navadno fine, dragocene prtiče pod steklo na živo baržunasto ali svilen podlago. Celo zlate starinske čipke so priljubljene. Stene lahko krasi dragocene gobelinske slike in majhne, okusne silhete. Na psiho spada tudi lepa šatulja za zlatnino, ki se vsak dan rabi. Na pokrovu se lepo poda motiv, ki je izvezen v fini, a težki tehniki «petit point». Navadno so to živobarvni šopki in venčki iz cvetic.

In še splošno o preprogah. Na lep parket lepe, dragocene preproge. Ali izvirne orientalske ali pierotske, morda tudi bosanske ali pa doma izdelane zopet v elegantnem kelimu oziroma gobelinu ali križcih. Če pa od teh nobena, se izogibajte slabim tvorniškim imitacijam in si nabavite kar preproste, enobarvne.

(Dalje prihodnjič.)

Izven doma

(Nadaljevanje.)

Na ozkem pločniku so stale neki dan tri ženske. Vse natovorjene so bile, ker so šle s trga. Ena je postavila celo košaro poleg sebe na tla. Vsi ljudje so se morali umikati klepetuljam, ki so stale tam toliko časa, da sem se medtem vrnila z drugega konca mesta. Potem pa jih je stražnik vendar opozoril, naj ne stojijo tako trdovratno in dolgo na istem mestu. Toda že se je vsula na stražnika cela ploha psov, da mu ni preostajalo drugega, kakor da je premagal žensko klepetavost s svojo uradno strogostjo. Zapisal si je vse tri in jih naznanil. Zadnji čas je v Ljubljani na to stran nekoliko boljše. Zato stopite v stran ali pa v vežo, če se imate s kom kaj pomeniti.

Če vas na cesti ogovori neznan moški, ga morate prezreti. Seveda, če vas lepo vpraša, n. pr. kje je kolodvor ali gledališče, ste mu dolžni odgovoriti. Saj se hitro opazi, kdo ima kakšne druge namene. Ako je moški predrzen in vas zasleduje, se obrnite in pojdite v drugo smer. Lahko stopite za kratek čas tudi v kakšno vežo ali trgovino. Če vas bo zasledoval še naprej, se brez obotavljanja zatecite k stražniku. Paziti pa morate, da si zasledovanja človeka, ki ima slučajno isto pot kakor vi, ne izmislite. V takem primeru boste vi osramočeni.

Na potovanju z vozom, avtomobilom, avtobusom ali vlakom je žena upravičena vedno na tisti prostor, ki je obrnjen z licem nasproti smeri vožnje. Moški mora sesti svoji spremljevalki vedno nasproti. Le na posebno povabilo lahko prisede ob stran. Seveda vedno na levo.

Tudi v avtomobilih mora sedeti moški vedno na levi. Če je treba vstopiti z desne strani, vstopi moški naglo naprej ali pa gre okoli voza in vstopi z one strani. Izstopiti pa mora žena vedno zadnja, da ji lahko moški pomaga.

To velja v enaki meri tudi za preproste ljudi. Kako lepo je videti postavnega kmetiškega fanta, ki je do svoje matere, do svojega dekleta ali do starejše ženske vljuden in ji pomaga.

Na potovanjih pazite, da s svojo prtljago ne motite sopotnikov. Ne zastavljajte z njo prehodov in hodnikov ali celo drugih sedežev.

(Dalje prihodnjič.)

V službi

(Nadaljevanje.)

Dandanašnji službo dobiti ni lahka reč. Gotovo se tega zaveda vsaka naročnica, ki je kdaj iskala za-sluzhek. Po dolgem tavanju, posredovanju, po skladalnici prošnji in večnem predstavljanju pride človek končno do «stolčka», ki je v teh časih bolj ali manj trden.

Zato velja službo, ki ste si jo s tako težavo priborili, tudi obdržati, da se izplača trud. Ostati morate v njej tako dolgo, dokler morete, vsekakor pa tako dolgo, dokler ne dobite druge. In ko si zagotovite službo, pomislite na mnoge brezposelne, ki komaj čakajo na delo. Preskrbite ga tej ali oni naročnici, ki vam bo hvaležna vse življenje.

Kako pa je treba ravnati, da lahko ostanete v isti službi?

Kar pogledajte, kako tvrdke po navadi «reducirajo» svoje ljudi. Najprej se ozro po tistih, ki jim je bilo že prej kdaj odpovedano zaradi kakšnega greha, pa so bili potem milostno zopet sprejeti. Take uslužbenke vedno precej rahlo sede, ker se njih stolček neprestano maje.

Potem pridejo na vrsto druge najslabše, ki prihajajo prepozno v pisarno, ker jim vsako jutro ravno «pred nosom zapro prehod čez progo», da ne morejo o pravem času v pisarno. Vsak šef si misli: «Pa bi šla minuto prej od doma, da bi šele za teboj zaprli prehod.» In tako si bržkone tudi ona misli, toda tista minuta prostega časa se ji zdi tako neumno dragocena, da rajši pride v razred «kolebajočih», ki stojijo blizu vrat. Ni je reči, ki bi šefa bolj jezila od netočnosti.

Za temi pridejo uslužbenke, ki se s tovarišicami neprestano prepirajo. S tem motijo vso okolico in so še same zaradi razburjenja ves dan za nič. Tvrdka jih vendar plača, da bi delale, ne pa da bi se morala ozirati nanje, ker so «nervozne». Taki ljudje ne spadajo v službo, zato so prvi na vrsti, da «lete».

Tudi take, ki jih pri delu ovirajo razne okolnosti, n. pr. bolezen, družinske razmere, otroci itd., vise na nitki. Ni to brezsrčno, če šef neče ljudi, ki so bolni. Poslovalnica te ali one vrste je delavnica, ne pa bolnica ali okrevališče. Tudi vi bi ne bili zadovoljni s služkinjo, ki bi bila vedno bolna, ali z mesarjem, ki bi imel zaradi bolezni zaprto mesnico vselej prav takrat, kadar bi vi meso najbolj potrebovali. V takem primeru menda ne boste brez kosila, ko je drugih, morda še boljših mesarjev vse polno v vašem okolišu. Vidite, prav tako se godi šefu. On se ne more ozirati na nobeno stran. Vi ga stanete denar. On hoče, da mu zaslužite novega. Poslovalnica ni dobrodelna ustanova. Preveč stane.

Prav nazadnje pa pridejo na vrsto tiste, ki so iz bogatejših krogov ali katerih mož že mnogo zasluži. Moj Bog, ali ni čisto pravilno? Ali ni čisto človeško, da se bo morala umekniti tista, ki hodi v službo samo zato, da se lahko lepo oblači in zabava, pred tisto, ki mora delati za svoj najskromnejši obstoj? Kaj pravite?

(Dalje prihodnjič.)

Domače nevarnosti

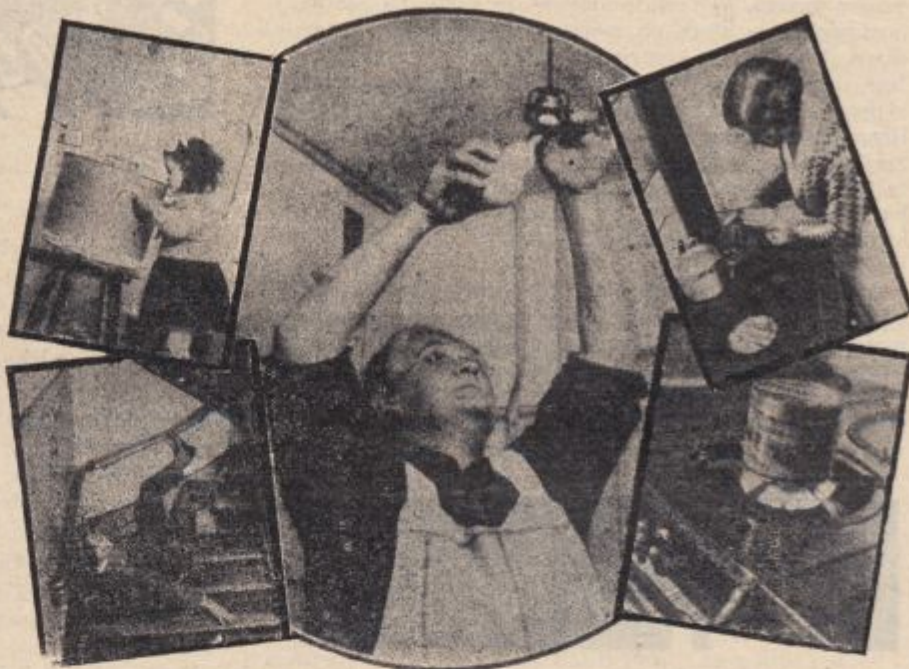
Gospa, pazite, v vaši hiši je polno na hitri pogled nenevarnih reči, ki so kaj lahko silo nevarne za vaše življenje in vaš dom.

Dasi so naši domovi opremljeni z vsem modernim komfortom in raznimi modernimi napravami, skrivajo vendar v sebi vse polno nevarnosti, ki so večkrat lahko tudi smrtne. To se sicer na hitri pogled ne vidi, toda v resnici je moderna hiša lahko pravi peklenski stroj za neoprezne in nepoučene ljudi. Malenkostna reč, navadna igla na primer, večkrat lahko prinese nesrečo v hišo. In koliko je še drugih reči! Res je, če ravnamo s temi nevarnimi rečmi pozorno in previdno, one ne samo da niso nevarne, ampak nam nudijo celo velike koristi in uslužnosti, brez katerih bi bile hiše primitivne in nehygienične.

Prav pogostokrat pa so gospodinje, družinski člani ali služinčad zelo malomarni in neoprezni pri ravnanju s temi domačimi napravami. In rado se zgodi tisto, kar ni nihče pričakoval: nikar da bi imeli korist od teh naprav, začno one nepravilno delovati in nam prinesejo namesto koristi škodo, večkrat celo smrt. V takšnih primerih ljudje po navadi udrihajo po teh modernih izumih in jim očitajo, da so nepopolni. A ne delajo prav. Krivda je v nas samih in našem početju.

Teh nekoliko primerov s slikami vam jasno pokaže, kje tiči nevarnost teh domačih nevarnosti in odkod one izvirajo.

Poglejmo najpoprej električni tok. Sami veste, koliko koristi prinaša on našim domovom, ali ne primeri

Na sredi: Tudi električni tok je nevaren neoprezni gospodinji. — Na levi: Lonci z vrelo vodo večkrat pogube otroka. — Pregladke stopnice so lahko nevarne tudi za najkrepkeje noge. — Na desni: Če se na žerjavico vlija špirit, lahko kaj eksplodira in nastane ogenj. — Tudi zaprto konzervo lahko raznese nad ognjem.

se tako poredkem, da naredi tudi veliko škodo. To se zgodi tedaj, kadar se neuka gospodinja preveč vtika v električno instalacijo. Napačen prijem žarnice je lahko vzrok kratkega stika in tok udari v roko, večkrat pa tudi v ves organizem človeka. Zato ne smemo, kadar privijamo ali odvijamo žarnico, nikdar prijeti za medeni, ampak vselej samo za beli porcelanski obroček.

Po mestih, kjer so plinovne instalacije, ognjišča, peči in razsvetljava, je nevarnost silo velika. Če se pozabeljši puste cevi odprte, se hiša napolni s plinom, ki lahko zastrupi vso družino.

Prav tako so lahko tudi samovari silno nevarni. Zlasti tisti, ki se kurijo z bencinom. Če se dovolj ne pazi, se takšni samovari lahko razlete in kaj lahko nastane ogenj v hiši. Ali pa če se gospodinja mudi in hoče hitro pripraviti večerjo pa dene na samovar ali na štedilnik zaprto škatlo konzervirane jedi. Če se pa napravi v škatlo le majhna luknjica, se bo jed hitro segrela in škatla ne bo mogla napraviti nobene škode. Zato je tudi tukaj potrebna opreznost.

Marsikatera gospodinja, tudi če ve, nikoli ne pomisli, v kakšno nevarnost spravlja sebe in vso hišo, kadar vlija na žerjavico ali v samovar, kadar gori, špirit iz steklenice ali kanglice. Brez števila tragedij, grozni slučaj, ki jih dan za dnem prinašajo novine, niso izpametovale tega nepremišljenega sveta in ga naučile, da se špirit nikdar ne sme vlivati v ogenj. Vselej še so se v takšnih primerih, potem ko se je razpočila steklenica s špiritom, dogodile strašne nesreče.

Razen teh primerov pa je še veliko drugih. Gospodinje n. pr. nikoli ne pomislijo, da so preveč izglajeni parketi ali stopnice za otroke, pa tudi za odrasle bolj nevarne kakor poledica pozimi. Šele kadar kdo izpodrse na njih in se kaj polomi, izprevidijo ženske, da ta pretirana vnema lahko prinese nesrečo.

Gospodinje stresajo v zabojčke pepel, v katerem je še žerjavica, kar je zelo nevarno, ker lahko nastane čez noč ogenj v hiši.

Poročile so se: gđc. Alma Baldasinova z g. dr. Ivanom Podpečanom, zdravnikom iz Celja; gđc. Tanja Pevalekova z g. Stenovcem, uradnikom iz Tržiča, in gđc. Fanči Rudolfova z g. Cirilom Legatom, poročnikom iz Beograda. Čestitamo!

Omenimo naj še tisto grdo razvado marsikaterih žensk, ki devajo šivanko med zobe. Na hitri pogled se zdi ta navada precej naivna, ampak pomislite, kaj bi se lahko zgodilo, ko bi takrat zakašljali, zazehali ali kihnili... Ni treba, da bi kaj več govorili o tem. Ko bi vam ušla šivanka v grlo ali v sapnik, bi bilo to nevarno za vaše življenje.

Kakor torej vidite, niso vse te malenkostne in nepomembne naprave in reči nevarne zato, ker bi bile morda same na sebi nevarne, ampak zato, ker se z njimi ne ravna zadosti oprezno. Vse dotlej, dokler ne dobi človeštvo naprav, ki bi avtomatično odvrčale nesrečne slučaje, ne smemo nikoli pozabiti, da se lahko najhujše zgodi, če dovolj ne pazimo.

Ženske imajo navado, da drže med delom iglo v ustih, kar ima lahko hude posledice.

Jedilni list za teden dni

Ponedeljek, obed: ječmenčkova juha z gobicami, govedina, garnirana s posiljenim zeljem, krompirjevo kašo in jajčno omako, kuhano sadje.

Večerja: dušen riž, garniran z nadevanimi paradižniki.

Torek, obed: široki rezanci z govejo sekanico, stročji fižol z maslom in drobtinami, omlete.

Večerja: telečji zrezki v kisli smetani, garnirani z drobnim pečenim krompirjem in solato.

Sreda, obed (brez mesa): surovi paradižniki z majonezo, grahova juha z ocvrtimi krušnimi kockami, jabolčni zavitek.

Večerja: jurčki s posajenimi jajci, kompot iz mešanega sadja.

Četrtek, obed: na juhi vranični žličniki, govedina, garnirana z dušenim malim korenjem, praženim krompirjem in kumarično omako, sadje.

Večerja: omlete z gnjatjo, solata.

Petek, obed: krompirjeva juha, cvetača z maslom, sirovi upognjenci z maslom in drobtinami.

Večerja: ocvrti krompirjevi hlebčki, solata.

Sobota, obed: na goveji juhi vranični ponvičnik, nadevana paprika, garnirana z dušenim rižem, kompot.

Večerja: ledvice v kisli omaki, krompirjevi žličniki, solata.

Nedelja, obed: možganja juha z žemljevimi krapki, telečji ptički v kratki smetanovi omaki, garnirani s širokimi rezanci, solata, piškotna torta.

Večerja: biftek, solata, sadje.

Recepti k jedilniku

Sirovi upognjenci. Iz dveh jajc in primerne količine moke naredi na deski mehko rezančno testo. Ko nekoliko počije, ga tenko razvaljaj. Med četrt kilograma svežega, pretlačenega sira vmešaj dve jajci, nekaj žlic kisle smetane in nekoliko soli. S tem namaži razvaljano testo in ga zapogni od obeh strani proti sredini, nakar ga prereži na dve polovici. S topo stranjo lesenega noža naredi od obeh delov za prst dolge in debele svaljke in jih skuhaj v slanem kropu, nato odcedi, stresi v gorko skledo in zabeli z maslom in drobtinami.

Krompirjevi hlebčki. Pet ali šest srednjedebljih, kuhanih in olupljenih krompirjev pretlači, še dokler so vroči. Deni jih v skledo in primešaj na presnem maslu precvrtega, drobno zrezanega peteršilja, eno jajce, nekaj žlic kisle smetane, soli in nekoliko moke. Dobro premešaj in zvrni na desko, razvaljaj za prst debelo in izreži s krapovim obodcem hlebčke. Te povaljaj v raztepenem jajcu in drobtinah in ocvri.

Ptički iz telečjega mesa. Od telečjega stegna nareži za dlan velike tanjše zrezke, jih potolci in nasoli. Male odrezke od teletine seseklaj in prepraži z drobno zrezano prekajeno slanino in ohladi. Ohlajenemu primešaj en rumenjaki, nekoliko timijana, soli, popra in žličko drobtin. S tem namaži zrezke, jih zavij in poveži z nitjo, nato jih pa na masti in rezinah prekajene slanine pokrite duši, da lepo porumenijo. Po potrebi pomalem zalivaj z juho. Ko so že skoraj pečeni, jih potresi s pol žličke moke, pusti, da moka porumeni, nato zalij z juho in dodaj eno žlico kisle smetane. Pokuhaj še toliko, da je omaka gladka. Preden serviraš, odstrani nitke in garniraj krožnik z vencem pečenega, drobnega krompirja.

Piškotna torta. 14 dkg presnega masla, 14 dkg sladkorja vmešaj v skledi z dvema rumenjakoma, da naraste. K temu primešaj polagoma $\frac{1}{4}$ litra mrzlega mleka, 4 dkg olupljenih in zrezanih mandljev, končno sneg od dveh beljakov, 17 dkg presejane bele moke in pol zavitka pecilnega praška. Zmes vloži v dobro pomazan z drobtinami potresen tortni model in speci. Pečeno in ohlajeno torto prereži čez polovico in namaži v sredi z marelično marmelado. Povezni drugo polovico nazaj in jo pobeli s sladkorno moko.

Sadna mešanica v žganju. Pol kilograma zrelih, a še trdih jagod osmukaj. Nato kuhaj pol kilograma sladkorja z dvema decilitroma vode toliko časa, da se sladkor izčisti, nakar vloži jagode in jih hitro prevrti, takoj odstavi in vlij vroče v kozarec. Ko se ohladijo, jim dolij pol litra dobrega finega ruma, slivovke ali vinskega žganja, kozarec dobro zaveži, postavi na hladen prostor in vsak dan po enkrat premešaj. Ko pride čas čiščenja, izberi pol kilograma lepih, trdih zrelih česenj, izloči pečke in vzemi enako težo sladkorja. Deni česnje v primerno velik ognjavaren kozarec, dodaj enako težo sladkorja, postavi kozarec nepokrit v drugo posodo z vrelo vodo in pusti, da se česnje s sladkorjem vred v nji 10 minut kuhajo, nato jih odstavi in doloži med že vložene jagode, premešaj in zaveži zopet kozarec. Ko so zrele marelice, pripravi

Knjigi «Postanek otroka in njegov razvoj» in «Kako naj kuham» sta v drugi nakladi dostiskani. Poslali smo jih vsem onim, ki so za te dve knjigi nakazale 30 Din. Nekaj sto izvodov smo tiskali za zalogo. One, ki žele imeti tudi te dve knjigi, naj takoj nakažejo 30 Din, preden poide zaloga.

NA LEDU

ohlajena OVOMALTINE je osvežujoča, krepilna, redilna in prijetna poslastica.

V poletni vročini si najboljše ugasimo žejo s hladno Ovomaltine, ki hkrati tudi organizem osveži in mu dá novih moči.

Hladna Ovomaltine ohlaja telo in nadomešča izgubljeno vodo. Ona dá telesu novih moči in povrne izgubljeno veselje do življenja in dela.

Hladna Ovomaltine se lahko in hitro pripravi v čaši Ovomix, ki je prirejena nalašč v ta namen in ima še to prednost, da je v njej pripravljena Ovomaltine veliko okusnejša.

Čaša Ovomix se dobiva povsod, kjer se prodaja Ovomaltine, in sicer za Din 15.—.

HLADNA OVOMALTINE

V vročih poletnih dneh se lahko uživa Ovomaltine ne samo za zajtrk in južino, ampak kot osvežujoča pijača tudi prej in potlej, če se ohladi na ledu.

na enak način kakor češnje tudi marelice. Razpoloviči jih, odstrani koščice, jih vloži v kozarec, dodaj enako težo sladkorja in jih kuhaj 10 minut v sopari kakor češnje, nato doloži med že vloženo sadje, zaveži in vsak dan premešaj. Tako stori še z breskvami in slivami. Ko imaš vse sadove vložene, dolij še pol litra

ruma ali drugega žganja, kakršnega si rabila izpočetka, sadje še enkrat dobro premešaj, a oprežno, da se ne zmečka, trdo zaveži, shrani na stalen, hladen prostor in pusti do uporabe na miru. Za dober vonj dodaj lahko med sadje skorjico cimeta, nekaj klinčkov, a ne preveč, in vanilije.

(Nadaljevanje.)

«Laže ali težje», je odvrnila Hana. «Ne sili vame.»

«Zakaj si taka?» je potožila Malka. «Sestra sem ti in hudo mi je. Kakor mati sem gledala nate in skrbela, da bi te ne doletela nesreča. Življenje bi dala zate.»

Hana ni odgovorila. Okrenila se je in odšla. Sestrine besede so jo zapadle, ji segle v globino ranjene in razboljene duše. Zaklenila se je v svojo sobo, se vrgla na posteljo in zaihtela. Preveč čuvstev se je mešalo v njenem srcu, se izprepletalo v trnjevenec in jo kronalo s trpljenjem, ki je bilo močnejše in silnejše od ljubezni in slasti, ki jo je bila zvalila v svoje

zanke, jo vrgla v prepad in pogubljenje. Krog nje se je ovijala moreča in brezupna tema, jo stiskala kakor mrzla in strupena kača, ji jemala sapo in ji pila kri. Zaman je iskala izhoda; zaman je tipala za potjo, ki bi jo vrnila na solnce med cvetje in zelenje, med mir in pokoj prošlih mladih dni.

V.

Brez usmiljenja so tekli Hani zadnji dnevi. Niso se dali zaustaviti v svojem jadnem drevenju proti oni uri, ko se je imela dopolniti njena bridkost in sramota. Hrepenela je po bitju, zaradi katerega je trpela, veselila se je trenutka, ko ga bo mogla pritisniti na svoje srce in deliti z njim samoto svoje ubite mladosti. V neskončno dolgih prečutih nočeh je upirala svoje oči v temino, kakor bi hotela zazreti v njej svoje še nerojeno dete, njegov obraz, njegove očke in laske. Vsa njena bolna duša je živila v njem in njemu. Zaverovana v svoj bolesten-sladki sen se je ogibala vseh, tudi Luda, ki je postajal vse bolj in bolj čudaški, tih in samosvoj. Iz hiše se ni genila. Ni hotela,

da bi se ozirale za njo rado-vedne in škodoželjne oči Porečanov in Porečank. A njih jeziki so se majali kljub temu. Kakor šum spomladanskih vetrov je šel od hiše do hiše strupeni šepet:

«Pri Rongovih bodo zibali.»

«Pa ne pri ženi, pri sva-kinji.»

«Tako je, če se kdo priženi zaradi posestva.»

«Visoko je letela, pa je nizko padla.»

Kadar se je pokazal Luda v nedeljo pred cerkvijo, so gledali za njim in se muzali:

«Dve ženi ima.»

«Kakor Turek.»

In so se smejali in zbijali sirove šale.»

Luda je čutil te njih poglede, slutil njih škodoželjne besede in dušo sta mu razjedala gnev in ponos. Zaso-vražil je te ljudi, ki so prežali na trpljenje drugih kakor gladen pes na kost, in v tem sovraštvu se je čutil vzvišen nad njimi. Rad bi se bil dvignil od tal, se vzpel kvišku in pljunil nanje kakor na strupeno golazen. Smelo je dvignil glavo in stopal sredi med njimi, kakor da je več ko oni.

«Ne uklonim se vam!» si je dejal. «Naj se mi približa kdo, naj se me poizkusi dotekniti. Razbijem mu glavo.»

Polaščalo se ga je brezupno hrepenenje po izzivanju in boju s svojimi sovaščani in nalašč je šel v gostilno, sedel široko za mizo in naročil pijače. Debelo so ga pogledali sosede in steknili glave. Šepetali so in se zakrohotali. Luda je vedel, da se krohočejo njemu in postal je še bolj predrzen in izzivalen. Pil je, a pili so tudi oni, kakor da pijejo na korajžo; in pijanim je zrasel pogum. Nič več niso šepetali, glasno so govorili in se krohotali:

«Turek je. Turek», je dejal Podraženov Nace.

«Turki jih imajo še več», je ugovarjal Kapotinov Lojze.

«Saj bo dobil še eno. Slišal sem, da jo je naročil v Trstu», je pristavil Gašparjev Tone.

«V starem mestu!» je dodal Starešinov Francelj in se zakrohotal.

Tedaj je zagorelo v Ludu. Planil je kvišku, pograbil stol in zarjul nad krohotačo se družbo:

«Kdo jo je naročil?»

SCHICHTOV

RADION
pere sam

in preprosto
kakor **A-B-C**

RAZTOPI

Radion v mrzli
vodi

KUHAJ

v raztopini perilo
20-30 minut

IZPIRAJ

perilo najprej v gorki,
potem v mrzli vodi

in
hitrejšše

in-
belejšše

IR 9-32

Sosedje so utihnili. Grobna tišina je zavladala v pivnici.

«Ti!» je siknil naposled Podraženov in se iznova zarežal.

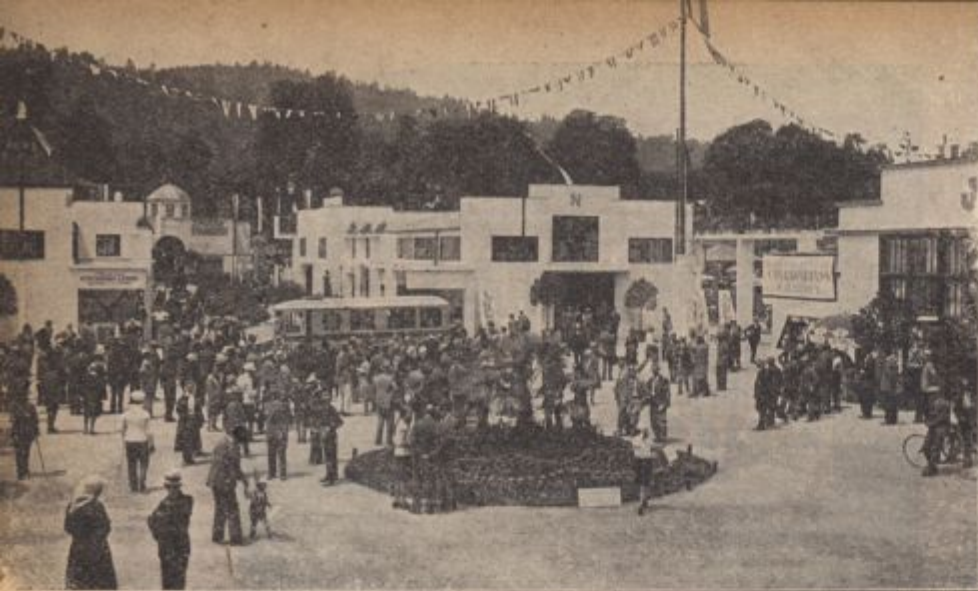
«Dve že imaš!» so se oglasili hkrati ostali.

«Ponovi!» je zatulil Luda in planil proti Nacetu, ki je pograbil steklenico, da bi mu jo zagnal v glavo.

«Ti!» je ponovil fant in zamahnil, toda steklenica je zadela ob stol in se razbila.

Luda je zarjul še besneje, zagnal se je v Naceta in ga podrl na tla. Tedaj so se dvignili vsi in nastal je pretep, da so se lomili stoli in mize in so žvenketale razbite steklenice in čaše. Luda se je boril kakor lev. Ves svoj gnev vse svoje sovraštvo do teh glodalcev njegovega trpljenja je izlil v to borbo. Drugega za drugim je podiral, in kar jih ni vrgel ob tla, so zbežali kakor prestrašeni zajci. Bežali so v kuhinjo, na dvorišče, na cesto, Luda pa je vihral za njimi in jih bil, da so tulili od bolečine in od strahu.

(Nadaljevanje na strani 344.)

Tok časa in težke gospodarske razmere zahtevajo naj-intenzivnejšega pouka v gospodinjstvu.

Vsaka gospodinja se bo naučila mnogo koristnega, ako si ogleda jesensko prireditve Ljubljanskega vele-sejma

«LJUBLJANA V JESENI» od 3. do 12. septembra 1932.

Posebna razstava «Domače ognjišče» bo podala na-zorno razlago novodobnega racionalnega gospodinjstva. Razstava ima važen namen: da olajša gospodinjji iz-polnjevanje njenih težkih, odgovornosti polnih dolžnosti.

Poleg tega bo obsegala «Ljubljana v jeseni» še tele razstave:

Kmetijska razstava (strokovni pouk, sirarstvo in mlekarstvo, jajca, čebelarstvo, zelenjad, vino, perutnina, kuncji).

3. in 4. septembra razstava goveje živine mon-tafonske pasme.

3. do 12. septembra velika razstava poljedel-skih strojev in orodja.

Razstava čistokrvnih psov vseh pasem 8. sept.

Alpinska razstava.

Tujsko-prometna razstava.

Razstava slovenske knjige.

Umetnostna razstava «Žena v slovenski umetnosti».

Jugoslovanska amaterska razstava umetniških fotografij.

Industrijski in obrtni oddelek.

Specialne razstave: Pohišstvo — Živila — Radio.

Posebne prireditve: 4. septembra: Revija slovan-skih narodnih noš na velesojmu.

11. septembra: Tekmovanje slovenskih harmonikar-jev na velesojmu.

50 % ni popust na železnicah — popust na parnikih.

Permanentne legitimacije s pravico do prevoznih olaj-šav in do poljubnega večkratnega vstopa na razstavo «Ljubljana v jeseni» stanejo Din 30— in se dobe pri denarnih zavodih, tujsko-prometnih ustanovah, župnih in občinskih uradih, podružnicah Kmetijske družbe in pri blagajnah večjih postaj v Dravski banovini.

«Ljubljana v jeseni» bo prirejena vestno in z ljubez-nijo. Oglejte si to razstavo!

SODOBNO KUHANJE

«Pokaži mi svojo kuhinjo in povem ti, kakšna gospodinja si...», bi lahko rekli. Zato moderna gospodinja, ki se ravna po duhu časa, gleda, da se z vsemi pridobitvami sodobne teh-nike čimprej seznani in se z njimi okoristi. Težko je gospodinjstvo delo, toda vendar lahko, če si zna gospodinja urediti čas in preračunati svoje delo.

Dandanes imamo že plinske štedilnike. Nad vse praktični so ti aparati na plin. Tehnika podpira gospodinjje na vso moč: pomaga jim kuhati, pomaga jim likati, pomaga jim ogre-vati prostore; in kar je glavno: pomaga jim hraniti dragoceni čas in še dragocenejši denar, neglede na to, da se s prihranjenim časom pri-hrani tudi denar. Preprosto ravnanje in jako majhna poraba plina odlikujeta moderne plin-ske naprave. Praktične gospodinjje so izraču-nale, da porabijo s plinskim štedilnikom mnogo manj kurjave, kakor se je porabile prej z na-vadnim «štedilnikom».

Zanetiti ogenj, če so drva mokra, je velika umetnost. Še večja umetnost pa je zagreti šte-dilnik z mokrimi drvi. Koliko jeze in dela si prihrani gospodinja, ki plinsko pipo enostavno zasuje in zagori plamen, istočasno že toliko vroč, kolikor sama želi. Zakaj kuharska umet-nost je precej muhasta. Eno jed je treba ku-hati na močnejšem ognju, drugo na zmernejšem.

Kje je mogoče na navadnem štedilniku urav-navati jakost ognja? In če bi to tudi bilo mo-goče. Za isto kosilo pripravljamo včasih jed, za katero je treba šibkejšega plamena kakor za druge jedi. Tu pa smo v zadregi... Pri plin-skem štedilniku ta zadrega odpade, ker mo-remo jakost plamena poljubno naravnavati. Ako imate tri gorilnike, morete prirediti ob-enem tri vrste jedi na treh različnih jakostih vročine. Dokazano je namreč že, kako zelo vpliva toplota na kakovost in okus jedil.

Čim pazljiveje se kuha, tem večjo hranilno vrednost imajo jedila. Če je temperatura pre-visoka, prično izparevati iz jedi najboljše snovi, zlasti pa velik del aromatičnih in hra-nilnih sestavin, ki dotično jed sicer odlikujejo. Najdragocenejša sestavina mesa so beljako-vine. Strjajo se pri 60 stopinjah. Če jih segre-vamo še dalje, postanejo trde in težko pre-bavne. Zaradi tega je meso, pečeno na plin-skem štedilniku, ki mu plamen lahko poljubno večamo ali manjšamo, mnogo okusnejše, než-nejše, bolj sočno in lažje prebavno kakor meso, pečeno na navadnem štedilniku.

Kuhati s plinom se pravi, ohraniti v jedi vse dobre snovi, ki so važne za našo prehrano in prebavo. Tako je torej tehnika poskrbela tudi za to, da more biti vsaka gospodinja obenem tudi najboljša kuharica.

ŽIVI LASJE

zahtevajo pravilno negovanje!

Navadno milo je dobro samo za perilo – živi lasje pa rabijo za negovanje nežni Elida Shampoo, kateri ne vsebuje sode. Samo tako ostanejo lasje zdravi... ohranijo svoj blesteči sijaj ... in se dajo vedno lepo česati.

UMIVAJTE
GLAVO VSAK
TEDEN!

Živ las zelo
povečan

ELIDA SHAMPOO

Otroški zobje

(Piše dr. Juraj Kallay, zobni zdravnik v Ljubljani.)

(Nadaljevanje.)

Poprej smo rekli, da gnije lahko zob brez bolečin; na sličen način odumre lahko tudi živec brez bolečin. Takšnega zoba ne moremo takoj plombirati. Vprašali boste: Zakaj ne, saj me zob ne boli in me ni nikdar bolel? Zato ne, ker je kanal tega zoba okužen (zastrupljen) in največkrat smrdi. Torej se mora kanal izčistiti in razkužiti, šele potem je mogoče plombirati korenino in zob. Takšni zobje se imenujejo gangre-

nozni zobje in delajo zobnemu zdravniku največ preglavice, ker je njih razkužitev ob najvestnejšem delu zelo težka. Kanali korenin se morajo odpreti vse do čeljustnih kosti, kar je pri zviti koreninah prav težko, brez operacije pa dostikrat ni mogoče zoba ozdraviti (o tem pozneje). Če smo kanal do kosti odprli in razkužili, potem pa do kosti plombirali, smo storili vse, kar je bilo mogoče in potrebno. Na takšno korenino lahko denemo zopet krono ali pa umeten zob.

Do sedaj smo govorili o boleznih zob, ki so se držale samo zoba in ne kosti.

Kakor smo videli, tiči vsak zob s svojo korenino v čeljusti in vse naokoli je kost.

Gangrenozni zob je inficiran, a infekcija (strup) ni samo v kanalu, ampak prodira tudi čez kanal na zunanjo površino korenine, in tako nastane vnetje korenine. Zob je občutljiv za gorkoto in če potrkamo nanj. Pri zdravljenju vnete korenine se mora kakor pri gangreni razkužiti tudi kanal in zdraviti korenina. Za olajšanje bolečine priporočamo izpiranje z vročim kamiličnim čajem. Če je infekcija hujša, se vname kost, bolečine so hude, dlesna oteče in se začne gniti, kar je lahko združeno z visoko temperaturo. V takem primeru odloči zobni zdravnik, ali je mogoče zob

Vaši živci so popustili. Nikotin jih je uničil.

Lahko se zgodi, da bo tudi Vašemu možu nikotin uničil živce.

Vsaka žena se mora zavedati, da je mož tisti, ki vzdržuje družino. Zato je žena primorana, da skrbi za zdravje svojega moža, da ga ohrani odpornega, zadovoljnega in srečnega. Kajenja cigaret in cigar ga ne boste odvadili. Dobra cigareta je njemu nujno potrebna. V tobaku so aromatične snovi, ki ugodno vplivajo na kadilca. Na žalost pa ima tobak poleg teh dobrih in prijetnih substanc v sebi tudi hudega uničevalca človeškega zdravja. To je strup nikotin. Nikotin je tisti, ki Vašega moža zastruplja. Z uživanjem nikotina nastanejo prebavne motnje, neredno utripanje srca, motnje cirkulacije krvi, pljučni katar, težko dihanje, astma, kašelj, pospešitev jetike, oslabljenje vida, nesigurna hoja, hitra utrujenost, poapnenje žil, omrtvičenost živcev, duševna depresija, hipohondrija, izguba energije, nespečnost, prezgodnja impotenca in prezgodnje postarjanje potez na obrazu.

Za uničenje nikotina je preparat „Nicotless“. Dve kapljici „Nicotlessa“ na koncu cigarete uničita strup nikotin, tako da bodo ostale v tobaku samo koristne snovi, ki pomirjevalno vplivajo na človeka. Skrbite za to, da bo Vaš mož uporabljal pri kajenju „Nicotless“.

Aparat, ki ga bo uporabljal vse življenje, stane	Din 10.—
steklenička „Nicotlessa“	„ 10.—
poština	„ 2.—

Nakažite nam torej . . . Din 22.—

in v dveh dneh dobite „Nicotless“ za uničevanje škod jivega nikotina.

Popis o uporabljanju „Nicotlessa“ Vam pošljemo brezplačno.

Preparat „Nicotless“ dobite v vsaki lekarni in trafiki ali pa pri

„NICOTLESS“, Ljubljana, Dalmatinova ulica št. 10/e

še ohraniti ali ga je treba izdreti. Ako se dá zob še ohraniti, se zdravi najprej kost in potem zob. Kadar je tako, se mora nemudoma vprašati zobnega zdravnika za nasvet. Oteklina na licu, vratu, pod jezikom, na kosti, kjer se pojavi močno gnojenje, mrzlica in visoka vročina, so zelo nevarne posledice slabih zob. V takih primerih se morajo napraviti velike operacije na licu, vratu in kjer je gnoj, ker je tudi življenje v nevarnosti. Zdravljenje takšne bolezni je dolgotrajno, operacije pa puste za vedno znamenje za seboj (brazgotine). Takšni težki primeri nastopijo radi tudi, kadar poganjajo modrostni zobje, posebno če njih lega ni normalna.

Te bolezni (vnetje korenine in kosti) se pojavijo samo pri zobeh z mrtvimi živci.

Zdaj pa naj najprej opišemo izpremembe, ki jih imenujemo kronične, za razliko od prvih, ki so akutne.

Naše telo stremi pri vsaki bolezni, da se obrani sovražnika. Če je to n. pr. tifus, se pojavijo v krvi protistrupi, ki uničijo strupe tifusa, tako da oboli človek redkokdaj dvakrat na tifusu.

Pri bolnih zobeh, torej pri takšnih, ki nimajo živca in katerih kanal je inficiran, se napravi spričo delovanja tega strupa v kanalu na koncu korenine divjemu mesu podobna kepica, imenovana granulom. Ta granulom objame ves konec korenine in jo pokrije kakor kapa.

Ta granulom se naredi v čeljustni kosti in je na njegovem mestu luknja v kosti. Nekaj časa granulom varuje telo strupov, ali ne dolgo. Kakor hitro se infekcija od zunaj skozi kanal poveča, je granulom ne more več premagati in postane sam poln bakterij (bakterije so nevidne živalce, ki tvorijo strupe).

(Dalje prihodnjič.)

Mestna hranilnica ljubljanska v Ljubljani, Prešernova ulica št. 3, je največja regulativna hranilnica v Jugoslaviji. Ima nad 430,000.000 dinarjev vlog.

Za vse vloge jamči ljubljanska mestna občina z vsem svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo.

Za male trgovce in obrtnike je pri hranilnici **kreditno društvo**, za pupilne naložbe pa **sodni depozitni oddelek**.

Za varčevanje mladine izdaja domače hranilnike, za pošiljanje denarja po pošti pa svoje položnice.

Telefon št. 20-16 in 26-16. Poštni čekovni račun št. 10.533.

Uradne ure za stranke so od 8. do pol 1.

J. J.:

Vrtna dela meseca septembra

Prve dni septembra mora biti naša prva skrb, da vsejemo motovilec za pozno jesensko, zimsko (kolikor je uporaba mogoča) in zgodnjo spomladansko uporabo. Potem nasadimo tudi zadnjo endivijo, ki je namenjena za pozno jesensko in pa za zimsko uporabo. V to svrhu so primerne samo trde, zelene vrste.

Zdaj je tudi čas, da sejemo zimsko solato. Je to posebne vrste solata, ki prenese navadni zimski mraz. Gojimo jo tako kakor drugo solato. Ko dorase do velikosti sadik, jo presadimo na stalno mesto ter jo okopavamo in osipljemo. Ko prideta mraz in sneg, jo prepustimo nepokrito usodi. Spomladi začne zgodaj rasti dalje. V Ljubljani in okolici uspeva drugače zimska solata dobro, škoduje pa ji, ako ni snega, zgodnja spomladanska gorkota. To pa zaradi tega, ker se zemlja čez dan pregreje in odtaja, ponoči pa zamrzne. Zmrzlina dvigne zemljo in z njo vred solato ter tako izrahlja korenine. To preprečimo s tem, da je ne sadimo preveč na sonce ali da jo zavarujemo pred zgodnjo gorkoto ali pa pred mrazom (mrzla greda).

Ljubitelji špinače sejejo prve dni septembra še zadnjo setev špinače.

Zdaj še tudi lahko sejemo kapusnice (zelje, ohrovt, kolerabice, cvetačo) za spomladansko oziroma zgodnjo poletno uporabo (več o tem glej v navodilu za julij).

in avgust v 8. številki) ali jih pa začnemo presajati na stalno mesto.

Za endivijo je najbolje, če jo sadimo tako gosto, da se opirajo sadike, kadar dorasejo, druga na drugo in jih zato ni treba povezavati. Ako pa zgodnje endivije nismo tako sadili, jo moramo zdaj povezati. Najbolje in najceneje je, če jo povežemo z rafijo. Ob suhem in solnčnem vremenu je dobro, ako endivijo pred uporabo za približno teden dni pokrijemo. Na ta način postane bolj rumena in mehkejša. V to svrho imamo na gredi stalno kakšno vrečo ali kaj sličnega in jo počasi odmikamo, tako da je del solate vedno mehek in rumen ter pripravljen za kuhinjo.

Vrtnim jagodam porežemo trte in jim pognojimo na ta način, da natrosimo med sadike hlevskega gnoja, in sicer, ako je le mogoče, starega, preležanega. Enako pognojimo tudi beluše.

Paradižnikom porežemo zdaj vse vršičke, tudi tiste s cveti, ker bi več ne dozoreli. Nikakor pa ne smemo porezati listov, kakor to nekateri delajo.

Septembra meseca presadimo v lonce cvetice, ki jih mislimo imeti preko zime v stanovanju. Pred presajanjem jim dobro zalijemo in pri delu samem pazimo, da ostane ob koreninah čimveč stare zemlje.

Konec septembra sadimo čebule tistih cvetic čebulnic, ki cvetejo spomladi (tulipani, hiacinte, narcise itd.). Ako jih nimamo, si jih zdaj nabavimo. Posebno pri nakupu čebulic velja poleg pregovora, da kdor prej pride, prej melje, še tudi to, da dobi tisti, ki prej pride, tudi boljše blago.

Prve dni setembra obrežemo tudi sadno drevje, posebno jabolka in hruške, na sad, to je v to svrhu, da nam bo rodilo oziroma da nam bo bolje rodilo. Ako pogledamo pobliže mlade, 2, 3, 4 leta stare veje sadnega drevesa, ki bogato rodi, zapazimo na vejah naguban ali nagrbnjen les. Če si ogledamo nato veje sadnega drevesa, ki ne rodi, bomo videli, da so tu mlade veje gladke, brez gub in grb. Ker se morejo razviti cveti in sad le na grbastem lesu, grbastih mladikah, izkušamo povzročiti take tudi na gladkih, do zdaj nerodovitnih vejah. To dosežemo na ta način, da gladko, nerodovito vejo približno za eno tretjino od njenega konca (vrha) kakor brezovo šibo ali trto uvijemo. S tem preprečimo dotok soka v vrh veje, ki

Noblesse

JUVAN

RAVNİKAR

ZA JESEN IN ZIMO

NOVA ZALOGA

NOVA IZBERA

NOVI KROJI

NOVE ZNIŽANE CENE

mora ostati v nepokvarjenem delu veje, kjer naredi, da se razvijejo iz očes cvetni brsti, ki prinašajo tudi sad. Isto dosežemo, ako veje nalomimo. Najenostavneje pa je, ako take nerodovite veje za približno eno tretjino skrajšamo.

Obrezovanje na sad je uspešno samo v začetku septembra. Pozneje, ko preneha obtok soka, bi bilo to brez pomena.

MLADE MATERE!

Zdravje in razvoj svojega dojenčka boste najbolje pospeševale, če ga hranite z znanim Krompecherjevim redilnim sredstvom

ZAMAKO.

Prيرهjen je na poseben način iz najboljšega gorskega ovsa in ima v sebi vse njegove redilne snovi in vitamine. Odlično sredstvo za umetno hrano in za čas, ko odstavljate otroka od prsi.

Izvolite zahtevati knjižico o negi in prehrani dojenčka, ki Vam jo pošlje brezplačno in poštne prosto glavno zastopstvo za kraljevino Jugoslavijo:

Higijenski farmacevtski laboratorij „PARACELSUS“ k. d. Zagreb 3.

(Nadaljevanje.)

Naše kokoši

Sedaj se prično skoraj vse kokoši goliti. Zato jih je treba čuvati pred močnim vetrom in hudo vročino. Ako perutnino pravilno hranimo, lahko tvorbo novega perja pospešimo. Pitni vodi dodamo na 1 liter 5 gramov zelene galice, krmi pa primešamo mastne hrane. Zato jim posipljemo močno oljnata semena, n. pr. od solnčnih rož, konoplje, lanu, repe itd. Goljenje pospešimo, če kokošim v početku oddegnemo beljakovinsto krmo. Ko prične rasti perje, je pa treba ravno take krme mnogo posipati.

Perutnino, ki jo nameravate prodati, najprej nekoliko izpitajte z mlekom.

Jarčke, ki so se izlegle februarja, prično sedaj leči jajca. Posipati jim moramo beljakovinsto pičo. Tudi apnenca ne smemo pozabiti. Februarske jarčke s svojim nesenjem precej olajšajo splošno primanjlovanje jajc. Jarčke, ki so se izlegle meseca aprila in maja, pa moramo zopet na poseben način krmiti, sicer prerano dozore in prično leči jajca še pred oktobrom, kar ni pravilno. Pokladati jim moramo mnogo zelenja in samo zrnato pičo.

V kurjereji je sedaj precej miren čas. Zato je treba to izrabiti za prezračenje, prebeljenje in presnaženje kokošnjaka. Skrbeti je treba tudi, da bo imel ves zarod dosti prostora pozimi. Razširite torej kokošnjak že pri tej priliki.

Kokošnjaki morajo biti prve dni septembra že lepo urejeni in zadosti prostorni. Vsaka kokoš zahteva zase najmanj 20 cm grede, po tri kokoši pa 1 m² prostora. Če tega ni, potem se kurjereja ne razvija posebno uspešno.

Meseca septembra je vobče največje pomanjkanje jajc. Nesejo le najboljše stare jajčarice, ki jih moramo zato tudi obilno krmiti. Ta mesec lahko prodate odvišne jarčke. Klavno perutnino, tudi gosi in race, moramo septembra pitati.

Namesto svežega zelenja moramo polagoma začeti pokladati. Septembra meseca je tudi čas, da si priskrbimo slame in zadostno zalogo zrnja za zimsko pičo. Oboje je sedaj še dokaj poceni.

PRI SLABOSTI

Je nekaj kapljic Fellerjevega bolečine pomirjujočega, blago dišečega Elsa-fluida na sladkorju ali v mleku še zmeraj pomagalo. To varuje tudi pred krči, kašljem, hripavostjo itd. Poskusna steklenica 6 Din, dvojna steklenica 9 Din povsod. Po pošti pošilja 9 poskusnih ali 6 dvojnih ali dve veliki specialni steklenici za 62 Din brez nadaljnjih stroškov lekarnar Evgen V. Feller, Stubica Donja, Elsa-trg 280, savska banovina.

Mladostno živahnost in resnično lepoto si ohranite samo tedaj, ako vodi za kopanje ali umivanje dodaste izmed naravnih soli za kopanje:

Isla Koniferen Badesalz

Isla Chypre Badesalz

Isla Eau de Cologne Badesalz.

Same dišeče soli, ki delajo kožo lepo ter krepe živce in mišice. Salinenverwaltung Bad Ischl.

Za Jugoslavijo: Paracelsus k. d. Zagreb 3.

**LEPOTA
VAŠEGA
OBRAZA**

**JE ODVISNA OD
VAŠEGA ZDRAVJA.**

Nečista kri in slaba prebava sta večkrat vzrok nečiste kože.

„PLANINKA“-čaj čisti in osvežuje kri, jo razredča, odpravlja vse tuje snovi in bolezenske klice iz telesa.

„PLANINKA“-čaj je notranje kozmetično sredstvo za vsako ženo.

Priporoča se 8 do 12 tednov trajajoče zdravljenje s „PLANINKA“-čajem, ki je sestavljen po večini iz domačih planinskih zelišč.

Navdušeni boste. — Dobiva se v lekarnah. Odklonite ponaredbe in zahtevajte samo „PLANINKA“-čaj Bahovec v plombiranih zavitkih in z napisom proizvajalca:

Lekarna

**Mr. ph. L. BAHOVEC
LJUBLJANA.**

Svetloba, prosti zrak in solnce!

Poprej pa se vedno nadignite z

NIVEA-CREMO OLJEM

To Vam da zdravo kožo in lepo zagorelo polt, tudi če je oblačno. Nivea-creme in Nivea-olje zmanjšujeta nevarnost opeklin od solca in so nam že nekako „po naravi“ dana, ker vsebujeja eucerin, ki je edino koži sorodno sredstvo, pripravno za njeno nego. Radi tega istih ni mogoče nadomestiti niti s „luksuznimi“, niti s „čudotvornimi“ kremami in tudi ne s potvorbami, ki bi Vam bile priporočene kot „isto-vredne“. Nivea-krema učinkuje v vročih dnevih osvežujoče; Nivea-olje ščiti ob slabem vremenu proti prenehljem ohlajenju, tako da morete uživati svetlobne in zračne kopeli. Tudi kadar je nebo oblačno

Nivea-creme: Din 5.00 do 22.00 / Nivea-olje: Din 25.00 in 35.00
Izdati: P. Beiersdorf & Co. d. s. a. j., Maribor, Gregorčičeva ul. 24

Vljudnost.

Nekdo je prišel v vizite k svojim znancema.

Sedi in se kar nič ne pripravlja, da bi odšel.

Da bi opravičil svoj dolgi obisk, reče:

— Res, pri vas je pa zelo prijetno.

— Je res! odgovori gospodinja, zlasti kadar sva sama doma, jaz in moj mož.

«Jaz vam pokažem, psi lajavi, glodati tuje kosti!» je rjul in divjal za njimi še po vasi, da je drevilo na kup staro in mlado, moško in žensko, in se naslajalo nad nenavadnim prizorom.

Tedaj je prišla mimo Malka. Opazila je razdivjanega moža, kriknila od groze in planila k njemu.

«Luda!» je zaihtela, «kaj počenjaš? Luda!»

«Razbijam jim gobce, da ne bodo več lajali», se je zadržal Luda in si oddehnil. Razoglav in raztrgan je stal sredi ceste kakor razbičan vihar. Iz ran po obrazu in rokah mu je curljala kri, da je bil ves spačen in grozen. Prestrašena in obupana se ga je oklenila žena, ga zgrabila za roko in ga vlekla domov.

Krog njiju se je zgrnila vsa vas, tulila, se krohotala in piskala.

«Kam ga vlečeš?» se je zadržal nekdo, «saj ni tvoj!»

«Hana naj bi prišla ponj!» je zakričal drugi.

«Da si še upa med ljudi!» je zarjul tretji.

Žvižg in krohot je sledil tem klicem, se zasedal v Malko, jo udaril in zrušil na tla. Luda jo je pobral in odnesel domov.

Pod Rongovo streho je dozorevalo zlo. Raslo je v vihar in katastrofo. Zaman je molil Luka pred Križanim, zla ni mogel premoliti, ni ga mogel zadržati, kajti ko se je utrgalo v bregu, je moralo zdreviti v prepad, prej mu ni bilo miru in obstanka.

(Dalje prihodnjič.)

Za negovanje obraza

potrebujete na vsak način

ISLA SCHLAM M

naravni radioaktivni mulj (glen) iz kopališča v Ischlu za obkladke na obrazu. Odpravlja gube in pomlaja uvelo kožo. Preprosta uporaba po navodilu, ki je priloženo vsakemu ovitku. Dobiva se v vseh trgovinah te stroke.

Za Jugoslavijo: Paracelsus k. d. Zagreb 3.

daje brez truda

**VSEM KOVINAM
NAJLEPSI BLESKI!**

Čist in ekonomičen v uporabi

Da je kompletne jesenska * in zimska kolekcija že pripravljena

v najskrbnejše izbranih modelih in veliki izbiri naj-novejših blagov za plašče, kostume in obleke, krznu itd. Vam sporoča ter Vas vabi na ogled

damska konfekcija in modni salon za dame
A. PAULIN, LJUBLJANA, KONGRESNI TRG ŠTEV. 5

Ako Vam je prijetno

imeti za jesen lepo moderno, dobro in
elegantno obleko, bodisi damsko ali
moško, napravite isto kakor sto in sto
drugih, nabavite blago v specialni trgovini

VELIKA IZBIRA
PRIJAZNA POSTREŽBA
NAJNIŽJE CENE

NOVAK, LJUBLJANA
KONGRESNI TRG ŠTEV. 15
(nasproti nunske cerkve)

**SOLIDNA POSTREŽBA
A NIZKE CENE
LEPA LINIJA KROJEV
O S E B N O
NASVETOVANJE**

**VELIKA IZBERA
EDINSTVENI KROJI
RAFINIRAN OKUS
ATELJE BREZHIBEN**

**SALON
VERA**

MIKLOŠIČEVA 34
TELEFON ŠTEV. 33-83

URE

za jedilnice, najrazličnejše prvo-
vrstne stenske in namizne ure,
razne budilke itd. v veliki izbiri
po nizkih cenah priporoča

staroznana tvrdka

L. VILHAR

urar

LJUBLJANA

Sv. Petra cesta 36
(ob Zmajskem mostu)

Dober nasvet

potrebujete vedno, zlasti pa kadar oprem-
ljate svoje stanovanje. Pohištvo si izberete
le enkrat v življenju, in če ne ustreza Vašim
željam in potrebam ter je slabo izvršeno,
ste nezadovoljni vse življenje.

Obrnite se na nas, radi volje ustrezemo
vsem Vašim željam in potrebam glede
udobnega in praktično urejenega stano-
vanja, h kateremu spadajo razen pohištva
še luči, zavese, preproge, in stenska slikarija.
Naše strokovno znanje Vas bo obvarovalo
nepotrebnih stroškov in nezadovoljstva.
Izvršujemo načrte za stanovanja, vse vrste
lokalov in umetno-obrtnih predmetov, pre-
skrbimo proračune in nadzorujemo delo.

ATELJE ZA NOTRANJO ARHITEKTURO

ing. arch. J. Omahen

ing. arch. D. Serajnik

LJUBLJANA, LEJSTIKOVA ULICA 25

Nekaj novega, draga naročnica!

Postrežba še boljša,
izbera še večja,
cene še nižje!

V Tavčarjevo ulico št. 3 v cestni lokal se je preselil priljubljeni damski modni atelje **JOSIPINE IGLIČ**, ki sedaj ne sprejema več na Aleksandrovi cesti.

V istem lokalu je otvoril lepo sortirano damsko konfekcijo **AVGUST IGLIČ**.

Jekleno pohištvo, aluminijasta posoda, garderobna stojala, stoječe svetiljke, lestenci in vsi drugi predmeti iz aluminija, bakra in medenine, okusne mreže za kamine

JUGOINDUS

d. z o. z.

En gros

LJUBLJANA VII, Celovška cesta šte. 38

En detail

Vaše stanovanje
poživijo zdrave, lepe eksotične rastline.

TELEFON 23-97

TELEFON 23-97.

KAKTEJE

ohranite zdrave, sveže, in lepe le, ako so vsajene v posebni zmesi zemlje

„Terrial“

katero nudi v vsaki množini samo cvetličarna

HERZMANSKY, Ljubljana
Aleksandrova c. 5 (prehod Palače Viktoria)

RUDOLF SEVER, Ljubljana, Marijin trg št. 2.

Najlepši kos pohištva v Vašem stanovanju bo praktična **couch zofa** iz moje delavnice. Ta in še razne oblike v zalogi. Moderni vzorci blaga na izbere. Streškovalec dele po najnižjih cenah.

Kuhinja je bistvo gospodinjstva!

Praktično opremo kuhinje:
kredence in zložljive pomivalne mize izdeluje po zelo ugodnih cenah

Franc Tomšič, mizarstvo, Zg. Kašelj 64

pošta Devica Marija v Polju.

JAVOR

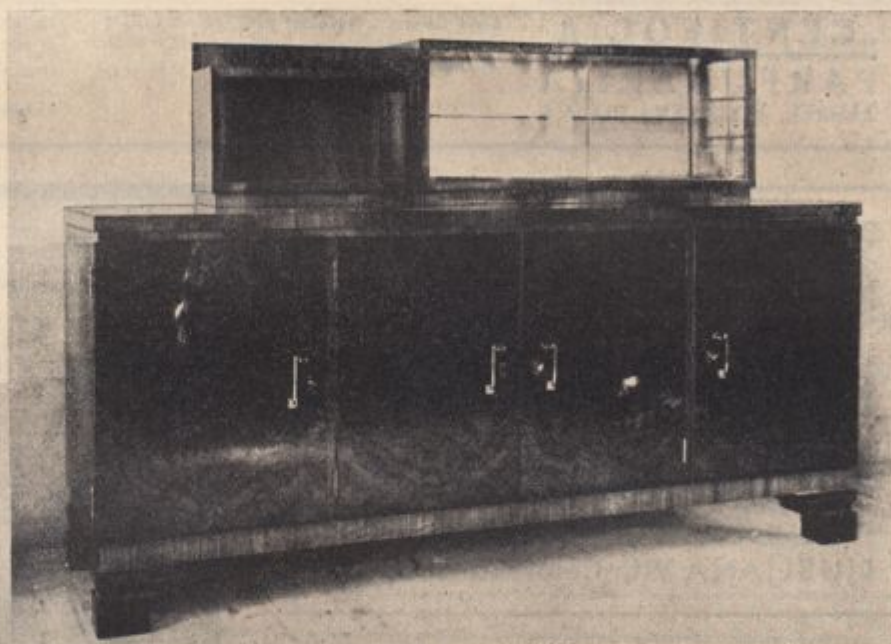
LOGATEC - LJUBLJANA

Oglejte si našo stalno zalogo lepega, modernega pohištva na Masarykovi cesti 12

Lepo pohištvo je Vaše veselje

Polovico svojega življenja prebijete v stanovanju. Zato ni vseeno, kakšen je Vaš dom.

Lep udoben dom je Vaš ponos.

Družina, ki prebiva v takem stanovanju, je srečna in zadovoljna. Najbolj pa ste zadovoljni Vi, če kupite strokovnjaško in solidno izvršeno pohištvo za nizko ceno.

Zato nas pred nakupom pohištva posetite! Ne bo Vam žal!

KAREL IN EGIDIJ ERJAVEC

BROD pri Tacnu pod Šmarno goro. Tik savskega mostu

SKRIVNOST MOJE MLADOSTNE LEPOTE.

Nova koža na obrazu. Če uporabljate 10 do 14 dni epobalni medicinski biološki preparat za lupljenje kože **Astrigent special Venus**, se Vam obraz pomladi. Izginejo za vselej vse gube, madeži, mozolji, pege ter mastna in raskava koža. Lica postanejo nežna, sveža in mehka kakor pri majnem detetu. Garnitura Din 92.—

Creme de Citrone. S čudovito hitrostjo očisti polt vseh napak. Osvežuje in oživilja velo kožo in jo dela elastično in nežno. Edina krema, ki je hkrati dnevna in nočna krema. Večji lonček Din 65.—, srednji lonček Din 18.—

Gold Cream „Violette“ pour le jour, najidealnejša francoska suha dnevna krema. Naredi polt temnorjavo, ljubko in nežno. Če jo redno

Vaša lica bodo samo tedaj nežna in polna mladostnega čara in svežosti, kadar boste uporabljali naše znamenite biološke pomočke za dovrčeno nego polti.

uporabljate, izginejo vse nečistosti, obraz pa postane mladosten, svež in mikaven do pozne starosti. Potrebna vsaki moderni dami kot podloga za puder in šminko za zabave, ples in za promenado. Večji lonček Din 65.—, srednji Din 18.—

Gold Cream „Violette“ pour la nuit, originalna radioaktivna mastna nočna krema, ki prodira v vse znočice in s tem varuje in z vsakim dnevom bolj pomlaja obraz. Odpravlja čudovito hitro grbanke in gube pod očmi in na sencih, pa bi zato morala biti na toaletni mizici moderne dame. Večji lonček Din 85.—, srednji lonček Din 20.—

Lait de Beauté „Violette“ za odpravljanje znojnic. Krepi mišice in je najboljšo sredstvo za perfektno čiščenje obraza. Din 65.—, srednja stekleničica Din 15.—

Zahtevajte brezplačne ilustrirane cenike!

**„CENTIFOLIA“
PARFUMERIJA
ZAGREB, JURJIŠEVA ULICA 8.**

Brušena stekla in ogledala za moderno pohištvo in razne druge lokale ter steklo za stavbe, nadpise, avtomobile itd. dobavlja najceneje tvrdka

Tel. 23 43

«SPECTRUM», D. D.
tvornica ogledal in brušenega stekla
LJUBLJANA VII, Celovška cesta 81

Pred kinom.

Pred kinom stojita dva prijatelja in gledata reklamni lepak filma «Žena na mesecu».

— Nisem vedel, da so tudi živa bitja na mesecu, se začudi eden.

— Kaj pa da so! Ampak tega ne vem, kam se stisnejo, kadar je zadnji krajec.

Iskreno.

— Ti ni žal, kaj, da si se oženil? vpraša žena svojega moža.

— Nikakor ne! Nasprotno: tako sem srečen in zadovoljen v zakonu, da bi se, ako bi ti umrla, kar Bog ne daj, takoj zopet oženil.

Žične vloge za postelje v lesenih in železnih okvirih in železne postelje vseh vrst Vam nudi najceneje

PAVEL STRGULEC
LJUBLJANA, Gosposvetska cesta št. 13
(Kollizej)

*Mojo polt varuje
Odelys Lohse*
*Lijecoo mleko, ki se dobi za
vsako barvo polti in picek bel, rožnato, rdečo, naravno, in
orjentalno? Paketička Din 40.—
Lijecoo milo za nežno in občutljivo
polo in za pravo nežno
kožo absolutno potlačeno.
Kos Din 16.—*

Zahtevajte oboje v drogerijah in parfumerijah

Zakonska idila.

— Poslušaj, možiček, zapazila sem, da mi je zmanjkala svilena srajca in ena kombineža. Stavim kaj, da mi je oboje ukradla sobarica Ana.

— Kakšna pa je tvoja kombineža? vpraša mož.

— Modra, svilena.

Mož flegmatično:

— Je že dobro, bom pogledal.

Naročnina za list s krojno prilogo in knjige: za vse leto Din 105.—, za pol leta Din 54.—, za četrt leta Din 27.—. Za Ameriko in inozemstvo dolarjev 3.—. Posamezna številka Din 5.—, krojna priloga Din 2.—, knjige Din 30.—. Izhaja vsakega 1. v mesecu. Odgovorna za izdajateljstvo, uredništvo in upravnništvo Rija Podkrajškova.

Uredništvo in uprava v Ljubljani, Dalmatinova ulica 10/L.

Tiska Delniška tiskarna, d.d. v Ljubljani (predstavniki Miroslav Ambrožič).

Vaša zadovoljnost je naše veselje.

Zato skrbimo, da dobite pri nas res izbrano, kvalitetno blago za damske in moške plašče in obleke, fine baržune in pliš, različne svile, krasne flanele, zastore, gradl za posteljnino ter fino in trpežno perilno blago. — Velika izbira in priznana najugodnejši nakup

A. ŽLENDER, Ljubljana, Mestni trg šte. 22

Zahtevajte po trgovinah domače proizvode

„IMPREGNO“

higienične krtače za pod, parkete in pohištvo;

voščilo (pasta za tla) za pod, parkete in pohištvo;

polituro za pod, parkete, pohištvo in linolej;

krpe za čiščenje kovin brez vsakršnih drugih sredstev;

ekstrakt za pokončavanje muh in vsega drugega mrčesa;

aparat za umivanje oken, posebno zgornjih delov, ne da bi se vzpenjali na okno.

Imamo na tisoče priznanj.

„IMPREGNO“

tvornica higieničnih krtač in drugih domačih potrebščin

ZAGREB, Langov trg 4.

Telefon 86-88.

Zastopnik za Dravsko banovino je g. Š. Šalamon, Ljubljana, Napolenov trg 7/III.

V sredini Ljubljane

V WOLFOVI ULICI 12

imam svojo delavnico. Zato lahko ustrežem vsaki Vaši želji!

Oglejte si, prosim,
slike mojih izdelkov
med besedilom!

Delam po načrtih najboljših arhitektov. Moje poglavitno načelo je nuditi za pošten denar pošteno blago!

D. L A N C O Š

POHIŠTVENO MIZARSTVO

Izginil
je zobni
kamen!

*To je
napravil
samo*

SARGOV

KALODONT